BIBL
VB
X

קצר החלק ראשון המכלול

והוא ספר הדקדוק לרבי דוד קמחי :

Compẽdium Michlól,

HOC EST ABSOLVTISS. GRAMmatices Dauidis Chimhi, nunc primò editum, Authore Rodolpho Baynò Cantabrigenſe, & Sanctæ linguæ profeſſore Regio Lutetiæ Pariſiorum.

PARISIIS.

Apud Carolum Stephanum Typographum Regium.

M. D. LIIII.

A01 1472127

AD LECTOREM AVTHORIS Præfatio.

NON poteſt dicere caput pedibus χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν, ἀναγκαῖά ἐστι. Liceat mihi hac ſimilitudine, qua diuus Paulus ad mutuam charitatem reuocat Corinthios, ad artis Grammaticæ commendationẽ & laudem abuti: quæ inter alias ſapientiæ partes infima, & ad inſtar pedum haberi poteſt: & quam vt tenuem ac ieiunam multi cauillantur: ſed hi quantum habeat in receſſu ignorant, habet autẽ multo plus quàm prima frõte promittat. Quĩ huius adminiculo prophetarum oracula perſcrutantur, quàm huberem honorem huic organo debeamus, non ignorãt, vt ſine quo arcanas literas pro dignitate tractare ac interpretari hactenus potuit nemo (homines ſingulari ſpiritus dono ad hoc munus imbutos ſemper excipio.) Verùm hac in re diuus Hieronymus tanto plus præſtitit, quanto plus cæteris in hac ſcientia excelluit. Et hodie inter recentiores, ſi quis vertendo ſacram paginam quidpiam erroris committat, (modò ſit alioqui fide integra) hinc accidiſſe facilè deprehendas, quòd ſubtilitatem illam in elementis & apicibus decernendis, quam דקדוק vocant Hebræi) non ſatis calluerit. In qua cum nemo nec laborioſius, nec maiore cum laude, quàm Dauid Chimhi verſatus ſit, nemo tanta induſtria ſingula ſit proſecutus, vt ראש המדקדקים meritò ſit appellatus, hunc ante alios huius linguæ ſtudioſis diurna nocturnáque manu verſandum eſſe iudico. Sed cùm partim penuria libro-

rum, partim operis prolixitas plurimos deterreat & impediat, præſertim aliis occupatos ſtudiis, operæpretium me facturum exiſtimaui, ſi opus ingens ad compendium ſine magno rerum diſpendio reuocarem. Et feci quidē ſedulò, ſed quàm fœliciter, tuum iudicium eſſe volo candide Lector. Non id egimus vt ordinem ſeruaremus, quem ſecutus eſt author, qui non tam methodo docēdi, quàm ſtudio nihil omittendi hoc opus conſcripſiſſe videtur: vtcūque nullam partem reliquimus intactam. Et quo maiore cum alacritate ſubamaros Grammaticorum canones guſtare ſuſtineas, ſingulos ſuo παραδείγματι illuſtrauimus.

Opus vniuerſum ſic temperauimus, vt omniū votis reſpondeat, haud ignorantes eſſe aliquos, qui breuitate gaudent, alios verò qui laboris patiētes, in tabellis & inſtitutionibus dolēt magnā partem artis omiſſam. Nos vnà cum primis elementis, quæ prioribus libris magna breuitate & ſatis luculenter (ni fallor) perſtrinximus, copioſas annotationes paſſim adiecimus, quas tyrones linguæ poſſunt interim omittere, donec cognitione maiore grandeſcant: ne nimia & tenuiori præceptionum varietate memoriam obruant.

In tertio libro de punctis, elementis & legendi ratione copioſius, & de his quæ prouectioribus ſunt cognitu neceſſaria, ſic tradidimus, vt ne curioſus quidem lector quidpiam deſideret.

In libros & capita ſecuimus opus, quò quotidianis prælectionibus ad noſtri cōpendii locū mittamus auditores, quoties occurrit aliquid dignū obſeruatione. Sūmam denique omnium & ordinem ex his titulis capi-

tum,quæ ſubiiciuntur,clarius intelliges. Vale Lutetiæ, ſexto Nonas Maii.Anno D. 1554.

CAPITA PRIMI LIBRI.

De poteſtate & ſectione literarum	Cap.1
De motionibus	*cap.2*
De literis אהוי	*cap.3*
De daghés	*cap.4*
De ſcheuá	*cap.5*
De accentibus	*cap.6*
De ſpeciebus nominum	*cap.7*
De generibus nominum	*cap.8*
De numeris	*cap.9*
De caſu	*cap.10*
De nomine perfecto	*cap.11*
De nominibus primæ notæ	*cap.12*
De nominibus heemánthi	*cap.13*
De verbo perfecto	*cap.14*
De Binián Cál.	*cap.15*
Annotationes in primum tempus	*cap.16*
De Benoní cál.	*cap.17*
De *pabúl* cál.	*cap.18*
De macór	*cap.19*
De imperatiuo	*cap.20*
De futuro cál.	*cap.21*
De Binián *niphál*	*cap.22*
De Binián *pibél*	*cap.23*
De Binián *puhál*	*cap.24*

De hiphíl. cap.25
De hophál cap.26
De hitphahél cap.27
De inuerſo literarum ordine in hithpahél cap.28
De Pronomine cap.29

CAPITA SECVNDI LIBRI

De vocibus imperfectis Cap.1
De verbis pé nún cap.2
De niphál pé nún cap.3
De hiphíl pé nún. cap.4
De hophál cap.5
De verbo נתן cap.6
De verbo לקח cap.7
De ſecunda claſſe Defect. cap.8
De niphál pé iód cap.9
De pihél pé iód cap.10
De hiphíl cap.11
De quieſcentibus pé áleph cap.12
De niphál pé áleph cap.13
De hiphíl eiuſdem cap.14
De quieſcentibus pé iód cap.15
De hiphíl pé iód cap.16
De quieſcentibus háin cap.17
De hiphíl & hophál cap.18
De Binián quadrata cap.19
De quieſcentibus lámed hé cap. 20
De niphál cap.21
De pihél & puhál cap.22

De hiphíl lámed hé	cap.23
De hophál.	cap.24
De quieſcentibus lámed áleph	cap.25
De niphál & aliis	cap.26
De hithpahél lámed áleph	cap.27
De duplicantibus	cap.28
De niphál duplicantium	cap.29
De pihél & aliis	cap.30
De pohál & hithpaél	cap.31
De verbis quatuor aut quinq; literarũ	cap.32
De verbis compoſitis	cap.33
Compoſita pé nún, & lámed hé	cap.34
Compoſita pé iód, lámed áleph	cap.35
Compoſita pé iód, lámed hé	cap.36

CAPITA LIBRI TERTII.

De literis ancillaribus	cap.1
De mutatione punctorum	cap.2
De mutatione tſerí	cap.3
De mutatione ſegól	cap.4
De nomine fœminino in hé	cap.5
De motionibus & ſcheuá regulæ 8	cap.6
De ſono & lectione ſcheuá	cap.7
De his quæ impediũt raphé in בגד כפת	cap.8
De ſpeciebus nominum	cap.9
De nominibus imperfectis	cap.10
Quieſcentia pé.	cap.11
Quieſcentia háin	cap.12
Quieſcentia lámed	cap.13

Quieſcentia lámed áleph — *cap.14*
Duplicata — *cap.15*
Nomina quatuor literarum — *cap.16*
De numeris — *cap.17*
De verborum affixis — *cap.18*
Dictiones — *cap.19*

קָצָר חֵלֶק רִאשׁוֹן הַמִּכְלוֹל

Compendium abſolutiſſ. Grammatices Davidis Chimhi,

nunc primùm æditum,authore Rod.Bayno.

De poteſtate & diuiſione literarum. Cap. I.

VIGINTI DVAE LITERAE HEBRAEOrum characteribus,nominibus,& poteſtate ſecernuntur.

א primæ literæ	אָלֶף	א.		Aleph.
nulla Latina ſatis	בֵּית	ב.		Beth. b.
reſpondet.	גִּימֶל	ג.		Gimal. g.
	דָּלֶת	ד.		Daleth. d.
הֵא tenuis aſpi-	הֵא	ה.		He. h.
ratio.	וָיו	ו.		Vau. u.
	זַיִן	ז.		Zain. z.
חֵית vehemens	חֵית	ח.		Cheth. ch.
aſpiratio.	טֵית	ט.		Teth. t.
	יוֹד	י.		Iod. i.
Quinque caph,mē,	כַּף	כ.	ך.	Caph. ch.
nun, pe,& tſadi,aliam	לָמֶד	ל.		Lamed. l.
figurā habent claudē-	מֵם	מ.	ם.	Mem. m.
tes dictionem , aliam	נוּן	נ.	ן.	Nun. n.
incipientes.	סָמֶךְ	ס.		Samech. ſ.
עַיִן nulla latina ſatis	עַיִן	ע.		Hain.
exprimit.	פֵּא	פ.	ף.	Pe. p.
	צָרִי	צ.	ץ.	Tſadi. tſ.

	קוף	ק.	Coph. q.
	ריש	ר.	Res. r.
Si pūctū habeat שין in parte ſiniſtra, ſtridorem amittit.	שין	ש. ש.	Shin. ſ h.
	תיו	ת.	Tau. t.

Inſtrumenta loquendi naturalia ſuas literas ſibi vendicant, nempe guttur, palatum, lingua, dentes, & labia.

הגרון gutturis ſunt quatuor	אחהע
החך palati ſunt quatuor	גיכק
הלשון linguæ ſunt quinque	דטלנת
השנים dentium quinque	זסשרץ
השפה labii quatuor	בומף

In his quæ gutturis & palati ſunt, quæque regio ſuum ſibi vernaculum ferè vendicat, præſertim in litera עין, quam vt aleph nullo negotio proferunt, qui Germaniā vel Galliam incolūt Hebræi: verùm Itali & Hiſpani ſic hauriunt è pectore hanc literam, vt difficilimum ſit eos imitari. Vndecim ſunt radicum ſiue thematum literæ, עקרים vocant Hebræi, quæ nūquam ſeruiunt, his vocibus comprehenſæ, .חט ספר גוע צרק. Totidē משרתים miniſtrantes, ſic appellatæ, quòd non ſolùm dictiones efficiant, (nam hoc eſt omnium literarum) ſed variis etiam muneribus fungantur, vt per quas coniugationum, temporum, perſonarum, generum, & numerorum, diuerſitates cognoſcuntur. His vocibus denique, veluti ſymbolo memoriæ, comprehenduntur משה כתב אלינו, de quarum officiis & motionibus poſtea dicemus. Interim illud obſeruantes, quatuor, nēpe אלבש in principio dictionis ſolùm ancillari, reliquas verò ſeptem nunc principio, nunc fini dictionis adhærere,

nam

nam meditullium dictionis nulla miniſtrans litera ingreditur.

De motionibus ſiue punctis. *Cap.* II.

IN vocales & conſonantes ſuas non diuidunt literas Hebræi, ſed vocaliū loco punctis vtuntur, quæ תְּנוּעוֹת hoc eſt motiones vocantur, ſine quibus cùm nulla litera ſyllabam perficiat, ſatis eſt argumenti, vocales non eſſe literas: ad naturam tamen vocalium plus cæterjs accedere traduntur hæ tres אֶוִי, ab antiquis grammaticis appellatæ אִמּוֹת לְכָל־הָאוֹתִיּוֹת, matres omnium literarū.

Puncta quibus hodie vocalium loco vtuntur Hebræi, ſono diſtincta ſunt quinque, figura verò ſunt decē principes motiones, ſiue מְלָכִים reges. Quinque תְּנוּעוֹת גְּדוֹלוֹת motiones maiores, & quinque תְּנוּעוֹת קְטַנּוֹת motiones minores, quarum omniū nomina ſubiecta tabella continet, cum figuris ſub litera א depictis.

קָמֵץ רָחָב אוֹ גָּדוֹל	אָ	a.	Camets magnum.
צֵרֵי אוֹ קָמֵץ קָטָן	אֵ	e.	Tſeri vel camets paruum.
חִירֶק גָּדוֹל	אִי	i.	Hiric magnum.
חוֹלֶם	אוֹ	o.	Holem.
שׁוּרֶק	אוּ	u.	Shurec.

His matribus (inquit Dauid Chimhi) reſpōdent quinque filiæ, quarum motio minor eſt, & ſonus humilior quàm matrum.

פַּתַח גָּדוֹל	אַ	a.	Pathah magnum.
סֶגוֹל אוֹ פַּתַח קָטָן	אֶ	e.	Segol vel pathah paruum.
חִירֶק בְּלֹא יוֹד	אִ		Hiric ſine iod.
חָטֵף קָמֵץ	אֳ		Hateph camets.
קִבּוּץ אוֹ שָׁלֹשׁ נְקֻדּוֹת	אֻ		Cibbuts vel tria pūncta.

Ex his motionibus decem holem duntaxat duplicē habet figuram, nam quandoque ablato וָיו ſolo puncto notatur ſupra literam, non rectè, ſed verſus partem ſuæ literæ ſiniſtram, vt ab accentu רְבִיעַ qui rectè ſupra lineam pingitur, diſcrimen habeat. À veteribus מְלֹא פּוּם plenitudo oris vocari ſolet. Germaniam qui incolunt Hebræi, cum חוֹלֶם in ſono קָמֵץ confundunt, vtramque motionem per o malè proferentes. Hic error ocaſionē habuit (ni fallor) ab ָ quæ frequenter ſheua caret, & tamen ſonum non mutat. Eſt enim regula, ָ ſine accentu ante ſheua, non vt ַ, ſed vt ֹ legitur. Occupat etiam ָ locum ֹ in aliis locis, vt poſtea docebimus.

Præter has principes motiones, quas מְלָכִים vocant, ſunt tres ancillulæ, nempe שְׁוָא duobus conſtans punctis rectè pendentibus, ad hunc modum אְ e: & aliæ duæ ex ſheua cum פַּתַח, vel ex ſheua cum סֶגוֹל conflatæ, videlicet

חֲטַף פַּתַח אֲ a. Hateph pathah, &
חֲטַף סֶגוֹל אֱ e. Hateph ſegol.

Hæ duæ motiones breuiſſimæ loco שְׁוָא gutturalibus maximè ſupponuntur literis.

De *literis* אֶהֱוִי. *Cap.* III.

INter ea quæ lectionem impediunt, & variam efficiūt, in primis numerantur שְׁוָא, דָגֵשׁ, & literæ quæ hac voce אֶהֱוִי cōtinentur, quarum (vt de his primo dicamus) duplex eſt natura. Nam quandoque motionibus carēt, & omnino quieſcunt, nec vllum ſonum efficiunt, ſed motione præcedentis literæ latētes, videnturocioſæ inter legendum, vt in verbo קָרָא vocauit, & יֹאכַל comedet,

אָלֶף quieſcit: in עָשָׂה fecit, אַרְיֵה leo, הֵא videtur otioſa. יוֹד verò in בֵּיתִי domus mea. Denique vbicunque magnæ motiones occurrunt, vna ex his literis אֶהֱוִי vel adſcripta ſubiicitur, vel virtute intelligitur adeſſe.

Tres ex his, nēpe אֶהִי, in סֶגוֹל motione parua, ſolēt aliquādo quieſcere: vt in פֶּרֶא onager, פֶּה os oris, כֵּלֶיךָ inſtrumēta tua. Verùm vbi ſuas obtinent motiones, more aliarū mobiles ſunt אֶהֱוִי. Tres demum הֱוִי, ſine motione ſonū aliquem efficiunt in fine dictionis, quem מַפִּיק appellāt, hoc eſt exitū, qui in litera הֵא puncto notatur, vt דְּבָרָהּ verbum eius, בְּנָהּ filius eius. Iod quoque ſine motione profertur per מַפִּיק in fine dictionis, poſt quatuor motiones, nempe קָמֶץ פַּתַּח חוֹלֶם שׁוּרֶק. vt פָּנַי facies mea, אֵלַי ad me, גּוֹי gens, גָּלוּי reuelatus. וָיו in fine dictionis, cū יוֹד קָמֶץ præcedente habet מַפִּיק, vt דְּבָרָיו verba eius.

De dagbes. Cap. IIII.

PVnctum in medio literarum דָּגֵשׁ virtute duplex eſt, nempe חָזָק, cuius omnes literæ capaces ſunt, præter literas הַגְּרוֹן, quæ ſunt (vt dictum eſt) אֲחֳהַע, & præter literam רֵישׁ: & חָלָק lenis, ſedem habens ſolùm in literis בֶּגֶד כֶּפֶת, id'que poſt שְׁוָא quieſcentem, vt אֶזְכּוֹר יִזְכּוֹר: vel in principio dictionis, vt בְּרֵאשִׁית בָּרָא, in principio creauit. Gen. 1. Tamen ſi dictio præcedens in eadem clauſula, exeat in vnam ex literis אֶהֱוִי, non דָּגֵשׁ habent בֶּגֶד כֶּפֶת, ſed רָפֶא, hoc eſt lenitatem, quæ virgula ſuper has literas protracta ſignari ſolet, ad hūc modum, לֹא כֵן non ſic, רָגְשׁוּ גוֹיִם, cōmotæ ſunt gentes. Verùm abſentia דָּגֵשׁ ab his literis, רָפֶא adeſſe intelligitur. Porrò virtutem אֶהֱוִי, quæ literas בֶּגֶד כֶּפֶת lenes in principio dictionis

efficiunt, accentus, & alia quædam impediunt, quibus rudem lectorem hoc in loco onerandum non putauimus. דָּגֵשׁ חָזָק daghes forte literam in lectione duplicat, vt שִׁבֵּר fregit: חָלָק verò corroborat has ſex בְּגַד כְּפַת. Daghes חָזָק neque in prima, neque in vltima dictionis litera locum habet, חָלָק verò prima, media & vltima, ſed ſolùm in בְּגַד כְּפַת.

דָּגֵשׁ חָזָק multa præſtat officia, de quibus alius erit dicēdi locus opportunior. חָלָק denique ad ſex literas corroborandas ſolùm inſeruit.

De שְׁוָא. Cap. V.

TErtium ex his, quibus lectionem impediri, & difficilem fieri diximus, eſt שְׁוָא, non ſolùm quòd varios habeat ſonos iuxta Grãmaticos veteres, ſed quòd frequenter quieſcat, nullum ſonum reddens. Profertur autem & mouetur ſub prima litera, vt דְּבָרִים. In medio ſi fuerint duæ, poſterior legitur, vt יִלְמְדוּ diſcent, יִפְקְדוּ viſitabunt. Tertiò שְׁוָא legitur ſub litera, in qua דָּגֵשׁ pingitur, vt דִּבְּרוּ locuti ſunt, סִפְּרוּ numerauerunt. Quartò poſt motionem magnam, vt שָׁמְעוּ audiuerunt, אָכְלוּ comederunt. Vbi litera geminata fuerit, שְׁוָא ſub priore non legitur, niſi magna motio præcedat, רִבְבוֹת אֶפְרַיִם myriades Ephraim, Deut. 33. שְׁוָא ſub בֵּית non legitur teſte Dauide Chimhi, tamen in הַלְלוּ legitur: non quòd eadem ſequatur litera, vt vulgus Grammaticorum tradit, ſed quòd ſit ſub litera, quæ ſuo iure דָּגֵשׁ haberet: eſt enim coniugatio פִּעֵל. In fine dictionis ſi duplex שְׁוָא occurrat, vtraque quieſcit, vt פָּקַדְתְּ. Ex proprietate linguæ & orthographia, maiores motiones non ſequitur

דגש.

רָגֵשׁ, poſt breues verò ſequitur רָגֵשׁ, vel שְׁוָא quieſcens. Tamen poſt maiores habentes accentum paſſim ſequitur רָגֵשׁ, quandoque ad lectionis ornatum, vt וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ יְהָתֵלּוּ vnuſquiſque amicum ſuum decipiet, 2.Samu.18. Poſt breues habentes accentum non ſequitur רָגֵשׁ, nec שְׁוָא quieſcens, vt in רֶגֶל pes, נַעַר puer, שַׁעַר porta. Sub vltima litera, modò non ſit vna de quatuor אֶהֱוִי, ſemper intelligitur שְׁוָא quieſcens, quæ in כַּף finali, non habente קָמֶץ, & in aliis בגד כפת habentibus רָגֵשׁ apparet, vt מֶלֶךְ. Ab hac regula excipias oportet duas, חֵית וְעַיִן, quæ poſt quatuor motiones magnas, nempe צֵרֵי חוֹלֶם חִירֶק וְשׁוּרֶק habent in fine dictionis פַּתָּח, ad hunc modum, רוּחַ ſpiritus, יוֹדֵעַ ſciens.

De accentibus. Cap. VI.

Omnes accentus ſiue מְלָכִים reges, ſiue מְשָׁרְתִים miniſtri, tonum deſignant, & ſyllabam attollunt inter legendum. Reges etiam vim ſiſtendi lectorem, & lectionem diſtinguendi habent, alii plus, alii minus, vt virgulæ, commata, ac puncta in libris Latinis & Græcis. Sed ſunt tres vel quatuor, qui primas obtinent in hoc munere, nempe סוֹף פָּסוּק finis verſus, ſic dictus, quòd verſiculum claudat, & ſententiam ferè vbique abſoluat, vt periodus, לֹא יָשָׁב non ſedit, Pſal. 1. Secundus circa medium verſiculi frequenter occurrēs, lectorem ſiſtit, ac reſpirare permittit, vnde nomen habet אַתְנָח, vt לֹא עָמָד non ſtetit. Tertius זָקֵף קָטוֹן, figura nihil diſcrepans à שְׁוָא, duo puncta videlicet ſuper lineam erecta, vnde nomen habet, erector minor vocatus, vt וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים & diuiſit deus, Gen. 1. רְבִיעַ quoque, qui vnico pūcto ſuper literas

literas notatur, vt וַאֲנִי בְּרֹב ſed ego, vel equidē in copia. Pſal. 5. טַרְחָא virgula à ſiniſtra in dexteram deflexa infra lineam. פָּשֵׁט ſupra lineam, vltimam occupans literam:& alii complures, vim lectionem diſtinguendi habent, ſed rarius quàm tres primi. De vſu quem inter canendum Hebræis præſtant accentus, nobis nulla cura eſt. מַקָּף virgula duas connectens voces, vt וַיְהִי־כֵן,& fuit ita, Gen. 1. inter accentus numeratur.

De nominum ſpeciebus. Cap. VII.

VNiuerſa lingua in tres partes diuiditur, nempe in שֵׁם nomen, in פֹּעַל verbum, & in מִלָּה dictionem. Nominū aliud שֵׁם הַדָּבָר nomē rei, aliud שֵׁם הַתֹּאַר nomē formæ. Sub nomine rei propria & appellatiua cōprehendūtur: nomē gentile quoq; & numerale, de quibus nihil trademus, cùm per analogiā ad Latina & Græca nomina facilè cognoſcantur. Sunt qui tertiā nominis ſpeciē tradunt, שֵׁם פֹּעַל nomen verbale, quod actionem vel paſſionem ſignificat, abſque temporis diſcrimine, vt דַּעַת ſcentia, מִשְׁמַע fama, auditus, מַעֲשֶׂה opus. Nomē formæ eſt, quod qualitatem, ſeu quácunque formā habitu vel potentia inhærentem ſignificat, vt חָכָם ſapiēs, צַדִּיק iuſtus, מֶלֶךְ rex, עֶבֶד ſeruus. Participium verò à nomine formali diſtinguitur apud Hebræos, quòd formam actu ſolùm inhærere ſignificat, vt גּוֹנֵב qui modò furatur, ſed גַּנָּב fur, שֵׁם תֹּאַר, non quòd in præſenti furetur, ſed quòd conſuetudinem habeat furandi. Verùm loco nominis formæ participio ſolent abuti, vt רוֹפֵא medicus, סוֹחֵר mercator.

De gen-

De generibus nominum. Cap. VIII.

IN nominibus duo ſunt genera, לְשׁוֹן זָכָר vox maſculina, & לְשׁוֹן נְקֵבָה vox fœminina: nam genus neutrum lingua ignorat Hebræa. Genera diſcernuntur ſexus diſcrimine, vt apud Latinos. אָדוֹן dominus, עֶבֶד ſeruus, אִישׁ vir, גְּבִיר vir, ſunt maſculina. גְּבֶרֶת domina, שִׁפְחָה ancilla, אִשָּׁה mulier, מַלְכָּה regina, ſunt fœminina. Nomina animalium vtrunque genus ſub vna voce occultant, vt חֲמוֹר aſinus, בְּהֵמָה iumentũ, in vtroque genere reperiuntur. In infimis tamen ſpeciebus generis diſcrimen obſeruatur, vt עֵגֶל vitulus, & עֶגְלָה vitula, פַּר iuuencus, פָּרָה iuuenca. Nomina cum verbis, participiis, vel nominibus thoar connexa, ſuum genus facile produnt, vt עֵץ שָׁתוּל arbor plantata, דֶּרֶךְ רְשָׁעִים תֹּאבֵד via impiorum peribit. Literæ הֵא cum קָמֶץ & accentu, & תָּיו, finales, ſunt indicia generis fœminini, præterquam in numeris, qui in maſculino, non in fœminino exeunt in הֵא.

De numeris nominum. Cap. IX.

TRiplex eſt numerus, יָחִיד אוֹ יְחִידָה ſingularis, רַבִּים אוֹ רַבּוֹת pluralis, קִבּוּץ הַשְּׁנַיִם collectio duorum. In maſculino, ים. ſyllaba vltima multitudinem indicat, vt מֶלֶךְ rex, מְלָכִים reges, דָּבָר verbũ, דְּבָרִים verba, אִישׁ vir, אִישִׁים viri. In fœmineis fit pluralis adiectione וֹת, vt צְדָקָה iuſtitia, צְדָקוֹת iuſtitiæ, בְּרָכָה benedictio, בְּרָכוֹת. Multa tranſgrediuntur hanc normã, videlicet multitudinẽ fœmininã ex maſculino ſingulari procreantia, vt אָב pater, אָבוֹת patres, מָקוֹם locus, מְקוֹמוֹת loca, בְּכוֹר primogenitus, בְּכוֹרוֹת primogeniti, מִשְׁכָּן tabernaculum, מִשְׁכָּנוֹת. Alterius claſſis exempla. אֲלֻמָּה אֲלֻמִּים manipulus, שְׂעֹרָה שְׂעֹרִים hor-

dea, נְמָלָה נְמָלִים formica. Dualis numerus exit in ַיִם, præcedente פַּתַח accētu protracta, vt רֶגֶל רַגְלַיִם pes, יָד יָדַיִם manus. Sunt nonnulla vno numero contenta, quædam duali, vt שָׁמַיִם cœli, מַיִם aquæ, צָהֳרַיִם meridies. Quædam plurali tantùm, vt נְעוּרִים pueritiæ, זְקוּנִים ſenectutes, חַיִּים vita, פָּנִים facies, מְתִים viri. Multa plurali carent, cùm alia, tum nomina metallorum omnia, vt זָהָב aurum, כֶּסֶף argentum, בַּרְזֶל ferrum.

De caſu. *Cap. X.*

DIuerſas caſuum terminationes non habent nomina: conſtructionis ordinem, non caſuum varietate, ſed partim orationis filo, quæ recto ferè incedit ordine, partim quibuſdam particulis & literis intelligimus: vt כִּי יוֹדֵעַ יְהֹוָה דֶּרֶךְ צַדִּיקִים, nam nouit Dominus viam iuſtorum, Pſal. 1. ambiguum non poteſt eſſe, vtrum vertendum ſit, Dominus nouit viam, an via nouit Dominum. בָּרָא אֱלֹהִים אֵת־הַשָּׁמַיִם, Gen. 1. particula אֵת indicat nomen הַשָּׁמַיִם eſſe vertendum in caſu patientis, & prohibet, ne quis vertat, cœlum creauit Deum. וַיֹּאמֶר יְהֹוָה אֶל מֹשֶׁה, & dixit Dominus ad Moyſen vel Moyſi, particula אֶל ſeruit dandi caſui. Sunt præterea literæ ſeruiles aliquot, quæ ad conſtructionis ordinem internoſcendum momenti nonnihil habent, præſertim בֵּית הֵא וְלָמֶד, de quibus pòſt dicturi ſumus.

Vbi nomē nomini ſic adhæret, vt in gignēdi caſu ponatur, prius nomen mutatis motionibus nouā faciem frequenter induit, & quædā flexionis ſpecies efficitur, vt בַּיִת domus, in cōiunctione (Hebraicè סְמוּךְ) dicimus בֵּית לֶחֶם, domus panis: בֶּגֶד veſtis, in coniunctione ſiue regimine

plurali

plurali בִּגְדֵי אָחִי, veſtes fratris mei. Quando pronomina ſic adhærent nominibus, vt vna vox fiat, flexionem nominis efficiũt, vt עֶבֶד ſeruus, עַבְדִּי ſeruus meus, עֲבָדִים ſerui, עֲבָדֵינוּ ſerui noſtri, &c.

De nomine perfecto. Cap. XI.

NOn ſignificationes, vt prius, ſed literas duntaxat ſpectantes, diuidimus nomẽ in perfectum & imperfectum: imò voces Hebrææ omnes hac ſectione complectuntur. Voces perfectæ ſunt, quarum nulla ex tribus primariis literis, quas עִקָּרִים vocant Grammatici, deficit aliquando inter ſcribendum, aut quieſcit, ſonóque deſtituitur inter legendum. Deficientes literæ ſunt, יוֹד וְנוּן: & לָמֶד quoque in vno verbo לָקַח, accepit. Quieſcentes verò quatuor, אֶהֱוִי. Vnde ſpecies ſiue claſſes imperfectorum variæ naſcuntur, de quibus ſuo dicetur loco.

De nominibus primariis. Cap. XII.

EX nominibus perfectis quædam tribus duntaxat conſtant literis הַשֹּׁרֶשׁ, radicis, quæ ſimplicia ſiue primaria dici poſſunt: alia deductitia, quæ præter tres radicis literas, vnam aut alteram ſex literarum הֶאֱמַנְתִּי ſibi coaceruant. Simplicia motionum varietate, accentúſque ſede diſcrepant. Varietas motionum maior eſt, quàm vt paucis poſſit explicari verbis: tamen exemplis ad certas claſſes à Grammaticis breuiter reducuntur, vt ex hoc ſubiecto catalogo patebit, qui in hunc vſum ſubſeruit, vt intelligat candidatus linguæ, nullum eſſe nomen, ſiue שֵׁם דָּבָר, ſiue שֵׁם תֹּאַר, perfectum & ſimplex,

quod non cum aliquo iſtorum in punctis quadret, & etiam in ſede accentus, quem quædam habent in priore ſyllaba, vocantúrque nomina מִלְעֵיל, vt גֶּפֶן vitis, quædam in vltima, & vocantur nomina מִלְרַע, vt זָכָר maſculus. Prima claſſis conſtat duplici קָמֵץ.

Prima claſſis	דְּבָרִים verba.	דָּבָר verbum
. .	חֲכָמִים ſapientes.	חָכָם ſapiens
Secunda claſſ.	שְׁכֵנִים vicini.	שָׁכֵן vicinus
- .	חֲצֵרִים אוֹ חֲצֵרוֹת atria.	חָצֵר atrium
Tertia	פְּתִילִים fila.	פָּתִיל filum
! . .	עֲשִׁירִים diuites.	עָשִׁיר diues
Quarta	קְרוֹבִים propinqui.	קָרוֹב propinquus
i .	עֲרוּמִים nudi.	עָרוּם nudus
Quinta	שְׁבוּעִים אוֹ שְׁבוּעוֹת. hebdomadæ.	שָׁבוּעַ hebdomada
ì -	עֲצֻמִים fortes.	עָצוּם fortis

Hactenus de his quæ קָמֵץ · habent in prima, cum alia quauis ex magnis motionibus, קָמֵץ verò in שְׁוָא ׃ tranſit.

Sexta	שְׂעָרִים pili.	שֵׂעָר pilus
. -	עֲנָבִים vuæ.	עֵנָב vua
Septima	עֲרֻמִּים nudi.	עֵרוֹם nudus
i -	אֲפוּרִים nō eſt in vſu.	אֵפוֹר ephod
Octaua	אֲבוּסִים præſepia.	אֵבוּס præſepe
ì -	אֲטוּנִים funes.	אֵטוּן funis
Decima	קִישׁוּרִים	קִישׁוּר אוֹ קִשּׁוּר torques
i .	כִּנּוֹרִים אוֹ כִּנּוֹרוֹת	כִּנּוֹר cithara
Vndecima	תּוֹלָעִים vermes.	תּוֹלָע vermis
: i	אוֹפַנִּים rotæ.	אוֹפָן rota

Duodecima

Duodecima	רוֹגְלִים fullones.	רוֹגֵל fullo
- וֹ	חוֹרְשִׁים artifices.	חוֹרֵשׁ artifex
Decimatertia	בּוֹרִית herbæ nomẽ.	אוֹפִיר ophir
· וֹ	אוֹכִילִים	אוֹכִיל cibus
Decimaquarta	שׁוּעָלִים vulpes.	שׁוּעָל vulpis
· וּ	עֻגָבִים	עוּגָב או עֻגָב organum
Decimaquinta	שַׁבָּתוֹת ſabbata.	שַׁבָּת ſabbatum
· -	חָרָשִׁים artifices.	חָרָשׁ artifex
Decimaſexta	מַקְלוֹת baculi.	מַקֵּל baculus
- -	חַלָּקִים lenes.	חַלָּק lenis
Decimaſeptima	לַפִּידִים lampades.	לַפִּיד lampas
· -	צַדִּיקִים iuſti.	צַדִּיק iuſtus
		טַבּוּר vmbilicus
Decimaoctaua	תַּנּוּרִים clibani.	תַּנּוּר clibanus
וּ -	שַׁבּוּלִים orbi.	שַׁבּוּל orbis
Decimanona	כִּכָּרִים וְכִכְּרָיִם.	כִּכָּר talentum
· ·	גֶּחָלִים pruinæ.	גֶּחָל pruina
	שִׁקְמִים ſycomori.	שִׁקְמָה ſycomorus
Vicesima	פִּסְּחִים claudi.	פִּסֵּחַ claudus
- ·	עִלְּגִים balbi.	עִלֵּג balbus
Viceſ. prima	צִבּוּרִים aceruı.	צִבּוּר aceruus
וּ ·	נִחוּמִים cõſolationes.	נִחוּם conſolatio

Omnes hæ claſſes nominum perfectorum, ſunt מִלְּרַע, hoc eſt, accentum habent in vltima ſyllaba.

Viceſ. ſecunda	גְּפָנִים vites.	גֶּפֶן vitis
· ·	אֲרָצוֹת terræ.	אֶרֶץ terra
Vicesima tertia	שְׁבָטִים virgæ.	שֵׁבֶט virga
· -	עֲדָנִים deliciæ.	עֵדֶן deliciæ
Viceſi. quarta	פְּרָחִים flores.	פֶּרַח flos
- ·	מְצָחוֹת frontes.	מֵצַח frons

Viceſima quinta	נְעָרִים pueri.	נַעַר puer
	לְהָבִים flammæ.	לַהַב flamma
Viceſima ſexta	חֳרָשִׁים menſes.	חֹרֶשׁ menſis
	אֳהָלִים tentoria.	אֹהֶל tentorium
Viceſ. ſeptima	תְּאָרִים formæ.	תֹּאַר forma
	אֳרָחוֹת ſemitæ.	אֹרַח ſemita
Viceſ. octaua	דְּבָשִׁי mel meum.	דְּבַשׁ mel
	זְמַנִּים tempora.	זְמַן tempus
Viceſima nona	פְּאֵרִים או פַּאֲרִים.	פְּאֵר gloria
	בְּאֵרוֹת putei.	בְּאֵר puteus
Triceſima	דְּבִירִים oracula.	דְּבִיר oraculum
	אֱוִילִים ſtulti.	אֱוִיל ſtultus
Triceſ. prima	תְּהוֹמוֹת abyſſi.	תְּהוֹם abyſſus
	זְרוֹעוֹת brachia.	זְרוֹעַ brachium
Triceſ. ſecunda	כְּרוּבִים cherubim.	כְּרוּב cherub
	גְּבוּלוֹת termini.	גְּבוּל terminus
Triceſ. tertia	מְעַטִּים pauci.	מְעַט paruus
	אֲגַמִּים ſtagna.	אֲגַם ſtagnum

Hanc ſyluam per claſſes congeſtam oculis legentium ſubiecimus, vt habeant quò ſingula nomina perfecta referant, quæ vel ſede accentuum, vel motionum varietate differunt. Quam vt facilius animaduertas lector, ſic habe. Quæ מִלְרַע dicuntur, quòd accentum habeant in vltima, ex duabus conſtant magnis motionibus, aut ex parua ſequẽte daghes, & magna, vel denique ex שְׁוָא cum alia quauis motione. Quæ verò ſunt מִלְעֵיל, ex longa breuíque conſtant ſyllaba, aut vtrobique breui. Pluralem numerum adiecimus, vt paulatim mutationem punctorum obſerues, quam poſtea plenè tractabimus.

De no-

De *nominibus* הָאֲמָנָתִי. Cap. XIII.

SVnt etiam perfecta & illa nomina, quæ præter tres radicales literas, quarũ nulla vel deficit vel quieſcit, aliquam ex his admittunt. Sunt quæ à capite, & ſunt quæ à calce, ſunt denique quæ vtrobique recipiunt: meditullium verò vocis literæ ſeruiles non ingrediuntur. Horum catalogum vbi legẽtium oculis ſubiecerimus, finem habebunt quæ de nominibus perfectis dicenda iudicauimus in hoc primo libro, quo prima linguæ rudimenta quàm maxima luce & compendio conamur tradere.

	Plural.	regiminis	ſtatus abſolutus.
Prima	שְׂמָלוֹת	שִׂמְלַת	שִׂמְלָה veſtis.
	שְׁפָחוֹת	שִׁפְחַת	שִׁפְחָה ancilla.
Secunda	שְׂלָמוֹת	שַׂלְמַת	שַׂלְמָה veſtis.
	שְׁאָרוֹת	שַׁאֲרַת	שַׁאֲרָה caro.
Tertia	חָכְמוֹת	חָכְמַת	חָכְמָה ſapientia.
	כָּתְנוֹת	כָּתְנַת	כָּתְנָה tunica.
Quarta	חָפְשׁוֹת	חָפְשַׁת	חָפְשָׁה libertas.
	טָמְאוֹת	טָמְאַת	טָמְאָה immũdicia.
Quinta	בְּרָכוֹת	בִּרְכַּת	בְּרָכָה benedictio.
	נְעָרוֹת	נַעֲרַת	נְעָרָה increpatio.
Sexta	נְהָרוֹת	נָהֳרַת	נְהָרָה claritas.
	נְחָמוֹת	נָחֳמַת	נְחָמָה conſolatio.
Septima	גְּזֵלוֹת	גְּזֵלַת	גְּזֵלָה rapina.
	תְּאֵנִים	תְּאֵנָתִי	תְּאֵנָה ficus.
Octaua	לִבְנִים	populi arb.	לִבְנֶה populus.
	אִשִּׁים	אִשֶּׁה	אִשֶּׁה oblatio.
Nona	כַּפָּרוֹת	כַּפֹּרֶת	כַּפָּרָה propitiatio.
	בַּקָּרֶת	inueſtigatio	חַטָּאָה peccatum.

Decima

Decima	בַּכּוּרָה præcox	חַבּוּרָה liuor
	נִדּוּפָה opprobrium	בִּכּוּרָה primitiuum
Vndecima	שׂוֹרֵקָה vitis.	תּוֹעֵבָה תּוֹעֵבוֹת abominatio
Duodecima	עֲבוּדָה ſeruitus.	קְטוּרָה incenſum

Sequuntur nomina heemanti in תָּיו deſinentia.

Prima	גְּבִרְתִּי domina mea.	גְּבֶרֶת domina
	חֲבֶרְתְּךָ ſocia tua.	חֲבֶרֶת ſocia
Secunda	אַדָּרוֹת lodices.	אַדֶּרֶת lodix
	אִגְּרוֹת epiſtolæ.	אִגֶּרֶת epiſtola
	סַפָּחוֹת puſtulæ.	סַפַּחַת puſtula
Tertia	שִׁבֳּלִים ſpicæ.	שִׁבֹּלֶת ſpica
	כֻּתֳּנוֹת tunicæ.	כֻּתֹּנֶת tunica
Quarta	עֹפֶרֶת plumbum.	חוֹתֶמֶת annulus.
Quinta	כְּתֹנֶת tunica.	נְחֹשֶׁת æs.
Sexta	כֻּסְּמִים ſpeltæ.	כֻּסֶּמֶת ſpelta

Quæ ſequuntur, ſunt מִלְרַע cum תָּיו.

Prima	מַלְכֻיּוֹת regna.	מַלְכוּת regnum
	שַׁחֲרֻיּוֹת iuuentutes.	שַׁחֲרוּת iuuentus
Secunda	אֱיָלוּת fortitudo.	פְּתַיּוּת ſimplicitas
Tertia	יְדִידוּת dilectio.	כְּסִילוּת ſtultitia
Quarta	כְּבֵדֻיּוֹת grauitates.	כְּבֵדוּת grauitas
Quinta	גָּפְרִיּוֹת ſulphura.	גָּפְרִית ſulphur
	בּוֹרִית herba.	תַּבְנִית exemplar
Sexta	אַחֲרִיּוֹת nouiſſima.	אַחֲרִית nouiſſimũ
	חִתִּיּוֹת terrores.	חִתִּית terror
Septima	שְׁאֵרִיּוֹת reſidua.	שְׁאֵרִית reſiduum
Octaua	צַפִּיחִיּוֹת lagana.	צַפִּיחִית laganum

Sequuntur claſſes nominum heemanti deſinentium tantùm in מֵם mem.

Prima	פִּרְיוֹם fructus.	שִׁלְשׁוֹם nudiuſtertius.

Secunda

Secunda רוֹמָם exaltatio. אָמְנָם verè.

Sequuntur formæ nominum heemanti in נוּן.

Prima חֶסְרוֹן defectus. זִכָּרוֹן memoria.
Secunda { אַחֲרוֹן poſterior. עַגְמוֹן hamus.
רִמּוֹנִים malogranata. רִמּוֹן malogranatũ
Tertia { אַבְדָן perditio. כִּבְשָׁן fornax.
חַרְצַנִּים acini. חַרְצָן acinus
דָּרְבוֹנוֹת li. דָּרְבָן או דָּרְבוֹן ſtimulus
Quarta שֻׁלְחָן menſa. קָרְבָּן oblatio.
Quinta פִּרְזוֹן villa. רְעָבוֹן fames.
Sexta עִוָּרוֹן cæcitas. זִכְרוֹן memoria.
Septima אֲבַדּוֹן perditio. שִׁכָּרוֹן ebrietas.
Octaua שְׁפִיפוֹן ceraſtes. יְשִׁימוֹן deſertum.
Nona קְדוֹרַנִּית obſcuritas. אֲחֹרַנִּית retrorſum.

Quæ ſequuntur מֵם habent præfixam.

Prima מַסְכִּים mane. מַשְׂכִּיל intelligẽtia.
Secunda,tertia מִשְׁקָל pondus. מַעֲטִירָה corona.
Quarta מַרְבַּדִּים ornamenta. מַרְבַּד ornamentũ
Quinta מַמְזֵר ſpurius. מִשְׁבָּר vulua.
Sexta, ſeptima מִסְדְּרוֹן gradus. מְבַשֵּׁל coquus.
Octaua מִכְשׁוֹל ruina. מִזְמוֹר pſalmus.
Nona מַנְעוּל ſerra. מַעֲרוֹם nuditas.

Quæ מֵם in principio, & הֵא in fine.

Prima, ſecunda מִשְׁפָּחָה familia. מַחֲרֵשָׁה vomer.
Tertia מְלָאכָה opus. מַמְלָכָה regnum.
Quarta מֶרְכָּבָה currus. מֶמְשָׁלָה dominiũ.
Quinta, ſexta מִשְׁמֶרֶת cuſtodia. מַשְׂכֹּרֶת merces.

De his quibus תָּיו præfigitur.

Prima, ſecunda תִּשְׁבָּחָה laus. תִּפְאֶרֶת gloria.
Tertia, quarta תַּנְחוּם conſolatio. תַּנְחוּמָה conſolatio.

Quinta, ſexta תַּלְמִיד diſcipulus. תַּרְבֵּץ accubitus.
Septima, octaua תְּאַשּׁוּר cedrus. תַּרְדֵּמָה ſopor.

Quæ ſequuntur, habent נון in principio.

נִמְרוֹד nomen viri. נַפְתּוּל luctatio.

Alia יוֹד in principio (præſertim nomina propria virorum) ſibi aſſumunt.

Prima, ſecunda יַעֲקוֹב Iacob. יִצְחָק Iſaac.

אָלֶף in principio plurima habent.

Prima אֶצְבָּעוֹת digiti. אֶצְבַּע digitus
Secunda, tertia אַכְזָב mendacium. אֶגְרוֹף pugnus.
Quarta, quinta אֶצְעָדָה armilla. אֲבַטִּיחַ pepo.
Sexta, ſeptima אַכְזְרִיּוּת crudelitas. אַשְׁמוּרָה cuſtodia.
Octaua אַשְׁמָעוּת auditus.

His ferè limitibus, veluti typo complexa habes omnia nomina perfecta, in varias claſſes, pro varietate motionum, accentuum, & literarum heemāti collecta. Porrò quæ ſit motionum permutatio, dum à ſingulari in pluralem tranſeunt numerum, vel à ſtatu abſoluto (Hebraicè מוּכְרַת) in סָמוּךְ vel סְמִיכוּת, hoc eſt, in regimen deflectunt, legentium oculis aliquot locis ſubiecimus.

De verbo perfecto. Cap. XIIII.

VT nomina, ſic verba quoque literæ aliquot reddunt imperfecta, de quibus dictum eſt. Non per varias coniugationes ſunt diſtributa Hebræorum verba, vt Latina, ſed omnia verba, tam perfecta, quàm imperfecta, per omnes coniugationes flectuntur, quæ numero ſunt ſeptem.

Coniugatio (Hebræis בִּנְיָן ſtructura) tempora potius quàm modos habet, cum perſonarum & numerorum varietate.

Quibuſdam

Quibuſdam adiectis literis ſeruilibus, aut motionibus commutatis, inſignis inter coniugationes diuerſitas obſeruatur.

De prima coniugatione ſiue ſtructura. Cap. XV.

PRimum locum inter coniugationes habet בִּנְיָן קַל ſtructura cal, quæ ab aliis ſecernitur, quòd leuis & expedita ſit, nullis onuſta literis ſeruilibus, neque puncto דָּגֵשׁ daghes. Natiua puncta ipſius thematis, & primæ vocis ſunt, קָמֶץ ſub prima, & פַּתָח ſub ſecunda, maiore ex parte, vt פָּעַל operatus eſt, שָׁמַר cuſtodiuit. Quædam in צֵרִי finiuntur, vt חָפֵץ voluit, לָבֵשׁ veſtiuit, יָבֵשׁ aruit. Alia, ſed non adeo multa, in חוֹלָם exeunt, vt יָכֹל potuit, יָגֹר timuit, quæ inter flectendum חוֹלָם ſeruant. Sed quæ deſinunt in צֵרִי, eam motionem in פַּתָח commutant inter flectendum. Significationum gratia potiſſimùm inuentæ ſunt tot variæ coniugationum ſtructuræ. Nam non ſolùm actiua, paſſiua, & neutra ſunt verba, ſed alia plus, alia minus habent actionis, hoc eſt, quædam ad vnum patientem ſolùm tranſferunt actionem, quædam verò longius, ad ſecundum vel tertium actionem extēdunt, vt mox dicemus apertius. Verba quietis & motus ferè ſunt neutra, Hebræi עוֹמְדִים vocant, vt הָלַךְ ambulauit, עָמַד ſtetit. Atque his potiſſimùm prima ſtructura dicata eſt, hoc eſt, verba neutra maximè ſibi vendicant hanc ſtructuram, quorum actio in alium non tranſit, vt יָשַׁב ſedit, שָׁכַב accubuit.

Hæc tria denique in omni ſtructura ſunt obſeruanda, literæ, motiones, & ſignificãdi ratio. Nos ordine dicemus de ſingulis, vbi primæ ſtructuræ tabellã abſoluerimus.

Coniugatio quæuis modos ſeu tempora habet, quæ rurſum per numeros, perſonas, & genera variantur, ad hunc modum.

הֶעָבָר *præteritum.*

1	2	3 plural.	1	2	3 ſing.
פָּקַדְנוּ :	פְּקַדְתֶּם	פָּקְדוּ	פָּקַדְתִּי	פָּקַדְתָּ	פָּקַד
	פְּקַדְתֶּן :			פָּקַדְתְּ	פָּקְדָה

Hoc verbo פָּקַד, viſitauit, exempli cauſa recentiores vtuntur Grammatici: veteres autem פָּעַל, operatus eſt, vti conſueuerunt, cuius cùm prima litera ſit פֵּא, ſecunda עַיִן, tertia לָמֶד, obtinuit vſus, vt cuiuſuis ſeu nominis, ſeu verbi prima litera, פֵּא הַפֹּעַל, ſecunda עַיִן הַפֹּעַל, tertia denique vocetur לָמֶד הַפֹּעַל.

Literæ ſeruiles, quæ ad tres radicis literas accedunt, perſonarum & numerorum diuerſitatem ſecernendi gratia, eædem in omnibus coniugationibus habentur: præteriti verò ſunt ſex, nempe תְּהִימוֹן, vltimis ſyllabis adhærentes.

Annotationes in tempus præteritum. Cap. XVI.

פָּקַד. Huius tertiæ ſingularis maſculinæ פַּתַח vertitur in קָמֵץ, cum accentibus aliquot primariis, quorum ſuperius mentionem fecimus, & quos vno nomine הַפֶּסֶק appellant Hebræi, vel הָעֲמִידָה ſtationem, vel pauſam, vt לַחְמוֹ לְרָעֵב נָתָן, panem ſuum eſurienti dedit, Ezech. 18.

פָּקַד, *viſitauit.* Fit מִלְעֵיל ſequente monoſyllaba, vel dictione מִלְעֵיל, vt וַיִּקְרָא לַיְלָה, & vocauit noctem: ſed multa excipiuntur.

פָּקַדְתָּ פָּקַדְתִּי, *viſitauiſti, viſitaui*. Hæ duæ perſonæ in omnibus coniugationibus ſunt מִלְעֵיל, verùm cum וָיו,

quæ

quæ præteritum in futurum vertit, fiunt מִלְּרַע, vt וְשָׁפַרְתָּ אֶת־חֻקָּיו, & obſeruabis ſtatuta eius, Deut. 4. וְדִבַּרְתִּי מִשְׁפָּטַי & loquar iudicia mea, Hier. 1. Multa ſunt excepta ab hac regula.

פָּקְדוּ, *viſitauerunt*. Hæc perſona ſemper eſt מִלְּרַע, nam virgula, qua קָמֵץ in prima ſuſpenditur, appellata מֶתֶג, non eſt natiuus accentus. Quoties retrahitur accentus in penultimam, שְׁוָא mutatur in קָמֵץ, vel in צֵרֵי, pro natura radicis, vt בְּרֶשֶׁת זוּ טָמָנוּ, in reti quod abſconderunt Pſal. 9. וְאֹיְבַי חַיִּים עָצֵמוּ, & inimici mei viuentes roborati ſunt, Pſal. 38. Si עַיִן הַפֹּעַל fuerit חֵית vel עַיִן, habet חֲטַף פַּתָּח in loco שְׁוָא, vt פָּעֲלוּ, operati ſunt.

פְּקַדְתֶּם, *viſitaſtis*. Semper eſt מִלְּרַע, & ſub עַיִן הַפֹּעַל in quibuſdam venit חִירֶק, in quibuſdam סֶגוֹל, loco פַּתָּח, vt וּשְׁאֶלְתֶּם לוֹ בִשְׁמִי לְשָׁלוֹם, & poſtulabitis ab eo nomine meo pacem, vel compellabitis eum nomine meo pacificè, Samu. 25.

פָּקַדְנוּ, *viſitauimus*. Semper מִלְּעֵיל, & in הֶפְסֵק mutatur פַּתָּח in קָמֵץ, ſed non vbique, vt וַאֲמַרְתֶּם נִצַּלְנוּ, & dixiſtis liberabimur.

פָּקְדָה. Loco הֵא fœmininæ תָּיו reperitur, vt כִּי אָזְלַת יָד nam tranſiuit manus, Deut. 32.

פָּקַדְתְּ, *viſitaſti fœmina*. לָמֶד ſi fuerit gutturalis, habet etiam פַּתָּח, vt וְלָקַחַתְּ בְּיָדֵךְ עֲשָׂרָה לֶחֶם, capiéſque manu tua decem panes, 1. Reg. 14. הֲלוֹא שָׁמַעַתְּ בִּתִּי, num audiuiſti filia mea, Ruth 2.

De benoni. *Cap.* XVII.

הַבֵּינוֹנִי. Sic participium temporis præſentis appellant, quòd inter præteritum & futurum medium obtineat

locum. Et nominum more, numeris & generibus, non perſonis, vt verba, flectitur, ad hunc modum.

פּוֹקֵד פּוֹקְדִים פּוֹקְדָה אוֹ פּוֹקֶדֶת פּוֹקְדוֹת׃

נָח quies, quæ eſt inter פֵּא & עַיִן, nempe וָיו, quandoque non adeſt.

Annotationes.

עַיִן locis aliquot mouetur cum חִירֶק גָּדוֹל loco צֵרֵי, vt אַתָּה תּוֹמִיךְ גּוֹרָלִי, tu ſuſtentas ſortem meam, Pſal.16.

פּוֹקְדִים, *viſitãtes viri*. בִּסְמִיכוּת, hoc eſt, in regimine, reiecta מֵם finali, retinet יוֹד cum צֵרֵי, more nominum maſculinorum. Nam quoties in ſtatu regiminis ponitur, pro nomine תֹּאַר accipitur, vt שֹׁמְרֵי מִשְׁמֶרֶת הַקֹּדֶשׁ, cuſtodientes cuſtodiam ſanctitatis, vel potius, cuſtodes cuſtodiæ ſanctitatis, Nume.3. פֹּעֲלֵי אָוֶן, operantes iniquitatem, vel operatores iniquitatis, Pſal. 92. Sic וַיְהִי בֹּנֶה עִיר & fuit ædificans, vel ædificabat ciuitatem: nam non eſt in regimine, Gen.4. ſed בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַםִ, cõſtructor Hieruſalem, Pſal. 147. Adhæc quoties participiis adhæret vna ex his literis בְּכְלַם, non participia, ſed velut nomina habentur.

פּוֹקֵד, *viſitans*. Variis in locis יוֹד literam ſuperfluam, (נוֹסֶפֶת vocant Hebræi) recipit, vt אֹסְרִי לַגֶּפֶן עִירֹה, ligans ad vitem pullum ſuum, Geneſ.49.

פּוֹקְדָה, *viſitans fœmina*. In quibuſdam inuenies צֵרֵי loco שְׁוָא ſub עַיִן הַפֹּעַל, vt נֹטֵרָה אֶת־הַכְּרָמִים, cuſtodiens vineas, Can.1. כְּצִירֵי יוֹלֵדָה, ſicut dolores parturiẽtis, Eſa.21.

פּוֹקֶדֶת. In הֶפְסֵק, hoc eſt, in pauſa, mutatur prius סֶגוֹל in קָמֵץ, vt וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עוֹמָדֶת, ſed terra in æternũ ſtat, Eccl.1. Verùm hæc regula non ſemper ſeruatur, vt אֶת־סֻכַּת דָּוִד הַנּוֹפֶלֶת, tentorium Dauid corruens, Hamos 9.

פוקדת

פּוֹקֶרֶת. Quorum לָמֶר הַפֹּעַל, hoc eſt vltima litera, eſt חֵית, vel עַיִן, illa duplex פַּתָּח ſortiuntur pro duplici סְגוֹל, vt וְשָׂרָה שׁוֹמַעַת, & Sara audiebat, Gen. 18. בּוֹרַחַת כָּל־הָעִיר, fugiebat tota ciuitas, Hier.4.

De פָּעוּל *Pabul.* *Cap.* XVIII.

IN ſignificatione participio paſſiuo reſpondet, & proinde ſic vocatur à noſtris. Apud Hebræos hoc nomen ſortitum eſt, quia in hoc verbo פָּעַל, quo Grāmatici antiquiores ſunt vſi pro exemplo, tertium locum obtinet פָּעוּל, factus, & proinde in quouis verbo, vox illa quæ huic voci conuenit in punctis, vocatur פָּעוּל, vt פָּקוּד viſitatus. Flectitur numeris & generibus ad inſtar nominis, non perſonis, vt

פָּקוּד פְּקוּדִים פְּקוּדָה פְּקוּדוֹת :

Annotationes.

Vna ſyllaba creſcunt, quorum לָמֶר, hoc eſt, vltima, eſt חֵית, vel עַיִן, vt נָטוּעַ plantatus, שָׁלוּחַ miſſus, סָרוּחַ ſuperfluus.

פָּקוּד. In regimine קָמֶץ mutatur in שְׁוָא, vt בָּא בְּרוּךְ יְהוָה ingredere benedicte à Domino, Geneſ. 24.

פָּקוּד. Quies quæ eſt inter עַיִן וְלָמֶר הַפֹּעַל, quandoque nō ſcribitur inquit Dauid Chimhi, quaſi diceret, quandoque ſcribitur, cum kibbuts, vt לָבֻשׁ שָׁנִים, indutus purpura, Prouerbiorum 31.

פְּקוּדָה. בִּסְמִיכוּת, hoc eſt, in regimine mutatur קָמֶץ in פַּתָּח & הֵא mutatur in תָּיו, vt וַעֲצוּבַת רוּחַ, & turbata ſpiritu, Eſa. 54. וּשְׁכֻרַת וְלֹא מִיָּיִן, ebria & non à vino, Eſa. 51. Quo in loco, vt aliis nonnullis, deeſt הַנִּסְמָךְ, hoc eſt, nomen quod regitur, vt ſit ſenſus, ebria calamitatibus, & non vino. Multa nomina formam regiminis habent, quæ in regimine

gimine nō intelligitur, vt אִם אֶתֵּן שְׁנַת לְעֵינָי, ſi dedero ſomnū oculis meis, Pſal.132. שְׂפַת לֹא יָדַעְתִּי אֶשְׁמָע, labium quod non noui, audiui, vel audiam, Pſal.81.

Verba quæ Hebræis dicuntur הַפְּעָלִים הָעוֹמְדִים, hoc eſt, intranſitiua, carent פָּעוּל, vt ab עָמַד ſtetit, non dicitur עָמוּד, neq; ab הָלַךְ, ambulauit, הָלוּךְ, verùm benoni vtriuſque vice fungitur. Sunt verba quæ vtroque participio carent, quorum loco שֵׁם תֹּאַר ſubſtituitur, vt à verbo רָחַק procul fuit, neque רוֹחֵק, neque רָחוּק dicimus, ſed רָחוֹק longinquus. Sic à verbo קָרַב, appropinquare, neque קוֹרֵב benoni, neque קָרוּב pahul dicitur, ſed nomen תֹּאַר, קָרוֹב propinquus.

De מָקוֹר *fonte, ſiue infinitiuo.* Cap. XIX.

QVarta pars huius primæ ſtructuræ ſiue coniugationis, Hebræis eſt מָקוֹר, vena, ſcaturigo, quòd ex eo, tanquam ex fonte, reliqua tempora ſcaturiant. Eſt vt modus infinitus, perſonis & numeris deſtitutus, in ſignificandi quoque ratione cum infinito quadrat, & cū quibuſdam literis ſeruilibus, nempe בְּכְלָם, gerundia & ſupina ſupplere poterit מָקוֹר, ſine quibus rarò venit, niſi lateri ſui verbi adhærens, vt שָׁמוֹר תִּשְׁמְרוּן, cuſtodiendo cuſtodietis: exempli cauſa.

פְּקוֹד בִּפְקוֹד כִּפְקוֹד לִפְקוֹד מִפְּקוֹד

Habet triplicem in motionibus varietatem, nempe פְּקוֹד cum literis בְּכְלָם, ſecunda forma פְּקוֹד, tertia פְּעַל.

Ex his quatuor literis, quæ inſeruiunt מָקוֹר, tres, nempe כלב, motionem natiuā habent שְׁוָא: ſed in principio dictionis, vbi שְׁוָא occurrit poſt שְׁוָא, prior vertitur in חִירֶק quarta verò litera מֵם, quæ ponitur vice מִן de, propriā retinet.

retinet motionem, ſequenti literæ רָגֵשׁ imprimens, quo defectus נוּן ſuppleatur.

Annotationes in מְקוֹר.

פְּקוֹר. Si iungatur dictioni ſequenti per מַקֵּף, mutatur חוֹלֶם in קָמֵץ חָטֵף, vt לִפְנֵי מְלָךְ־מֶלֶךְ, priuſquam regnaret rex, Geneſ. 36. בַּעֲנָשׁ־לֵץ יֶחְכַּם־פֶּתִי, cùm pœnam luit deriſor, ſapiens euadet peritus, Prouerb. 21.

פְּקוֹר. Recipiens הֵא literam noſéphet, חוֹלֶם verſum in קָמֵץ חָטֵף tráſfert ſub פֵּא הַפֹּעַל, hoc eſt, ſub primam literã, vt לְקָרְבָה אֶל־הַמְּלָאכָה, vt accederet ad opus, Exod. 26. Verùm הֵא adiecta מְקוֹר formæ פְּעַל, mutat שְׁוָא in חִירֶק, vel in פַּתָּח, ſi gutturalis fuerit פֵּא. Prioris exemplum. לְרִבְעָה אוֹתָהּ, ad ſuccũbendum ei, Leuit. 20. Alterius exemplum, לְאַשְׁמָה בָהּ, ad peccandum in eo, Leuit. 5. לְאַהֲבָה אֶת יְהוָה ad diligendum Dominum, Deut. 30.

De imperatiuo modo. *Cap.* XX.

QVinto in loco הַצִּוּוּי collocant, numeris & generibus, non diuerſis perſonis variatum. Rerum ordinem ſpectantes, ſolùm ſecundam imperatiuo modo tribuũt perſonam: nam neque nobis ipſis, neque abſentibus ex more præcipimus: perſonæ verò abſenti, hoc eſt, tertiæ, per futurum præcipit hæc lingua, vel potius optat. Imperatiui exemplum.

פְּקוֹר פִּקְדוּ פִּקְדִי פְּקוֹדְנָה׃

Annotationes.

פְּקוֹר *viſita*. Idem patitur quod מְקוֹר, nempe ante מַקֵּף holem in camets hateph commutat, vt סְעַד־נָא לִבְּךָ, ſuffulci quæſo cor tuum, Iudic 19. Et cum הֵא נוֹסֶפֶת, ſub primam literã reiicit קָמֵץ חָטֵף, vt זָכְרָה לִי אֱלֹהַי לְטוֹבָה, memor

eſto mei Deus meus in bonum,Nehem.5.Et prima per accentum ſuſpenſa ſyllaba, fit camets latum, vt שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי־חָסִיד אָנִי, cuſtodi animam meam, quia pius ſum, Pſal.86. Cæterum חוֹלֶם in prima habent, quorum פֵּא הַפֹּעַל eſt gutturalis, cùm הֵא noſépheth apponitur, vt זָעֲמָה יִשְׂרָאֵל, deteſtare Iſrael, Numer. 23.

Forma פְּעַל cum הֵא noſépheth talis eſt, שָׁלְחָה הַנַּעַר אִתִּי mitte puerum mecum, Geneſ.38. In הֶפְסֵק verò, ex פְּעַל fit פְּעָלָה, adhærente הֵא noſépheth, vt, יָם וְדָרוֹם יְרָשָׁה, occidentem & meridiem poſſide, vel verſus occidentem,& verſus meridiem hæreditatem cape,Deut.33.

פִּקְדוּ *viſitate*. עַיִן הַפֹּעַל gutturali, forma nonnihil immutatur, vt וְשַׁחֲטוּ הַפָּסַח, mactate peſach, Exod.12. רַחֲקוּ מֵעַל יְהוָה, recedite procul à Domino, Ezech.11.

פְּקֹדוּ. In הֶפְסֵק holem retinet,vt גַּם־לִי גַּם־לָךְ לֹא יִהְיֶה גְּזֹורוּ etiam mihi,etiam tibi non erit,diuidite, 1.Reg.3. אֶת־יְהוָה הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא זְכֹורוּ, Domini magni, & tremendi memores eſtote, Nehem.4.

פִּקְדִי *viſita fœmina*. Quibuſdam in locis reperies ſub פֵּא הַפֹּעַל camets hateph,vt לְכִי אַתְּ מָלְכִי עָלֵינוּ,veni tu,impera nobis, Iudic. 7.

פְּקֹדִי. In הֶפְסֵק mutatur שְׁוָא in קָמֵץ, vt גִּילִי וּשְׂמָחִי, exulta & lætare, Ioel. 2.

פְּקֹדְנָה. In alia forma פְּעַלְנָה, vt שְׁמַעְנָה נָשִׁים דְּבַר יְהוָה audite mulieres verbum Domini.

Tertia forma caret הֵא, vt קְרֶאןָ לִי מָרָא, vocate me amaram, Ruth 1.

De futuro cal. Cap. XXI.

SExta pars primæ ſtructuræ eſt עָתִיד futurũ, quo nomine imperatiui modum quoque comprehendunt Grammatici,

Grammatici, quia quod iubetur fieri, nondum factum eſt. Hoc tempus vltimum, אֵיתָן nomine peculiari vocatur, quòd vnam ex his quatuor literis vnaquæque perſona ſibi vendicat: אָלֶף enim primæ ſingularis indicium eſt, יוֹד verò tertiæ vtriuſque numeri, נוּן primæ pluralis, תָּיו verò ambigua multis perſonis futuri præfigitur, vt ex hac deſcriptione patebit.

אֵיתָן או עָתִיד *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſing.
תִּפְקְדוּ:	יִפְקְדוּ	נִפְקוֹד	תִּפְקוֹד	יִפְקוֹד	אֶפְקוֹד
תִּפְקוֹדְנָה:			תִּפְקְדִי	תִּפְקוֹד	

Annotationes.

אֶפְקוֹד *viſitabo*. Sequente מַקַּף, & coniunctione ad monoſyllabam, vel ad dictionem מִלְעֵיל, mutatur חוֹלֶם in camets hateph, vt אֶשְׁמָר־לוֹ חַסְדִּי, obſeruabo illi miſericordiam meam, Pſal. 89. Idem patiuntur tres perſonæ ſequentes, nempe יִפְקוֹד תִּפְקוֹד נִפְקוֹד

אֶפְקוֹד. Alia eſt forma futuri exiens in פַּתַּח, vt אֶשְׁכַּב יִשְׁכַּב dormiam, dormiet. Sunt quæ vtramque formam obtinent, vt וַיִּשְׁבֹּת הַמָּן, & ceſſauit manna, לָמָּה תִשְׁבַּת הַמְּלָאכָה quare ceſſabit opus? Cæterum in פַּתַּח exeunt, quorum לָמֶד הַפֹּעַל eſt עַיִן vel חֵית, vt יִשְׁמַע audiet, יִשְׁלַח mittet. Ea quoque quorū עַיִן הַפֹּעַל eſt gutturalis, ferè habent פַּתַּח. Sunt tamen ex illis in חוֹלֶם, vt וּמָה אֶזְעֹם, & quare deteſtabor? Num. 23. וְיִנְהֹם עָלָיו, & rugiet ſuper eum, Eſa. 5.

אֶפְעַל. Formæ huius quæ ſunt, in הֶפְסֵק mutant פַּתַּח in קָמֵץ, vt וַיִּשְׁחַט וַיִּקַּח מוֹשֶׁה מִדָּמוֹ, & mactauit, & accepit Moſes de ſanguine eius, Leuit. 8. Sunt quæ in הֶפְסֵק amant פַּתַּח, præſertim hæc quatuor verba, וַיֹּאמַר, & dixit, וַיֹּאכַל & comedit, וַיֵּלַךְ, & iuit, וַיֵּרֶד, & diſtendit. Sunt

enim מִלְעֵיל ratione וָיו conuerſiui.

אֶפְקוֹד. Propter הֵא noſépheth mutatur חוֹלֶם in שְׁוָא, aliquando in hateph camets, vt אֶשְׁמְרָה דְרָכַי, cuſtodiam vias meas. Alterius exemplum, אֶשְׁקֳטָה וְאַבִּיטָה, quieſcam & videbo, Eſa. 18.

נִפְקוֹד *viſitabimus.* פְּעָמִים רַבּוֹת בְּתֹסֶפֶת הַהֵא, frequēter cum הֵא redundante, inquit Dauid Chimhi.

יִפְקְדוּ תִּפְקְדוּ *viſitabunt, viſitabitis*. In הֶפְסֵק accentu retracto in penultimā, redit שְׁוָא in חוֹלֶם. Idem fit cum accentu ſuſpenſiuo, quem vocant Hebræi הַעֲמָדַת טַעַם, vt וְגַם אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ, etiam gentem cui ſeruient, Gen. 15. cum טַרְחָא, accentu regio: וְאֶת־מִצְוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ, præcepta mea ſeruabitis, Exod. 13. cum duplici פַּשְׁטָא. Quæ ſunt alterius formæ, habent קָמֵץ in accentu ſuſpendente, vt רָאשֵׁיכֶם אַל תִּפְרָעוּ, capita veſtra non denudabitis, Leuit. 10.

יִפְקְדוּ תִּפְקְדוּ. Peculiare eſt his duabus perſonis habere נוּן נוֹסֶפֶת appenſum, vt וְהֵמָּה טֶרֶם יִשְׁכָּבוּן, & ipſi priuſquā dormirent, Ioſ. 2. Quo in loco obſeruandum eſt, שְׁוָא mutari in קָמֵץ propter נוּן ſuperadditam, vt in pronominibus fieri videbimus, vbi ad eum locum ventum fuerit.

תִּפְקוֹדְנָה, *viſitabitis, vel viſitabunt fœminæ*, vel תִּפְעַלְנָה iuxta formam cum פַּתָּח. Poſt tertiam radicis יוֹד literam protractionis (יוֹד הַמֶּשֶׁךְ vocant Hebræi) frequenter admittit, præſertim in verbis imperfectis, vt pro וַתָּבֹאנָה, & venerunt, legitur Hieremiæ 9. וּתְבוֹאֶינָה, & pro וַתִּגְבַּהְנָה, & eleuaſtis, legitur וַתִּגְבְּהֶינָה Ezech. 16.

תִּפְקוֹדְנָה. Idem accidit huic perſonæ, quod vltimæ Imperatiui, nempe, vt הֵא amiſſa, retineat נוּן finale cum קָמֵץ, vt כִּי כֵן תִּלְבַּשְׁןָ בְנוֹת הַמֶּלֶךְ הַבְּתוּלוֹת מְעִילִים, nam ſic ſolebant

bant veſtiri filiæ regis virgines, chlamides.

De Niphál coniugatione ſecunda. Cap. XXII.

SEcunda ſtructura, ſiue coniugatio נִפְעַל, hoc nomen ſortita eſt à paradigmate פָּעַל, fecit, cuius cùm ſecũda ſtructura in ordine ſit נִפְעַל, obtinuit vſus, vt omnia verba ad inſtar נִפְעַל formata, coniugationis Niphál eſſe dicantur. Sua nota נון fronti præfixa, & ſuis motionibus, à cal & reliquis coniugationibus, in præterito & benoni ſecernitur: vt à פָּקַד viſitauit, deſcẽdit נִפְקַד, viſitatus eſt, paſſiuam habens ſignificationem. Et proinde à verbis in cal neutris, נִפְעַל formari non ſolet, paucis exceptis, vt כְּצֵל כִּנְטוֹתוֹ נֶהֱלָכְתִּי, ſicut vmbra cùm declinat ambulaui, vel coactus ſum ambulare, vel feci me ambulare, Pſal. 109. A verbo יָשַׁב habitauit, בֶּעָרִים אֲשֶׁר לֹא נוֹשָׁבוּ, in ciuitatibus quæ non ſunt habitatæ, Ezech. 26.

Niphál variis in locis ſignificationem reciprocam habere obſeruatur, cùm idem agit & patitur, vt וַעֲמָשָׂא לֹא נִשְׁמַר, ſed Hamaſa non fuit ſeruatus, vel non ſeruauit ſeipſum, 2. Samu. 20. וְכִי־יָמוּךְ אָחִיךָ וְנִמְכַּר לָךְ, & quum ad inopiam fuerit redactus frater tuus, & vendiderit ſe tibi, vel venditus fuerit à ſemetipſo tibi, Leuit. 25.

Quædã denique in Niphál reperimus, quæ in cál nõ habentur, vt נִשְׁבַּע iurauit, & authore Dauide Chimhi יָתַר non dicimus, ſed נוֹתַר relictus eſt, נִשְׁעַן innixus eſt.

Quòd ad rationem literarum ſeruiliũ, & motionum varietatem ſpectat, omnia in ſubiecta tabella ſpectabis.

3	2	1 plural.	2	3	1 ſingul.
נִפְקַדְנוּ:	נִפְקַדְתֶּם	נִפְקְדוּ	נִפְקַדְתִּי	נִפְקַדְתָּ	נִפְקַד
	נִפְקַדְתֶּן:			נִפְקַדְתְּ	נִפְקְדָה

נִפְקַד. פֵּא הַפֹּעַל gutturalis habet חֲטַף פַּתָּח, vel hateph

ſegôl,& נוּן motionē correſpondentē, vt נֶחֱשָׁב, æſtimatus fuit, נַעֲרָץ,timendus, Pſal. 89.

Annotationes.

נִפְקְדָה *viſitata eſt*.Quid patiatur aliquādo,exēplo vide. נִשְׁכַּחַת צֹר, obliuioni data eſt Tyrus, Eſa.23. הֵא verſam in תָּיו cernis.

נִפְקַדְתְּ. Quorum לָמֶד הַפֹּעַל eſt חֵית vel עַיִן, habent hāc formā, נִלְקַחַתְּ, capta es, נִשְׁכַּחַתְּ obliuioni data es: תָּיו cum דָּגֵשׁ, vt ſit diſcrimē inter hanc ſecundam,& tertiā fœminini, quæ תָּיו habent aliquando, vt dictū eſt, ſed cū רָפֶה.

הַבֵּינוֹנִי. נִפְקָר נִפְקָדִים נִפְקָדָה נִפְקָדוֹת:

נִפְקַד. Tertia præteriti cum פַּתַח, benoni verò cum קָמֵץ, niſi fuerit in regimine, vt נִלְעַג לָשׁוֹן, balbutiens lingua, Eſaiæ 33.

נִפְקְדָה. Tertia præteriti cum שְׁוָא ſub עַיִן הַפֹּעַל, ſed participium fœmininum cū קָמֵץ. Quod ſi in הֶפְסֵק tranſeat שְׁוָא in קָמֵץ, fit מִלְעֵיל, vt נִפְקָדָה: participium verò vbique eſt מִלְרַע.

הַמָּקוֹר *Modus infinitus.*

Amiſſam נוּן huius coniugationis indicem דָּגֵשׁ repræſentat, הֵא inſuper adiecta.

הִפָּקֵר בְּהִפָּקֵד כְּהִפָּקֵד לְהִפָּקֵד מֵהִפָּקֵד:

Alia reperitur forma,remanente litera נוּן, vt נִלְחֹם,pugnare, נִשְׁלֹחַ, mitti, אִם נִלְחֹם נִלְחַם בָּם, ſi pugnando pugnabimus contra eos, Iudic.11.

הִפָּקֵד. Cum בֵּית vel לָמֶד, הֵא nonnunquam amittit, vt בֵּעָטֵף, pro בְּהֵעָטֵף, cùm defecerint paruulus & יוֹנֵק עוֹלֵל וְיוֹנֵק lactens, Thren.2.

הַצִּוּוּי. הִפָּקֵד הִפָּקְדוּ הִפָּקְדִי הִפָּקַדְנָה:

Mutata ſede accentus vt fiat מִלְעֵיל, mutatur etiam צֵרִי

in

in סֶגוֹל, vt הִשָּׁמֶר מֵעֲבֹור הַמָּקוֹם הַזֶּה, caue ne tranſeas locũ iſtum, 2. Reg. 6.

אֵיתָן *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תִּפְקְדוּ׃	יִפְקְדוּ	נִפְקֹד	תִּפְקֹד	יִפְקֹד	אֶפְקֹד
תִּפְקֹדְנָה׃			תִּפְקְדִי	תִּפְקֹד	

אֶפְקֹד. אָלֶף ferè cum ſegol, ne in ſono cum יוֹד confundatur (inquit Dauid Chimhi) vt אָנֹכִי אִשָּׁבֵעַ, ego iurabo, Geneſ.21.

יִפְקֹד. צֵרִי mutatur in סֶגוֹל, ſi retrocedat accentus in penultimam, vt וְתִשָּׁבֶר כַּד עַל הַמַּבּוּעַ, & rumpetur hydria ſuper fontem, Eccl.12. Et loco ſegol inuenies פַּתָּח in quibuſdam, הֲלְמַעַנְךָ תֵּעָזַב אָרֶץ, nunquid propter te relinquetur terra? Iob 18.

יִפָּקֵד. In הֶפְסֵק, hoc eſt, in accentu diſtinguente, ex צֵרִי fit פַּתָּח, vt וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיִּגָּמַל, & creuit puer, & ablactatus eſt, Geneſ. 21.

יִפָּקֵד. Literæ חֵית & עַיִן claudentes dictionẽ gaudẽt פַּתָּח, vt וַתִּבָּקַע הָעִיר, & rupta eſt ciuitas, 2. Reg.25. Verùm in הֶפְסֵק creſcunt vna ſyllaba, vt בְּיוֹם הַשַּׁבָּת יִפָּתֵחַ, in die ſabbati aperietur, Hezech.46.

תִּפָּקַדְנָה, vel תִּפָּקֵדְנָה. Cum פַּתָּח, & in הֶפְסֵק cum קָמֵץ, vt וְאָזְנֵי חֵרְשִׁים תִּפָּתַחְנָה, & aures ſurdorum aperientur, Eſa.35.

יִפָּקֵד. Omnes literæ אֵיתָן, & הֵא imperatiui & infiniti, habent צֵרִי in his, quorum prima eſt gutturalis, vel רֵישׁ, ne pereat דָּגֵשׁ, cuius אֲחָהַע & רֵישׁ non ſunt capaces, vt בְּתוֹךְ רְחוֹבוֹת אֵרָצֵחַ, in medio platearum interficiar, Prouerb.22. Aliquot tamen in locis רֵישׁ cum דָּגֵשׁ reperies, & etiam אָלֶף, ſed rariſſimè. Illud denique de his literis eſt obſeruandum, אָלֶף וְרֵישׁ, quoties דָּגֵשׁ oblatum iuxta

canones

canones Grammaticorum non recipiunt, ad præcedẽtem motionem aliquid adiicere, vt ex parua fiat magna, חֵית verò עַיִן & הֵא hoc non præſtare, imò quandoque neque דָגֵשׁ, vbi offertur, recipere, neque quicquam priori vocali addere, quo defectus illius deprehendatur.

יִפָּקְדוּ תִּפָּקְדוּ תִּפָּקְדִי . Huiuſmodi voces in הֶפְסֵק in צֵרִי mutant שְׁוָא, vt כֹּהֲנֵי יְהוָה תִּקָּרֵאוּ, ſacerdotes Domini vocabimini, Eſa.61.

פִּעֵל הַדָּגוּשׁ Pihél *aggrauata.* *Cap.* XXIII.

Sic vocant ſtructuram, quæ tertium occupat locum, quia punctum דָגֵשׁ ſibi vendicat, qua nota à cæteris ſecernitur ſtructuris.

Regulæ præcedentis de literis, quæ דָגֵשׁ recuſant, & qua ratione reiecta ab vna, ſub alia remaneat litera, lectorem memorem eſſe oportet, vt בֵּאֵר אֶת־הַתּוֹרָה, declarauit legem, Deut.1.

Multa reperiuntur quæ hac coniugationis nota carent, vt נִאֵר מִקְדָּשׁוֹ, diſſipauit ſanctuarium ſuũ. Thren.2. נִאֵץ יְהוָה, ſpreuit Dominus, Pſal.10. כִּי נִחַם יְהוָה צִיּוֹן, nam miſertus eſt Dominus Sion, Eſa.51. Verbum quoque פִּעֵל παράδειγμα Grammaticorum, & quod huic coniugationi nomen imponit, punctuli דָגֵשׁ nullum veſtigiũ habet. Vtcunque motionibus ſuis cognoſci poſſunt, quæ ſunt huius cõiugationis. Quod ad ſignificationẽ ſpectat ſiue rationem ſignificandi, hæc ſtructura verbis intrãſitiuis ſignificationem actiuam præbet, vt הָלַךְ ambulauit, הִלֵּךְ deduxit. Cæterum ad tranſitiuorum ſignificationem, Pihél energiam quandam addit, & vehementiam, vt שָׁבַר fregit, tranſitiuum eſt in cal, in Pihél שִׁבֵּר,

vehementius

vehementius confregit: vel denique ad tertium patiẽtem tranſfert actionem, vt וְשִׁבַּר אֶת־הַמַּצֵּבוֹת, fecit frangere ſtatuas, Thren.2. Hoc eſt, iuſſit, vel curauit, vt alius frangeret. Huiuſmodi verba Trãſitiua ad tria vocant Grammatici, quòd actio ab agente in patientem per tertium tranſeat, qui partim agens, partim patiens dici poteſt. Ex his variis ſignificandi modis conſtat, non eſſe ſuperfluam tantam coniugationum varietatẽ ex eodem fonte, imò ad hunc modum penuriam linguæ ſuppleri. Nam Hebræi diuerſis coniugationibus, ex eadem radice formatis, idem dicunt vno verbo, quod Græci, vel Latini variis, vt verbo לָמַד didicit, in Pihél לִמֵּד docuit, עָמַד ſtetit, in alia coniugatione, nempe Hiphíl, הֶעֱמִיד ſtatuit, אָכַל comedit, הֶאֱכִיל cibauit.

בִּנְיַן פִּעֵל Structura Pihél.

1	2	3 plural.	1	2	3 ſingul.
פִּקַּרְנוּ:	פִּקַּרְתֶּם	פִּקְּרוּ	פִּקַּרְתִּי:	פִּקַּרְתָּ	פִּקֵּר
	פִּקַּרְתֶּן:			פִּקַּרְתְּ	פִּקְּרָה

Annotationes in præteritum. Cap. XXIIII.

פִּקֵּר. Sequente virgula מַקָּף vertitur צֵרִי in סֶגּוֹל, vt בִּקֶּשׁ־לֵץ חָכְמָה, quæſiuit deriſor ſapientiam, Prouerb. 14. Tria verba, דִּבֶּר locutus eſt, כִּפֶּר expiauit, & כִּבֵּס lauit, ſegól, non צֵרִי ſibi vendicant, niſi obſtet accentus. In פַּתָּח exeunt cùm alia, tum ea, quorum לָמֶר הַפֹּעַל eſt gutturalis, vt שִׁלַּח אֶת־הָעָם, miſit populum, 1. Reg.8. Aliorum exemplum, אִבַּד וְשִׁבַּר בְּרִיחֶיהָ, perdidit & fregit vectes eius, Thren.2.

הַבֵּינוֹנִי מְפַקֵּר מְפַקְּרִים מְפַקְּרָה אוֹ מְפַקֶּרֶת מְפַקְּרוֹת׃

Annotationes.

מְפַקֵּר. Cum מַקֵּף idem patitur quod præteritum, nempe mutat צֵרִי in סָגוֹל, vt וְאִישׁ דַּעַת מְאַמֶּץ־כֹּחַ, vir ſcientiæ corroborat vires, vel Viri ſcientia corroborat, Prouerb.24.

מְפַקֵּר. עַיִן הַפֹּעַל gutturali vel רֵישׁ, vertitur פַּתַח in קָמֵץ, vt מְתָאֵב אָנֹכִי אֶת־גְּאוֹן, מְבָרֵךְ אָוֶן, laudās iniquitatem, Eſa. 66. יַעֲקֹב, deteſtor ego ſuperbiā Iacob, Hamos 6. Hæc regula cum אָלֶף & רֵישׁ ſeruatur vbique: cum reliquis verò gutturalibus minimè, vt אַשְׁרֵי אָדָם מְפַחֵד תָּמִיד, beatus homo paueſcens perpetuò, Prouerb. 28.

הַפָּעוּל מְפֻקָּר מְפֻקָּרִים מְפֻקָּרָה מְפֻקָּרוֹת׃

Annotationes.

מְפֻקָּר. פֵּא הַפֹּעַל cum קִבּוּץ, vel cum חֲטַף קָמֵץ, vt וְעֹרֹת אֵילִים מְאָדָּמִים, pelles arietum rubricatas, Exod. 25.

מְפֻקָּר. עַיִן הַפֹּעַל gutturali, vel רֵישׁ, in locū קִבּוּץ ſuccedit חוֹלָם, vt abſentia דָּגֵשׁ ſuppleatur: מְבֹרָכָיו יִירְשׁוּ אָרֶץ, benedicti ab eo poſſidebunt terram, Pſal.37.

הַמָּקוֹר׃ פַּקֵּר בְּפַקֵּר כְּפַקֵּר לְפַקֵּר מִפַּקֵּר׃

מַקֵּף cōmutat צֵרִי motionem magnam in סָגוֹל, לְדַבֶּר־לָךְ, ad loquendum tibi, דַּבֶּר־שֶׁקֶר, loqui mendaciū, Hier.9.

הַצִּוּוּי פַּקֵּר פַּקְּרוּ פַּקְּרִי פַּקֵּרְנָה׃

Annotationes.

פַּקֵּר. Quædam exeunt in פַּתַח: פַּלַּג לְשׁוֹנָם, diuide linguam eorum, Pſal.55. וְקָרַב אוֹתָם, fac accedere eos, Eze.37.

פַּקֵּר. Duplicem formam habent ea, quorum לָמֶד הַפֹּעַל eſt gutturalis, שַׂמַּח נֶפֶשׁ עַבְדֶּךָ, lætifica animam ſerui tui, Pſal.86. Altera, חֲכַם בְּנִי וְשַׂמַּח לִבִּי, ſis ſapiens fili mi, & lætifica cor meum, Prouerb. 27.

פַּקֵּר. Quam varietatem faciant literæ gutturales, vel

רֵישׁ

רֵישׁ, quoties medium locum occupauerint, meminiſſe oportet, vt בָּרֵךְ יְהוָה חֵילוֹ, benedic Domine ſubſtantiæ eius, Deut. 33. Tres literæ gutturales הֵא חֵית וְעַיִן, hanc normam non obſeruant, vt antea monuimus, hoc eſt, reiectæ דָּגֵשׁ nullam notam aliquando relinquunt, vt מַהֵר קַח אֶת־הַלְּבוּשׁ feſtina, cape veſtem, Eſter 6.

אֵיתָן *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תְּפַקְּרוּ :	יְפַקְּרוּ	נְפַקֵּר	תְּפַקֵּר	יְפַקֵּר	אֲפַקֵּר
תְּפַקֵּרְנָה :			תְּפַקְּרִי	תְּפַקֵּר	

Annotationes.

יְפַקֵּר. Quandoque retrahitur accentus, & fit מִלְעֵיל cum סֶגוֹל loco צֵרֵי. Idem fit cum מַקֵּף, vt ſæpe monuimus, vt וַיְגָרֶשׁ אֶת־הָאָדָם, & eiecit hominem, Geneſ. 3.

תְּפַקֵּר. In סוֹף פָּסוּק cum פַּתָּח, vt: יְהוָה לֹא תְּאַחַר, Domine ne moreris, Pſal. 70.

אֲפַקֵּר. Sæpe dictum eſt, propter עַיִן הַפֹּעַל gutturalem, motionem breuem mutari in magnam: וַיְמָאֵן וַיֹּאמֶר, & renuit & dixit, Gen. 39. Sunt quæ non obſeruant regulã, vt לֹא תְפָאֵר אַחֲרֶיךָ, ne decutias poſt te, Deut. 24.

אֲפַקֵּר. Duplex eſt forma quorum לָמֶד eſt חֵית, vel עַיִן. Altera, וְהָרוֹתֵיהֶם תְּבַקֵּעַ, & prægnantes eorum diſrumpes, 2. Reg. 8. Altera, יְגַלַּח אֲדֹנָי בְּתַעַר הַשְּׂכִירָה, radet Dominus nouacula conductitia, Eſa. 7.

De Puhál coniugatione quarta. Cap. XXV.

A Verbo פָּעַל, operatus eſt, vt Pihél nomen habet, ita paſſiuũ eius פֻּעַל. Nam hæc vox quarto loco occurrit, dum verbum פָּעַל in varias ſtructuras ſiue coniugationes deducitur. Vocatur non ſolùm Puhál, ſed

פֻּעַל שֶׁלֹּא נִזְכָּר פּוֹעֲלוֹ, Puhál cuius agentis non ſit mentio, vt שֻׁבַּר confractus eſt, à quo verò confractus ſit, non ſit mentio.

1	2	3 plural.	1	2	3 ſing.
פֻּקַּדְנוּ:	פֻּקַּדְתֶּם	פֻּקְּדוּ	פֻּקַּדְתִּי	פֻּקַּדְתָּ	פֻּקַּד
	פֻּקַּדְתֶּן:			פֻּקַּדְתְּ	פֻּקְּדָה

פֻּקַּד, *viſitatus eſt ab aliquo per alium.* Quandoque פֻּא mouetur per קָמֵץ חָטֵף vt לֹא־כָרַּת שָׁרֵּךְ, non eſt abſciſſus vmbilicus tuus, Ezech.16. Obſeruandum eſt hoc in loco, & aliquot aliis, רֵישׁ recipere דָּגֵשׁ.

פֻּקָּד. In הָפְסֵק habet קָמֵץ, vt וְצִיר בַּגּוֹיִם שֻׁלָּח, legatus ad gentes miſſus eſt, Habac.1.

פֻּקַּד. Quædam carent דָּגֵשׁ contra naturam cõiugationis, vt יוּקָשִׁים בְּנֵי אָדָם, illaqueati filii hominum, Eccl.9. in quo ponitur וָיו שׁוּרֵק pro קִבּוּץ: eſt enim huius coniugationis Benoni, de quo ſequitur.

הַבֵּינוֹנִי מְפֻקָּד מְפֻקָּדִים מְפֻקֶּדֶת מְפֻקָּדוֹת:

פֻּקַּד. A' præterito per קָמֵץ ſecernitur, vt אִם תִּרְאֶה אוֹתִי לֻקָּח מֵאִתָּךְ, ſi videris me captum à te, 2. Reg.2.

פֻּקַּד: עַיִן הַפֹּעַל gutturalis, vel רֵישׁ mutat קִבּוּץ in hólem, id quod non ſolùm de benoni, ſed de tota coniugatione Pahúl intelligitur, vt רֹעֲכוּ כְּאֵשׁ קוֹצִים, arſerunt ſicut ignis ſpinarum, Pſal.118. Tamen חֵית, עַיִן הַפֹּעַל, nihil ferè mutat, vt אֶת־לֹא רֻחָמָה, non aſſecutã miſericordiã, Oſe.1.

הַמָּקוֹר *fons, vel Infinitiuus modus.*

כִּי גֻנֹּב גֻּנַּבְתִּי, nam furando furto ſublatus fui, Gen.40. Cum literis בְּכְלָם non reperitur.

הַצִּוּוּי caret hæc coniugatio, nam opus eius ſit per manum alterius, non per manus eius qui patitur, inquit Dauid Chimhi: quaſi diceret, eſt omnino paſſiua, & vt

patiatur

patiatur aliquis, quod in illius poteſtate non eſt, ἀχρήστως imperamus.

אֵיתָן *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תִּפְקְדוּ :	יִפְקְדוּ	נִפְקֹד	תִּפְקֹד	יִפְקֹד	אֶפְקֹד
תִּפְקֹדְנָה :			תִּפְקְדִי	תִּפְקֹד	

Quæ in tabellis ſpectantur, non duximus annotanda, verbi gratia, hanc coniugationem eſſe vbique grauidam רָגֵשׁ, & ſub literis אֵיתָן pendere שְׁוָא, vt in Pihél.

De Hiphíl & illius ſignificatione. Cap. XXVI.

הַבִּנְיָן הִפְעִיל, coniugatio Hiphíl, נוֹסָף vocatur, hoc eſt, aucta duabus notulis, nempe הֵא in principio adiecta, & יוֹד inter עַיִן & לָמֶר הַפֹּעַל: verùm in participiis literam מֵם recipiētibus, & in futuro literis אֵיתָן accedētibus, הֵא præcipuus character coniugationis, raró apparet.

Rationem ſignificandi habet multiplicem, ſicut Pihél. Efficit primò ex neutris tranſitiua, vt עָרוֹם הִלְּכוּ בְּלִי לְבוּשׁ, nudum fecerunt ambulare ſine veſte, Iob 24. וְהֶעֱמִיד אֶת־הַבְּהֵמָה, & ſtatuit animal, Leuit.27.

Secundò, tam huius coniugationis eſt, quàm Pihél, vt ex tranſitiuis quæ ſunt in cál, magis actiua efficiant, nempe tranſitiua ad duo, vel ad tria. Exempli cauſa, אָכַל comedit, in cál verbum actiuum, in hac verò coniugatione, in duos patientes actionem transfert. Hebræi מוֹצֵא עַל שְׁלשָׁה, tranſiens ad tria vocant, vt וַיַּאֲכִילְךָ אֶת הַמָּן & fecit te comedere man, vel cibauit te man, Deut.8.

Tertia ſignificandi ratio in Pihél & Hiphíl eſt, denſitatem quandã, & incrementum ad cál tranſitiuũ adiicere, vt הִנְנִי גוֹרֵשׁ מִפָּנֶיךָ, ecce ego eiicio à facie tua, Exo.34.

גָּרַשׁ verbo tranſitiuo in cál,לֹא אֲגָרְשֶׁנּוּ מִפָּנֶיךָ,non eiiciam eum à facie tua, Exod.23, ex Pihél tranſitiuo ad duo, vt in cál: ſed hic energiam quandam innuit,quaſi dicat,ſimul,vel ſubitò non eiiciam eos, ſed paulatim.

Quartus denique ſignificandi modus obſeruatur, cùm verba neutra in Pihél & , Hiphíl ſignificationem augent, vt וְשֵׂעָר שָׁחֹור צָמַח בּוֹ,& pilus niger creuit in eo, Leuit. 13, verbum neutrum in cál. וּשְׂעָרֵךְ צִמֵּחַ, & pilus tuus creuit,Ezech.17,verbum neutrum in Pihél: verùm feſtinanter & magna copia pilos creuiſſe ſignificat. Eadem eſt ratio in Hiphíl, vt אִם יַאְדִּימוּ כַתּוֹלָע, ſi rubeſcãt vt vermiculus, Eſa.1, verbum neutrum in Hiphíl, per quam coniugationem incrementum quoddam rubedinis indicatur,quod in cál non intelligitur, vt אָדְמוּ עֶצֶם מִפְּנִינִים, rubri in corpore fuerunt magis quàm vniones. Hæ ſignificandi rationes in Pihél & Hiphíl minimẽ differũt,ſi Dauidẽ Chimhi ſequamur,& rectè animaduerſæ nonnihil conferunt ad eruendum vniuſcuiuſque loci ſenſum. Nomẽ accepit בִּנְיָן הִפְעִיל ab illo vſitato apud Grammaticos verbo,פָּעַל,operatus eſt,quod per ſtructuras deductum , in quinto loco הִפְעִיל procreat, nomen ſuum omnibus eiuſdem ſtructuræ verbis impertiens.

1	2	3 plural.	1	2	3 ſingul.
הִפְקַדְנוּ :	הִפְקַדְתֶּם	הִפְקִידוּ	הִפְקַדְתִּי	הִפְקַדְתָּ	הִפְקִיד
	הִפְקַדְתֶּן :			הִפְקַדְתְּ	הִפְקִידָה

Annotationes in præteritum Hiphíl. *Cap*. XXVII.

הִפְקִיד . יוֹד quieſcens inter עַיִן & לָמֶד, non remanet niſi in tertiis perſonis,nẽpe הִפְקִידוּ, viſitare fecerunt,הִפְקִידָה viſitare fecit fœmina . Et hæ perſonæ tertiæ ſunt מִלְעֵיל, paucis exceptis.

הֶפְקִיד. פֵּא הַפֹּעַל gutturalis habet חֲטַף סֶגוֹל, vel חֲטַף פַּתַּח loco שְׁוָא, & eadem ratione הֵא coniugationis nota, habet ſegól, vel patáh, vt אֶת־יְהוָה הֶאֱמַרְתָּ, cum Domino locutus es, Deut.28. וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפַר תְּרוּעָה, & tranſire facies tubam iubilationis.

הַבֵּינוֹנִים מַפְקִיד מַפְקִידִים מַפְקִידָה או מַפְקֶדֶת מַפְקִידוֹת׃

In paucis ſimul הֵא & מֵם inuenies in בֵּינוֹנִי, ſiue פָּעוּל, vt לְאַרְבַּעְתָּם מְהֻקְצָעוֹת, quatuor illis angulos habentibus, vel angulatis, Ezech.46. Ad hunc modum erat æquum vtrúque participium formari, ſed ob difficultatem prolationis abiecta eſt הֵא coniugationis, eius motione manente, quæ eſt פַּתָּח vbique, præterquam in præterito.

מַפְקִיד. Poteſt legi מַפְקֵד per צֵרִי, vt מוֹצֵא רוּחַ מֵאוֹצְרוֹתָיו educens ventum de theſauris ſuis, Pſal.135.

הַפָּעוּל *Pahúl.*

מֻפְקָד מֻפְקָדִים מֻפְקָדָה או מֻפְקֶדֶת מֻפְקָדוֹת׃

Annotationes.

Tria puncta קִבּוּץ ſine diſcrimine vel ſub מֵם litera ſeruili, vel ſub פֵּא collocantur, vt מֻפְעָל vel מֻפְעָל.

מָפְקָד. Quibuſdam in locis venit חֲטַף קָמֵץ loco קִבּוּץ, vt וְזוֹבֵחַ מָשְׁחָת, & offerens corruptum, Malach.1.

Prima gutturalis aliam gignit formam, nempe hanc, מָעֳמָד בַּמֶּרְכָּבָה, ſtatutus in curru, 1. Reg.22. קִבּוּץ videlicet mutata in חֲטַף קָמֵץ, reponitur ſub prima radicali, & hac ratione מֵם participii nota habet קָמֵץ, motionem videlicet cognatam.

הַמָּקוֹר הַפְקֵד בְּהַפְקִיד כְּהַפְקִיד לְהַפְקִיד מֵהַפְקִיד׃

מָקוֹר cum literis בְּכָלָם exit in hiric, cum quibus הֵא nōnunquam deficit, præſertim cum לָמֶד, vt וְלַשְׁבִּית עֲנִיֵּי־אָרֶץ & ad ceſſare faciendum pauperes terræ, Hamos 8. deficiente

ciente הָא, remanſit eius motio ſub לָמֶד ,לְמַעַן הַרְגִּיעַ אֶת־
הָאָרֶץ, vt quieſcere faceret terram, Hier. 50. videlicet הֵא coniugationis cum חִירֶק.

הַצִּוּוּי   הַפְקֵר הַפְקִידוּ הַפְקִידִי הַפְקֵדְנָה׃

הַפְקֵר . צֵרִי per קָמֵץ mutatur in סֶגּוֹל, vt הַעֲבֶר־נָא אֶת־עֲוֹן עַבְדְּךָ, fac tranſire quæſo iniquitatem ſerui tui, 2.Sam.24.
הַפְקֵר. Loco צֵרִי quædam ſcribuntur cum פַּתָּח, vt הַנְחַת יְהוָה גִּבּוֹרֶיךָ, fac deſcendere Domine potentes tuos, Ioel 3. ſic Dauid Chimhi legit. Alii temporis præteriti volunt eſſe, כַּפְּךָ מֵעָלַי הַרְחֵק, manum tuam longè fac à me.

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.	
תַּפְקִידוּ׃	יַפְקִידוּ	נַפְקִיד	תַּפְקִיד	יַפְקִיד	אַפְקִיד	אֵיתָן
תַּפְקֵדְנָה׃			תַּפְקִידִי	תַּפְקִיד		

Annotationes.

Notam coniugationis הָא non habet futurum, tamen פַּתָּח eius motio remanet ſub literis אֵיתָן. Sunt aliquot quæ retinent הָא vnà cum literis אֵיתָן, præſertim ex claſſe quieſcentium פֵּא, vt דַּלּוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ, extenuatus ſum, & mihi ſalutem contulit, Pſal.116.

אַפְקִיד, vel אַפְקֵר. Cum צֵרִי, vt וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם, mane ſurrexit Abraham, Geneſ.22.

אַפְקֵד. Si prima radicis fuerit gutturalis, habet hatéph patách, & aliquando שְׁוָא ſolùm, vt וְאַחְזֵק בְּיָדֶךָ, tenebo manum tuam, Eſa.24.

אַפְקִיד. Vna ſyllaba creſcunt, quorum lámed eſt חֵית vel עַיִן, vt כִּי לֹא יַצְמִיחַ, nam non creſcet, 2. Sam.25. Vel contrahuntur hiric amiſſa, ſola פַּתָּח remanente, vt אַל־תַּשְׁמַע קוֹלְךָ, non facies audire vocem tuam, Iudic.18.

יַפְקִידוּ. In plurali mutatur hiríc magnum in שְׁוָא, vt וַיַּדְרְכוּ אֶת־לְשׁוֹנָם, & aſſuefecerunt linguam ſuam, Hier.9.

pro

pro וַיַּדְרִיכוּ. Ex פַּתַח ſub יוֹד conſtat hoc verbum eſſe coniugationis Hiphíl. Cæterũ vbi prima radicis eſt gutturis litera, etiã omnes literæ אֵיתָן habent פַּתַח. Ea ratione futurum קַל à futuro Hiphíl nõ ſecernitur, niſi per ſenſum, vt יַעְשְׁרֶנּוּ הַמֶּלֶךְ, ditabit eum rex, pro יַעֲשִׁירֶנּוּ, 1.Samu.17.

בִּנְיַן הָפְעַל *Coniugatio Hophál.* *Cap.* XXVIII.

Coniugationis characterem הָא, & ſignificationem à ſuo parente הִפְעִיל recipit, vt ſi dicas de agente הִפְקִיד viſitauit per alium, vel, fecit vt vnus viſitaret aliũ, in הָפְעַל dices, הָפְקַד viſitatus eſt ab aliquo, alio iubente. Omnem denique in patiendo habet varietatem, quam Hiphíl in agendo tribuimus. Vocatur etiam שֶׁלֹּא נִזְכַּר שֵׁם פּוֹעֲלוֹ.

הֶעָבָר *præteritum tempus.*

2	3	1 plural.	1	2	3 ſingul.
הָפְקַדְנוּ:	הָפְקַדְתֶּם	הָפְקְדוּ	הָפְקַדְתִּי	הָפְקַדְתָּ	הָפְקַד
הָפְקַדְתֶּן:				הָפְקַדְתְּ	הָפְקְדָה

Annotationes.

הָפְקַד. Qui ſub פֵּא הָפְעַל hatéph caméts reponunt, ad hunc modum, הֳפְקַד, in orthographiam linguæ peccant, quæ non patitur, vt duo שְׁוָאִים ſcribantur in principio, ſiue ſeorſum, ſiue cum alia motione. Nos caméts latum ſcribimus, & caméts hatéph legimus, de qua re hunc obſeruabis canonem. קָמֵץ ſine accentu, ſequente שְׁוָא, ſemper ſonat חֲטַף קָמֵץ. Eadem eſt ratio de ◦ ſine accentu ante daghés.

הָפְקַד vel הֻפְקַד. Nihil refert, ſiue cum hac, ſiue cum illa motione ſcribatur, vt לָאָרֶץ הֻשְׁלָכָה, ad terram deiecta eſt, Ezech.19.

הָפְקַד. Vbi פֵּא eſt gutturalis, fit motionum tranſpoſitio, vt ſub prima radicali ponatur חָטֵף קָמֵץ, & ea ratione camets latum ſub הֵא miniſtrante, vt הָעֳמַד הָעָמְדַתְּ הָעָמַדְתִּי. Idem fit in futuro, in quo literæ אֵיתָן mouentur cum קָמֵץ, prima verò radicis cum חָטֵף קָמֵץ, vt יָחֳרַם כָּל־רְכוּשׁוֹ, delebitur omnis ſubſtantia eius, Heſd.10.

הַמָּקוֹר *fons ſiue infinitus modus.*

הָפְקֵד. Cum literis בְּכְלָם non reperitur.

הַצִּוּוּי. Imperatiuus modus in hac coniugatione non habetur, quòd ſit omnino paſſiua, & actio fiat per manus alterius (inquit Dauid Chimhi) non per eum qui patitur. Et fruſtrà præcipimus alicui, penes quem non eſt facultas, vt fiat quod iubemus. Naturam rerum vbique ſpectat hæc lingua.

אֵיתָן *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תִּפָּקְדוּ:	יִפָּקְדוּ	נִפָּקֵד	תִּפָּקֵד	יִפָּקֵד	אֶפָּקֵד
תִּפָּקַדְנָה:			תִּפָּקְדִי	תִּפָּקֵד	

Nihil refert an per camets hateph, an per קִבּוּץ moueantur literæ אֵיתָן. Nam ſcribitur camets latum, & legitur camets hateph, vt antè monuimus. Verùm ſi prima radicis fuerit vna ex gutturalibus, ſub ea ponitur קָמֵץ חָטֵף, & camets ſub literis אֵיתָן, vt אֶעָמֵד יֵעָמֵד.

De הִתְפַּעֵל *coniugatione ſeptima.* Cap. XXIX.

DVabus literis הִת fronti affixis inſignis eſt hæc cóiugatio: puncto prætere רָגֵשׁ denſatur עַיִן הַפֹּעַל, ſi modò talis fuerit, quæ רָגֵשׁ admittat, alioqui ſub פֵּא הַפֹּעַל, camets illius defectum indicat, vt פֶּן־יִתְפָּאֵר עָלַי ne iactet ſe contra me, Iud. 7. Porrò in participiis & futuro,

futuro cadit litera הא, remanente תיו. Nec minus in ſignificandi ratione, quàm in characteribus ſeparatur ab aliis coniugationibus: nam partim agere, partim pati ſignificat, ſed reciprocè, hoc eſt, vt idem à ſeipſo pati intelligatur, vt והתברכו בזרעך, & benedicentur in ſemine tuo, vel benedicent ſibimetipſis, dicẽtes, Deus benedicat nobis, ſicut benedixit ſemini Abraham, Geneſ.22: verùm in Niphál ונברכו בך, & benedicentur in te, Gen.12, hoc eſt, à deo erunt benedicti propter te. Sic ferè R.Dauid Chimhi. Habet aliquando Hithpahél non veram, ſed ſimulatam actionem & ironicam, vt מתעשר ואין כל, diuitem ſe oſtentans, & nihil eſt illi, Prouerb.23.

הבנין התפעל *coniugatio Hithpahél.*

1 2 3 plural. 1 2 3 ſingul.

העבר התפקד התפקדת התפקדתי התפקדו התפקדתם התפקדנו:

התפקדה התפקדת התפקדתן:

Annotationes.

Quòd עין הפעל habeat דגש, de natura coniugationis eſt: quòd verò פא quoque habeat, eſt de natura ſex literarum בגד כפת, quæ poſt שוא quieſcentẽ, דגש leni corroborari gaudent. In quibuſdam עין הפעל præter regulam caret דגש, vt ויתילדו על־משפחותם, & nati ſunt iuxta familias ſuas, Num.1.

התפקד. In hac cõiugatione, vt in prioribus, ſeruatur regula gutturalium & ריש, quæ in præcedentem motionem דגש reiiciunt, & ex פתח faciũt קמץ, vt והתברך בלבבו, & benedicet ſibi in corde ſuo, Deut.23. Tamẽ ante חית & הא ferè remanet פתח, vt והטהרו והחליפו שמלותיכם, mundate vos & mutate veſtimẽta veſtra, Gen.35. וימאן להתנחם & renuit conſolari ſeipſum, Geneſ.37.

הִתְפַּקֵּר. Ex duabus literis ancillaribus prior, nempe הֵא, in participio & in futuro euaneſcit, תָּיו vbique remanente, paucis exceptis, in quibus per דָּגֵשׁ in prima ſuppletur illius abſentia, vt הַמְעַט לָנוּ אֶת־עֲוֹן פְּעוֹר אֲשֶׁר לֹא־ הִטַּהַרְנוּ מִמֶּנּוּ, an parum eſt nobis iniquitas Pehór, à qua non mundauimus nos, Iud. 22, pro הִתְטַהַרְנוּ. &, וַיִּשְׁמַע הַקּוֹל מִדַּבֵּר אֵלָיו, & audiuit vocem loquentem ſibi, pro מִתְדַּבֵּר, Leuit.14.

הִתְפַּקַּד. Frequens eſt hæc coniugatio cum פַּתָּח, vt הִתְחַזֵּק יְהוֹיָדָע, roborauit ſe Ioiada, 2.Paral.23.

הִתְפַּקְּדוּ. Inter tertiã pluralem maſculinã præteriti, & eandem perſonam imperatiui nõ eſt diſcrimen, præterquam in הֶפְסֵק, hoc eſt, pauſa. Nam in præterito propter accentum mutatur שְׁוָא in קָמֶץ, ſed in imperatiuo mutatur in צֵרֵי.

הַבֵּינוֹנִי מִתְפַּקֵּד מִתְפַּקְּדִים מִתְפַּקֶּדֶת מִתְפַּקְּדוֹת׃
הַמָּקוֹר הִתְפַּקֵּד בְּהִתְפַּקֵּד כְּהִתְפַּקֵּד לְהִתְפַּקֵּד מֵהִתְפַּקֵּד׃
הַצִּוּוּי הִתְפַּקֵּד הִתְפַּקְּדוּ הִתְפַּקְּדִי הִתְפַּקֵּדְנָה׃

אֵיתָן *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תִּתְפַּקְּדוּ׃	יִתְפַּקְּדוּ	נִתְפַּקֵּד	תִּתְפַּקֵּד	יִתְפַּקֵּד	אֶתְפַּקֵּד
תִּתְפַּקֵּדְנָה׃			תִּתְפַּקְּדִי	תִּתְפַּקֵּד	

De *mutato literarum ordine in coniugatione Hithpahél.* *Cap.* X X X.

תָּיו, vbique præcedit primam radicis literam, præterquam in his, quæ à שׁץ סז principium habent, in quibus fit literarum præpoſterus ordo, & poſt primam radicis ſubiicitur תָּיו coniugationis character, vt וְיִסְתַּבֵּל הֶחָגָב, onerabitur locuſta, Ecclеſ.12. וְיִשְׁתַּמֵּר חֻקּוֹת עָמְרִי, ſeruabuntur

uabuntur ſtatuta Homri, Mich.6. In his verò quæ à צֵרֵי incipiunt, non ſolùm poſtponitur תָּיו, ſed etiam in טֵית mutatur, vt מַה־נְּדַבֵּר וּמַה־נִּצְטַדָּק, quid dicemus, & qua re iuſtificabimus nos, vel tuebimur noſmetipſos? Gen.44. Cæterum in his quorum זַיִן eſt prima radicis, in דָּלֶת mutatur תָּיו, & poſt primam inſeritur radicalem. Exempli cauſa poſuit Dauid Chimhi, רַחֲצוּ הִזַּכּוּ, lauamini, mundate vos, Eſa.1. הִזַּכּוּ vult eſſe pro הִזְדַּכּוּ, דָּגֵשׁ videlicet in זַיִן ſupplente abſentiã דָּלֶת. Verùm huius formæ in Hebræa lingua pauca, aut nulla reperiuntur, in Chaldæa verò plurima.

Sunt ex Grammaticis qui octauam in verbis etiam perfectis admittunt ſtructuram, quam פּוֹעֵל מְרֻבָּע vocãt. Sed quia raròreperitur in ſacris literis, negligitur. Porrò in his verbis quæ ſunt quieſcentia עַיִן הַפֹּעַל, frequens eſt: quo in loco de hac coniugatione plenius tractabimus.

De Dictione. *Cap.* XXXI.

POſt nomina & verba perfecta Dictioni (מִלָּה vocant Hebræi) tertium tribuimus locum. Sub מִלָּה voces omnes, quæ nec nomina nec verba ſunt, comprehendunt Hebræi, tres duntaxat orationis partes agnoſcentes. Vnde inter מִלּוֹת pronomina connumerant.

Pronomẽ Hebræis כִּנּוּי dicitur, quod nomen occultet, vt הוּא ipſe, nomen illius occultat, de quo fit ſermo, à verbo כִּנָּה cognominare, vel nomen occultare.

Pronomen bifariam diuiditur, nam aliud eſt נִסְמָךְ, hoc eſt, coniunctum, ſiue vt Dauid Chimhi appellat, פִּתּוּחַ adſcriptum, ſiue inſculptum, recẽtiores Grammatici affixum vocant, vt

ם. הֶם. plu. נו הו ו maſcul.tertiæ perſonæ.
ן. הֶן. ה נָה הָ fœmin. tertiæ perſonæ.
כֶם plu. ךָ maſcul. ſecundæ perſonæ.
כֶן ךְ fœmin. ſecundæ perſonæ.
נו plural. נִי com. gen. primæ perſonæ.

Hæc pronomina affixa, vel קִנְיָן poſſeſſionē ſignificāt, vel צֵרוּף relationē. Nam vicē pronominū poſſeſſiuorum ſupplēt, vt מִזְמוֹר לְדָוִד בְּבָרְחוֹ מִפְּנֵי אַבְשָׁלוֹם בְּנוֹ, pſalmus Dauid cùm fugeret ipſe à facie Abſalō filii ſui, Pſal.3. Pronomē affixū primo loco relatiuè, ſecundo poſſeſſiuè intelligitur. Cum verbis verò quandoque perſonam patientem, quandoque agentē indicant, vt בְּקָרְאִי עֲנֵנִי אֱלֹהֵי צִדְקִי cùm inuocauero exaudi me Deus iuſtitiæ meæ, Pſal.4.

Pronominum inquam aliud eſt נִסְמָךְ, de quo iam diximus, aliud eſt נִפְרָד ſeparatum. Cuiuſmodi ſunt

הֵם plural. זוֹ זוּ זֶה הוּא maſcul. tertiæ perſonæ.
הֵן plural. זֹאת הִיא fœm. tertiæ perſonæ.
אַתֶּם plural. אָתָּה או אַתָּה maſcul.ſecundæ perſo.
אַתֶּן plural. אָתְּ או אַתְּ fœm. ſecundæ perſonæ.
אָנֹכִי אֲנֹכִי אָנִי או אֲנִי primæ perſonæ.
אָנוּ נַחְנוּ אֲנָחְנוּ אֲנַחְנוּ primæ perſonæ plural.

Iſtorum vſus eſt in recto caſu, obliquos verò caſus literis ſeruilibus cum pronominibus affixis ſupplent, ad hunc modum.

הוּא שֶׁלּוֹ לוֹ אוֹתוֹ מִמֶּנּוּ או מֶנְנוּ: Singul.
הֵם הֵמָּה שֶׁלָּהֶם לָהֶם לָמוֹ אוֹתָם אֶתְהֶם מֵהֶם מֵהֵמָּה: plural.
הִיא : שֶׁלָּהּ לָהּ : אוֹתָהּ מִמֶּנָּה: fœm.
הֵן הֵנָּה שֶׁלָּהֶן לָהֶן לָהֵנָּה: plural.

שֶׁלּוֹ, שֶׁלָּהּ, & ſimilia cum lámed grauida ſcribimus ſecuti Dauidem Chimhi dicentem, בשה מַפִּיק, hoc eſt daghés

daghés ſequitur has tres literas.

אוֹתְנָה אֶתְהֶן אוֹתָן אוֹתְהֶן׃ מֵהֶן מֵהֵנָּה׃

Pronomina ſecundæ perſonæ in obliquis.

אַתָּה שֶׁלְּךָ לְךָ לְךָ׃ אוֹתְךָ אוֹתָךְ מִמְּךָ׃ maſcul.

אַתְּ שֶׁלָּךְ לָךְ אוֹתָךְ מִמֵּךְ מִמֵּךְ׃ fœm.

אַתֶּן שֶׁלָּכֶן לָכֶן לָכֵנָּה אֶתְכֶן מִמְּכֶן׃ plural.

Pronomina primæ perſonæ in obliquis.

אֲנִי שֶׁלִּי לִי אוֹתִי מִמֶּנִּי מִנִּי׃

אֲנַחְנוּ שֶׁלָּנוּ לָנוּ אוֹתָנוּ מִמֶּנּוּ׃

Inter pronomina conumerantur אֵל & אֵלֶּה tertiæ perſonæ, generis vtriuſque, & in vtroque numero vſurpata.

אֲשֶׁר. Relatiuum ſeparatum vtriuſque generis & numeri, nullam inflexionem admittit, aut varietatem. Sed hic primi Libri modus & finis eſto.

קִצֶּר הַחֵלֶק רִאשׁוֹן הַמִּכְלוֹל

Compendij Michlol, hoc eſt, abſolutiſſimae grammaticae Dauidis Chimhi, Liber Secundus. Rodolpho Bayno authore.

De his quæ voces Hebræas imperfectas efficiunt. Cap. I.

Literæ נוּן & אֶהֱוִי ſunt potiſſimùm imperfectionis cauſæ. Præter verba שְׁלֵמִים, perfecta, de quibus primo libro copioſè diſſeruimus, ſunt imperfectorum quatuor prima genera, פְּעָלֵי הַחֲסֵרִים, verba defectiua, הַנָּחִים, quieſcentia, הַכָּפֵל geminationis, quartum genus nomine carens, ex diuerſis conſtat claſſibus. Porrò defectiuorum duæ ſunt ſpecies, prima quorum פֵּא הַפֹּעַל eſt נוּן, à Grammaticis appellata defectiua פֵּא נוּן. Excipiuntur ea, quorum עַיִן הַפֹּעַל eſt אוֹת גְּרוֹנִית, litera gutturalis, vt נָאַף mœchatus eſt, נָהַג duxit, נָחַל ſucceſſit in hæreditatem, quæ nullam patiuntur eclipſim. In ſecunda claſſe defectiuorum ſunt, quorum פֵּא הַפֹּעַל eſt יוֹד, defectiua פֵּא יוֹד vocata: ſunt ſola illa, quorum עַיִן הַפֹּעַל eſt צֵרִי, vt יָצַב ſtetit. Quæ verò ſunt pé iód, & aliam quamlibet literam habent mediam quàm צֵרִי, ſunt quieſcentia פֵּא יוֹד, vt יָדַע ſciuit, יָלַךְ ambulauit. Deme tria, quorũ vnũ יָצָא, egreſſus eſt, inter quieſcentia פֵּא יוֹד numeratur. Duo יָקַף circuiuit, & יָנַח poſuit, inter defectiua פֵּא יוֹד.

Quieſcentium

Quieſcentium magna eſt varietas, vel pro varietate literarum אֶהֱוִי, vel locorũ diuerſitate, in quibus hæ quieſcunt literæ. Nam אָלֶף & יוֹד in dictionis principio quieſcunt, & duas quieſcentium claſſes efficiunt, nempe quieſcentia פֵּא אָלֶף, vt אָכַל comedit, & quieſcentia פֵּא יוֹד, vt יָשַׁב ſedit. Tertia quieſcentiũ claſſis vocatur עַיִן וָיו, vt בִּין intellexit, אוֹר luxit. Denique áleph & hè finientes, efficiunt quieſcentia לָמֶד אָלֶף, vt מָצָא inuenit, & quieſcentia לָמֶד הֵא, vt גָּלָה reuelauit. Quæ tres diuerſas literas non habent, ſed ſecundam duplicant, ſunt quartæ claſſis, & duplicantia vocantur. Quinta demum claſſis compoſitorum, ex diuerſis ordinibus conficitur, vt נָשָׂא portauit, ſi primam reſpicias, dices eſſe deficiens פֵּא נוּן, ſi verò tertiam, ad ordinem quieſcentium לָמֶד אָלֶף referes. Sunt quædam compoſita ex diuerſis quieſcentium claſſibus, vt יָפָה pulchrum fuit, יָרֵא timuit. Omnium iſtorum ſubiicienda ſunt paradigmata, quibus velut ad Lydium lapidem reliqua omnia eiuſdem claſſis erunt exploranda.

De deficientibus. Cap. I I.

PRimus imperfectorum ordo habet ea verba, quorum prima litera eſt נוּן, quæ tribus temporibus, nẽpe infinito, imperatiuo & futuro, primæ literæ, nempe נוּן, defectum patiuntur. Cæterum in præterito, & vtroque participio, à perfectis non differunt, vt נָגַשׁ acceſſit.

העבר *Præteritum.*

1	2	3 plural.	1	2	3 ſingul.
נָגַשְׁנוּ:	נְגַשְׁתֶּם	נָגְשׁוּ.	נָגַשְׁתִּי.	נָגַשְׁתָּ	נָגַשׁ
	נְגַשְׁתֶּן:			נָגַשְׁתְּ,	נָגְשָׁה.

H.i.

הַבֵּינוֹנִי׃

נוֹגֵשׁ נוֹגְשִׁים נוֹגְשָׁה או נוֹגֶשֶׁת נוֹגְשׁוֹת׃

הַפָּעוּל׃

נָגוּשׁ נְגוּשִׁים נְגוּשָׁה נְגוּשׁוֹת׃

Verba neutra intranſitiua hoc participio Pahúl caret.

הַמָּקוֹר *infinitus modus.*

Primæ literæ defectum patitur, cuius abſentiam daghés non repræſentat, ſed acceſſit תָּיו, fini dictionis adhærens, vt

גֶּשֶׁת בְּגֶשֶׁת כְּגֶשֶׁת לָגֶשֶׁת מִגֶּשֶׁת׃

Annotationes in Macór cál pé nún.

Lámed ſola mouetur cum קָמֵץ, id quod huic literæ vſu venit, quoties dictioni monoſyllabæ, vel dictioni מִלְעֵיל præfigitur.

Quæ finiuntur per חֵית, vel עַיִן, מָקוֹר per duplex פַּתַּח efformant, vt à נָדַח impulit, דַּחַת impellere, à נָטַע plantauit, טַעַת plantare.

הַצִּוּוּי *Imperatiuus modus.*

גַּשׁ או גֵּשׁ גְּשׁוּ גְּשִׁי גַּשְׁנָה או גֵּשְׁנָה׃

Annotationes in Imperatiuum cál pé nún.

Motio finalis in hoc modo, vt in præteritis, varia eſt, nẽpe pathách, tſerí, vel hólem. Primæ literæ defectus hoc in loco ſuppleri non potuit per daghés, vt quæ in prima litera nunquam pungitur. Cæterùm quæ in גִּימֶל cernitur, eſt daghés lenis, quam ſibi vendicant בְּגַד כְּפַת in principio dictionis, niſi per אהוי impediantur.

אֵיתָן *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תִּגְּשׁוּ	יִגְּשׁוּ	נִגַּשׁ	תִּגַּשׁ	יִגַּשׁ	אֶגַּשׁ
תִּגַּשְׁנָה׃			תִּגְּשִׁי	תִּגַּשׁ	

Annot.

Annotationes in AEthán cál pé nún.

In hoc tandem futuro commodè potuit per daghés in gímel נוּן litera deficiens compēſari. Sunt ex hac claſſe quæ נוּן vbique retinent, vt נָטַר cuſtodiuit, in futuro יִנְטוֹר cuſtodiet.

De Niphál פֵּא נוּן. Cap. III.

IN Niphál נוּן radicis deſyderatur, נוּן verò coniugationis nota cernitur.

הֶעָבָר *Præteritum.*

1	2	3 plural.	1	2	3 ſingul.
נִגַּשְׁנוּ :	נִגַּשְׁתֶּם	נִגְּשׁוּ	נִגַּשְׁתִּי	נִגַּשְׁתָּ	נִגַּשׁ
נִגַּשְׁתֶּן :				נִגַּשְׁתְּ	נִגְּשָׁה

הַבֵּינוֹנִי

נִגָּשׁ נִגָּשִׁים נִגָּשָׁה אוֹ נִגֶּשֶׁת נִגָּשׁוֹת :

Hoc quoque participium נוּן radicis defectū patitur.

הַמָּקוֹר

הִנָּגֵשׁ בְּהִנָּגֵשׁ כְּהִנָּגֵשׁ לְהִנָּגֵשׁ מֵהִנָּגֵשׁ :

Hic modus, ſicut & imperatiuus & futurum, non differt à perfectis: nam manente נוּן radicis, per daghés cōpenſatur נוּן coniugationis.

הַצִּוּוּי *Imperatiuus.*

הִנָּגֵשׁ הִנָּגְשׁוּ הִנָּגְשִׁי הִנָּגַשְׁנָה :

In Niphál huius claſſis, tria poſtrema tempora morem perfectorum ſequūtur: in cál verò tria tempora priora.

אֵיתָן *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תִּנָּגְשׁוּ :	יִנָּגְשׁוּ	נִנָּגֵשׁ	תִּנָּגֵשׁ	יִנָּגֵשׁ	אֶנָּגֵשׁ
תִּנָּגַשְׁנָה :			תִּנָּגְשִׁי	תִּנָּגֵשׁ	

Coniugationes Pihél & Puhál adiicere non eſt opus,

quandoquidem ad inſtar פִּקֵּד & פָּקַד flectuntur. Coniugationes enim dagheſſatæ (liceat nobis cum Grammaticis loqui) nullius literæ defectum admittunt.

Coniugatio Hiphil. Cap. IIII.

הֶעָבָר *Præteritum.*

1	2	3 plural.	1	2	3 ſingul.
הִגַּשְׁנוּ:	הִגַּשְׁתֶּם	הִגִּישׁוּ	הִגַּשְׁתִּי	הִגַּשְׁתָּ	הִגִּישׁ
	הִגַּשְׁתֶּן:			הִגַּשְׁתְּ	הִגִּישָׁה

Eadem ſunt coniugationis indicia, quæ in perfectis, nempe הֵא ante primam literam, & יוֹד ante vltimam: tamen יוֹד non apparet, præterquam in tertiis perſonis.

הַבֵּינוֹנִי *Benoni.*

מַגִּישׁ מַגִּישִׁים מַגִּישָׁה מַגִּישׁוֹת:

Eſt vbique defectiua hæc coniugatio.

הַפָּעוּל *Participium paſſiuum.*

מֻגָּשׁ מֻגָּשִׁים מֻגָּשָׁה מֻגָּשׁוֹת:

Habent participia ſuam literam indicem מֵם.

המקור

הַגֵּשׁ בְּהַגִּישׁ כְּהַגִּישׁ לְהַגִּישׁ מֵהַגִּישׁ:

Primam radicis abeſſe daghés indicat, cætera cum perfectis quadrat.

· הַצִּוּוּי *Imperatiuus.*

הַגֵּשׁ הַגִּישׁוּ הַגִּישִׁי הַגֵּשְׁנָה:

איתן *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תַּגִּישׁוּ:	יַגִּישׁוּ	נַגִּישׁ	תַּגִּישׁ	יַגִּישׁ	אַגִּישׁ
תַּגֵּשְׁנָה:			תַּגִּישִׁי	תַּגִּישׁ	

Literarum ſeruilium & motionú ſimilitudine cum perfectis conuenit.

De con-

De *coniugatione* Hophál. Cap. V.

1 2 3 plural. 1 2 3 ſingul.

הֻגַּשׁ הֻגַּשְׁתָּ הֻגַּשְׁתִּי הֻגְּשׁוּ הֻגַּשְׁתֶּם הֻגַּשְׁנוּ׃

הֻגְּשָׁה הֻגַּשְׁתְּ הֻגַּשְׁתֶּן׃

Kibbúts & hatéph caméts motiones ſunt cognatæ,cũ vtrauis moueri poteſt הָא, index huius coniugationis.

הַבֵּינוֹנִי הֻגָּשׁ הֻגָּשִׁים הֻגָּשָׁה הֻגָּשׁוֹת׃

A᷂ Dauide Chimhi traditur hoc participium præſens: ab aliis verò recentioribus tanquam inuſitatum omittitur.

הַמָּקוֹר *fons pro infinito.*

הֻגַּשׁ. Cum literis בְּכָלֶם non reperitur.

אֵיתָן *Futurum.*

3 2 1 plural. 2 3 1 ſingul.

אֻגַּשׁ יֻגַּשׁ תֻּגַּשׁ נֻגַּשׁ יֻגְּשׁוּ תֻּגְּשׁוּ׃

תֻּגַּשׁ תֻּגְּשִׁי תֻּגַּשְׁנָה׃

Annotationes in defectiua פא נון.

Verba,quorum פא הפעל eſt נון,& עין gutturalis,non pati defectũ, prius à nobis dictum eſt. Sunt tamen quædam, quæ in Niphál patiuntur, vt נֵאַר maledixit, in Niphál

נֵאַר נֵאַרְתָּ נֵאַרְתִּי נֵאָרוּ נֵאַרְתֶּם׃

צֵרִי ſub נון, reiecti daghés indicium eſt, quã hain happóhal habere debuiſſet,ſi gutturis litera non eſſet,ídq; ne נון deficiẽs nullum veſtigium abſentiæ ſuæ relinqueret.

Multa ſunt פֵּא נוּן, quæ in cál primam radicis retinent vbique:alia in ſolo futuro patiuntur defectũ, vt נָפַל cecidit אֶפֹּל יִפֹּל. Sunt ex hac claſſe,quæ quãdoque more perfectorum,quandoque cum defectu veniunt, vt נָגַע percuſſit, tam נְגֹעַ more perfectorum, quàm גַּעַת, ad inſtar deficientium,in infinito modo facit.

De verbo נָתַן. Cap. VI.

Ad hanc defectiuorum claſſem ſpectat verbum נָתַן dedit.

הֶעָבָר *Præteritum.*

1	2	3 plural.	1	2	3 ſingul.
נָתַנּוּ או נָתָנּוּ :	נְתַתֶּם	נָתְנוּ	נָתַתִּי	נָתַתָּ	נָתַן
	נְתַתֶּן :			נָתַתְּ	נָתְנָה

Vtriuſque נוּן defectum patitur, nunc prioris, nunc poſterioris. Nam daghés in תָּיו miniſtrante, vltimæ literæ defectum indicat.

הַבֵּינוֹנִי *Benoni.*

נוֹתֵן נוֹתְנִים נוֹתְנָה או נוֹתֶנֶת נוֹתְנוֹת :

In hoc tēpore nullus eſt defectus, neque in פָּעוּל pahúl.

פעול *Pahúl.*

נָתוּן נְתוּנִים נְתוּנָה נְתוּנוֹת :

Vt פָּקוּד, in verbo perfecto פָּקַד.

הַמָּקוֹר

Triplicem formam admittit, nempe נְתוֹן, ad inſtar verbi perfecti. Vel תֵּת, cum defectu vtriuſque extremi, & תָּיו ſeruili ſuperaddita. Quandoq; cum defectu prioris נוּן, vt לְתִתֵּן שָׁם אֶת־אֲרוֹן, 1. Reg. 6.

תֵּת בְּתֵת כְּתֵת לָתֵת מִתֵּת:

Quādo iungitur pronomen, motionū eſt alia ratio, vt

תִּתּוֹ תִּתְּךָ תִּתִּי תִּתָּם תִּתְּכֶם תִּתֵּנוּ :

תִּתָּהּ תִּתֵּךְ תִּתָּן תִּתְּכֶן:

Daghés in תָּיו poſteriore repræſentat נוּן poſterioris abſentiam.

הַצִּוּוּי *Imperandi modus.*

תֵּן תְּנוּ תְּנִי תֵּנָּנָה או תֵּנָה:

Cum litera הֵא noſéphet habet hanc formam, תְּנָה da.

אֶתֵּן *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תִּתְּנוּ׃	יִתְּנוּ	נִתֵּן	תִּתֵּן	יִתֵּן	אֶתֵּן
תִּתֵּנָּה אוֹ תִּתֶּנָה׃			תִּתְּנִי	תִּתֵּן	

Quas perſonas per צֵרֵי efferri vides, iunctæ dictioni milhel, vel monoſyllabæ, per ſegól efferuntur.

Coniugatio Niphál.

1	2	3 plural.	1	2	3 ſingul.
נִתַּנּוּ אוֹ נִתַּנּוּ׃	נִתַּתֶּם	נִתְּנוּ	נִתַּתִּי	נִתַּתָּ	נִתַּן
	נִתַּתֶּן׃			נִתַּתְּ	נִתְּנָה

נוּן prima radicis per daghés vbique compenſatur, נוּן quoque poſterior locis aliquot.

הַבֵּינוֹנִי

נִתָּן נִתָּנִים נִתָּנָה אוֹ נִתֶּנֶת נִתָּנוֹת׃

Prima radicis vbique deficit iuxta normam verborum פֵּא נוּן.

הַמָּקוֹר הִנָּתֵן אוֹ הִנָּתוֹן בְּהִנָּתֵן כְּהִנָּתֵן לְהִנָּתֵן מֵהִנָּתֵן׃

Vt, הִנָּתוֹן תִּנָּתֵן הָעִיר הַזֹּאת, dando dabitur ciuitas iſta, Hier.38.

הַצִּוּוּי *Imperatiuus.*

הִנָּתֵן הִנָּתְנוּ הִנָּתְנִי הִנָּתֵנָּה׃

איתן *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תִּנָּתְנוּ׃	יִנָּתְנוּ	נִנָּתֵן	תִּנָּתֵן	יִנָּתֵן	אֶנָּתֵן
תִּנָּתֵנָּה׃			תִּנָּתְנִי	תִּנָּתֵן	

De verbo לָקַח. Cap. VII.

HVius claſſis, nempe deficientis פֵּא, eſt verbum לָקַח accepit, quod præter normam aliorum, quandoque in prima voce & ipſo fonte deficit, vt קַח pro לָקַח: alioqui

alioqui in præterito nullam patitur iacturam, vt

1	2	3 plural.	1	2	3 ſingul.
לָקַחְנוּ׃	לְקַחְתֶּם	לָקְחוּ	לָקַחְתִּי	לָקַחְתָּ	לָקַח
	לְקַחְתֶּן׃			לָקַחְתְּ	לָקְחָה

הַבֵּינוֹנִי

לוֹקֵחַ לוֹקְחִים לוֹקְחָה או לוֹקַחַת לוֹקְחוֹת׃

הַפָּעוּל *Pahúl paſſiuum more perfectorum.*

לָקוּחַ לְקוּחִים לְקוּחָה לְקוּחוֹת׃

הַמָּקוֹר

לְקֹחַ או קַחַת. In vna voce verba perfecta imitatur, in altera verò imperfecta, videlicet לָמֶד prima litera ablata, תָּיו calci dictionis affigitur.

אִיתָן *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תִּקְחוּ׃	יִקְחוּ	נִקַּח	תִּקַּח	יִקַּח	אֶקַּח
תִּקַּחְנָה׃			תִּקְחִי	תִּקַּח	

Quãuis daghés in קוֹף ſuppleat abſentiam לָמֶד, tamen perſonæ plurales interdum ea notula carent, quòd eadem litera cum שְׁוָא moueatur, vt וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה, & capient mihi munus, Exod.25.

Coniugatio נִפְעַל omnino ad inſtar defectiuorũ פֵּא נוּן.

1	2	3 plural.	1	2	3 ſingul.
נִקַּחְנוּ׃	נִקַּחְתֶּם	נִקְּחוּ	נִקַּחְתִּי	נִקַּחְתָּ	נִקַּח
	נִקַּחְתֶּן׃			נִקַּחַתְּ	נִקְּחָה

Reliqua tempora omittimus, quia ſequuntur regulam נִגַּשׁ, quod ſuperius per omnes coniugationes & modos deduximus.

Secunda claſſis הַחֲסֵרִים. Cap. VIII.

SVnt defectiua פֵּא יוֹד, ſed non adeò multa, quæ à quieſcentibus פֵּא יוֹד diſcernuntur, quòd literã צֵרֵי pro

עין

עין הפועל habeant omnia, duobus exceptis, nempe יָנַח poſuit, & יָקַף circundedit. Eſto paradigma יָצַב.

הֶעָבָר *Præteritum.*

1	2	3 plural.	1	2	3 ſingul.
יָצַבְנוּ:	יְצַבְתֶּם	יָצְבוּ	יָצַבְתִּי	יָצַבְתָּ	יָצַב
	יְצַבְתֶּן:			יָצַבְתְּ	יָצְבָה

Hoc tempus à perfectis minimè differt.

הַבֵּינוֹנִי

יוֹצֵב יוֹצְבִים יוֹצְבָה או יוֹצֶבֶת יוֹצְבוֹת:

הַפָּעוּל

יָצוּב יְצוּבִים יְצוּבָה יְצוּבוֹת:

Participia ſequuntur normam perfectorum.

הַמָּקוֹר *Infinitus modus.*

צֶבֶת בְּצֶבֶת כְּצֶבֶת לְצֶבֶת מִצֶּבֶת:

Deficiente iod, adiicitur תָּיו in fine dictionis, vt in deficientibus פָּא נון. Alicubi יְצוֹק fundere, inuenies ſine defectu.

הַצִּוּוּי *Imperatiuus.*

צֵב צְבוּ צְבִי צֵבְנָה:

Quædam ſine defectu reperies, vt יְצוֹק בּוֹ מַיִם, funde in illam, aquam, Ezech.24.

איתן *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תִּצְבוּ:	יִצְּבוּ	נִצַּב	תִּצַּב	יִצַּב	אֶצַּב
תִּצַּבְנָה:			תִּצְּבִי	תִּצַּב	

Daghés occupat locum primæ literæ. Aliquando venit integrè hoc futurum, & duplicem more perfectorum terminationē ſibi vendicat, nempe חוֹלֶם, vt אֶצּוֹק fundam, & פַּתָּח, vt אֶצַּת accendam.

Coniugatio Niphál. Cap. IX.

הֶעָבָר *Præteritum.*

1 2 3 plural. 1 2 3 ſingul.

נִצַּב נִצַּבְתָּ נִצַּבְתִּי נִצְּבוּ נִצַּבְתֶּם נִצַּבְנוּ :

נִצְּבָה נִצַּבְתְּ נִצַּבְתֶּן :

הַבֵּינוֹנִי

נִצָּב נִצָּבִים נִצָּבָה נִצָּבוֹת :

In his duobus temporibus prima radicis compenſatur per daghés.

הַמָּקוֹר *Infinitus modus.*

הִיצַּב בְּהִיצַּב כְּהִיצַּב לְהִיצַּב מֵהִיצַּב :

Vt in perfectis, deficiente נוּן huius coniugationis indice, daghés occupat primam radicis, & הֵא ſuperadditur, id quod imperandi modo quoque vſu venit, vt

הִיצַּב הִיצְּבוּ הִיצְּבִי הִיצַּבְנָה :

אֵיתָן *Futurum.*

2 3 1 plural. 2 3 1 ſingul.

אִיצַּב יִיצַּב תִּיצַּב נִיצַּב יִיצְּבוּ תִּיצְּבוּ :

תִּיצַּב תִּיצְּבִי תִּיצַּבְנָה :

Morem perfectorum imitatur & hoc futurum: nam ablato נוּן coniugationis, יוֹד prima radicis pungitur cum daghés.

Coniugationes Pibél & Pubál. Cap. X.

HAE duæ ſtructuræ nullum patiuntur defectum: ſunt enim ſua natura grauatæ puncto daghés, vt iterum non poſſit ſecunda litera eam capere notam, ſi caderet prima litera.

הֶעָבָר

הֶעָבָר *Præteritum.*

1 2 3 plural. 1 2 3 ſingul.

יִצַּב יִצַּבְתָּ יִצַּבְתִּי יִצְּבוּ יִצַּבְתֶּם יִצַּבְנוּ:

יִצְּבָה יִצַּבְתְּ יִצַּבְתֶּן:

הַבֵּינוֹנִי

מְיַצֵּב מְיַצְּבִים מְיַצְּבָה אוֹ מְיַצֶּבֶת מְיַצְּבוֹת:

הַפָּעוּל

מְיֻצָּב מְיֻצָּבִים מְיֻצָּבָה מְיֻצָּבוֹת:

הַמָּקוֹר

יַצֵּב בְּיַצֵּב כְּיַצֵּב לְיַצֵּב מִיַּצֵּב:

הַצִּוּוּי

יַצֵּב יַצְּבוּ יַצְּבִי יַצֵּבְנָה:

אֵיתָן *Futurum.*

2 3 1 plural. 2 3 1 ſingul.

אֲיַצֵּב יְיַצֵּב תְּיַצֵּב - נְיַצֵּב יְיַצְּבוּ תְּיַצְּבוּ:

תְּיַצֵּב תְּיַצְּבִי תְּיַצֵּבְנָה:

Coniugatio Pubál.

1 2 3 plural. 1 2 3 ſingul.

יֻצַּב יֻצַּבְתָּ יֻצַּבְתִּי יֻצְּבוּ יֻצַּבְתֶּם יֻצַּבְנוּ:

יֻצְּבָה יֻצַּבְתְּ יֻצַּבְתֶּן:

הַבֵּינוֹנִי

יֻצָּב יֻצָּבִים יֻצָּבָה יֻצָּבוֹת:

הַמָּקוֹר

יֻצּוֹב. Cum literis בְּכְלָם non ponitur. Caret imperatiuo, vt perfectum.

אַיתָן *Futurum.*

2 3 1 plural. 2 3 1 ſingul.

אֲיֻצַּב יְיֻצַּב תְּיֻצַּב נְיֻצַּב יְיֻצְּבוּ תְּיֻצְּבוּ:

תְּיֻצַּב תְּיֻצְּבִי תְּיֻצַּבְנָה:

Coniugatio Hiphíl. Cap. XI.

1 2 3 plural. 1 2 3 ſingul.

הִצִּיב הִצַּבְתָּ הִצַּבְתִּי הִצִּיבוּ הִצַּבְתֶּם הִצַּבְנוּ׃

הִצִּיבָה הִצַּבְתְּ הִצַּבְתֶּן׃

Per totam ſtructuram deficit iod prima radicis, cuius abſentiam repræſentans daghés nuſquam non conſpicitur.

הַבֵּינוֹנִי

מַצִּיב מַצִּיבִים מַצִּיבָה מַצִּיבוֹת׃

הַפָּעוּל

מֻצָּב מֻצָּבִים מֻצָּבָה מֻצָּבוֹת׃

Habent participia huius coniugationis literam מֵם amiſſa הֵא, vt in perfectis.

הַמָּקוֹר

הַצֵּב בְּהַצִּיב כְּהַצִּיב לְהַצִּיב מֵהַצִּיב׃

Primæ radicis literæ locum occupat daghés, alioqui cum perfectis per omnia quadrat.

הַצִּוּוּי

הַצֵּב הַצִּיבוּ הַצִּיבִי הַצֵּבְנָה׃

איתן *Futurum.*

2 3 1 plural. 2 3 1 ſingul.

אַצִּיב יַצִּיב תַּצִּיב נַצִּיב יַצִּיבוּ תַּצִּיבוּ׃

תַּצִּיב תַּצִּיבִי תַּצֵּבְנָה׃

Literæ איתן habent פתח, qua (vt in perfectis) הֵא coniugationis character ſuo more repræſentatur.

בִּנְיַן הָפְעַל *Structura Hophál.*

1 2 3 plural. 1 2 3 ſingul.

הֻצַּב הֻצַּבְתָּ הֻצַּבְתִּי הֻצְּבוּ הֻצַּבְתֶּם הֻצַּבְנוּ׃

הֻצְּבָה הֻצַּבְתְּ הֻצַּבְתֶּן׃

Participiis caret & imperatiuo.

המקור

הַמָּקוֹר *Infinitiuus.*

חֲצַב ſine literis בְּכְלָם.

איתן *Futurum.*

1 ſingul. 3 2 1 plural. 3 2

אֵצַב יֵצַב . תֵּצַב נֵצַב יֵצְבוּ תֵּצְבוּ:

תֵּצַב תֵּצְבִי תֵּצַבְנָה:

בנין התפעל *Coniugatio Hithpaḃél.*

3 ſingul. 2 1 3 plural. 2 1

הִתְיַצֵּב הִתְיַצַּבְתָּ הִתְיַצַּבְתִּי הִתְיַצְּבוּ הִתְיַצַּבְתֶּם הִתְיַצַּבְנוּ:

הִתְיַצְּבָה הִתְיַצַּבְתְּ הִתְיַצַּבְתֶּן:

הַבֵּינוֹנִי

מִתְיַצֵּב מִתְיַצְּבִים מִתְיַצֶּבֶת מִתְיַצְּבוֹת:

הַמָּקוֹר *Infinitus modus.*

. הִתְיַצֵּב בְּהִתְיַצֵּב כְּהִתְיַצֵּב לְהִתְיַצֵּב מֵהִתְיַצֵּב:

הַצִּוּוּי *Imperatiuus.*

הִתְיַצֵּב הִתְיַצְּבוּ הִתְיַצְּבִי הִתְיַצֵּבְנָה:

אֵיתָן *Futurum.*

1 ſingul. 3 2 1 plural. 3 2

אֶתְיַצֵּב יִתְיַצֵּב תִּתְיַצֵּב נִתְיַצֵּב יִתְיַצְּבוּ תִּתְיַצְּבוּ:

תִּתְיַצֵּב תִּתְיַצְּבִי תִּתְיַצֵּבְנָה:

Annotationes de defectu literarum.

A` perfectis in hac coniugatione non differunt, quæ ſunt huius claſſis. Nam in coniugationibus grauatis daghés, nullus eſt defectus, vt ſæpe diximus.

Hactenus de deficientibus פַּא נוּן & פַּא יוֹד.

Plures claſſes הַחֲסֵרִים, hoc eſt, deficiẽtium Grãmatici nõ agnoſcũt. Deficiunt tamẽ omnia לָמֶר נוּן quibuſdam in locis, ſuperueniente videlicet נוּן ancillari: tunc enim abiicitur radicalis, vt בְּצַל דָּלִיּוֹתָיו תִּשְׁכֹּנָּה, in vmbra ramorũ eius habitabunt, Ezech. 17. Cadit quoq; לָמֶר הַפֹּעַל תָּיו

I.iii.

quoties תָּיו ſeruilis inter coniugandum accedit, vt וְשִׁחַתָּ דְּבָרֶיךָ הַנְּעִימִים, & perdes verba tua amœna, vel ſermones tuos, Prouerb. 23.

De verbis quieſcentibus. Cap. XII.

הַנָּחִים Quieſcentium plurimæ ſunt formæ, nempe quieſcentia פֵּא, quieſcentia, עַיִן, & quieſcentia לָמֶד. Quieſcentia פֵּא bifariam diuiduntur. Nam quædam ſunt quieſcẽtia פֵּא אָלֶף, quædam פֵּא יוֹד. Nos ordinẽ literarum ſequẽtes primo פֵּא אָלֶף tractabimus. Sit אכל paradigma.

בִּנְיָן קַל Coniugatio cál העבר.

1 2 3 plural. 1 2 3 ſingul.

אָכַל אָכַלְתָּ אָכַלְתִּי אָכְלוּ אֲכַלְתֶּם אָכַלְנוּ׃.

אָכְלָה אָכַלְתְּ אֲכַלְתֶּן׃

Ab inflexione verbi perfecti non deflectit hoc tempus. Solùm eſt obſeruandum, אָלֶף habere חֲטַף פַּתָּח, vel חֲטַף סָגוֹל pro ſheuá.

הַבֵּינוֹנִי אוֹ עֵת עוֹמֵד׃

אוֹכֵל אוֹכְלִים אוֹכְלָה אוֹ אוֹכֶלֶת אוֹכְלוֹת׃

הַפָּעוּל

אָכוּל אֲכוּלִים אֲכוּלָה אֲכוּלוֹת׃

In פָּקוּד, paradigmate verbi perfecti, mutatur camécts primæ ſyllabæ in ſheuá : hîc verò in hatéph pathách ratione אָלֶף gutturalis.

הַמָּקוֹר

אָכוֹל בֶּאֱכוֹל כֶּאֱכוֹל לֶאֱכוֹל מֵאֱכוֹל׃.

הַצִּוּוּי

אֱכוֹל אִכְלוּ אִכְלִי אֱכוֹלְנָה׃

אִיתַן

עָתִיד או איתן *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תֹּאכְלוּ :	יֹאכְלוּ	נֹאכַל	תֹּאכַל	יֹאכַל	אֹכַל
תֹּאכַלְנָה :			תֹּאכְלִי	תֹּאכַל	

Annotationes de אָלֶף *quieſcente.*

In hoc tempore tandem quieſcit אָלֶף in prima perſona,è numero literarum ſublata: nam quæ ſcribitur,primæ perſonæ eſt index, in reliquis conſcripta cernitur quieſcens. In hoc ſolo futuro quieſcit אָלֶף.Sunt quæ per צֵרֵי abſcondunt & ocioſam reddunt אָלֶף, vt ab אָזַל ambulauit, futurum אֵזַל יֵזַל תֵּזַל נֵזַל, à verbo אָחַר tardauit,אֵחַר יֵחַר תֵּחַר נֵחַר, iuxta formam quieſcentium פֵּא יוֹד. Sunt in quibus אָלֶף radicis ſcripta videtur,ſed in tſeri quieſcẽs, vt à verbo אָתָה venit, futurum אֵאתֶה יֵאתֶה תֵּאתֶה . Sunt denique quæ perfectorum ſequuntur normam , vt אָסַף futurum אֶאֱסוֹף יֶאֱסוֹף, & alia, vt אָהַב dilexit, אָסַר ligauit אָבַל luxit.

De *coniugatione* Niphál. – *Cap.* XIII.

1	2	3 plural.	1	2	3 ſingul.
נֶאֱכַלְנוּ :	נֶאֱכַלְתֶּם	נֶאֶכְלוּ	נֶאֱכַלְתִּי	נֶאֱכַלְתָּ	נֶאֱכַל
	נֶאֱכַלְתֶּן :			נֶאֱכַלְתְּ	נֶאֶכְלָה

נֶאֱכַל. Quòd motionibus plurimùm ſit diuerſa à נִפְקַד, id ratione אָלֶף gutturalis accidit, quæ cùm loco ſheuá habeat חֲטֶף סֶגוֹל , præcedenti literæ ſeruili cognatã porrigit motionem , nempe סֶגוֹל.

נֶאֶכְלוּ. Ex חֲטֶף סֶגוֹל cadit ſheuá,quoties ex more ſheuá ſequitur,ne Sheuaim,hoc eſt,duplex ſheua vnà legatur.

הַבֵּינוֹנִי

נֶאֱכַל נֶאֱכָלִים נֶאֱכָלָה נֶאֱכָלוֹת :

הַמָּקוֹר

הַמָּקוֹר

הֵאָכֵל בְּהֵאָכֵל כְּהֵאָכֵל לְהֵאָכֵל מֵהֵאָכֵל׃

In hoc & duobus ſequentibus cecidit נוּן huius coniugationis index, & quia אָלֶף recuſat daghés, aucta eſt motio הֵא, & ex hiríc fit צֵרֵי.

הַצִּוּוּי

הֵאָכֵל הֵאָכְלוּ הֵאָכְלִי הֵאָכַלְנָה׃

איתן *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תֵּאָכְלוּ׃	יֵאָכְלוּ	נֵאָכֵל	תֵּאָכֵל	יֵאָכֵל	אֵאָכֵל
תֵּאָכַלְנָה׃			תֵּאָכְלִי	תֵּאָכֵל	

Hæc coiugatio nihil habet diuerſum in literis à נִפְקַד. Quòd verò in motionibus diſcrepat, hoc ratione אָלֶף accidit.

הֶעָבָר *Coniugatio* Pibél בִּנְיָן פִּעֵל.

1	2	3 plural.	1	2	3 ſingul.
אִכַּלְנוּ׃	אִכַּלְתֶּם	אִכְּלוּ	אִכַּלְתִּי	אִכַּלְתָּ	אִכֵּל
	אִכַּלְתֶּן׃			אִכַּלְתְּ	אִכְּלָה

Nihil habet imperfectionis.

הַבֵּינוֹנִי

מְאַכֵּל מְאַכְּלִים מְאַכְּלָה אוֹ מְאַכֶּלֶת מְאַכְּלוֹת׃

הַפָּעוּל

מְאֻכָּל מְאֻכָּלִים מְאֻכָּלָה מְאֻכָּלוֹת׃

הַמָּקוֹר

אַכֵּל בְּאַכֵּל כְּאַכֵּל לְאַכֵּל מֵאַכֵּל׃

הַצִּוּוּי

אַכֵּל אַכְּלוּ אַכְּלִי אַכֵּלְנָה׃

איתן T*empus futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תְּאַכְּלוּ׃	יְאַכְּלוּ	נְאַכֵּל	תְּאַכֵּל	יְאַכֵּל	אֲאַכֵּל
תְּאַכֵּלְנָה׃			תְּאַכְּלִי	תְּאַכֵּל	

Neque

Neque literis, neque motionibus quidpiam diuerſum habet hæc coniugatio à פִּקֵּר, verbi perfecti paradigmate.

בנין פֻּעַל *Coniugatio Pubál* העבר.

1 2 3 plural. 1 2 3 ſingul.

אֻכַּל אֻכַּלְתָּ אֻכַּלְתִּי אֻכְּלוּ אֻכַּלְתֶּם אֻכַּלְנוּ:

אֻכְּלָה אֻכַּלְתְּ אֻכַּלְתֶּן:

הַבֵּינוֹנִי

אֻכָּל אֻכָּלִים אֻכָּלָה אֻכָּלוֹת:

הַמָּקוֹר אֻכּוֹל

איתן *Futurum.*

2 3 1 plural. 2 3 1 ſingul.

אֲאֻכַּל תְּאֻכַּל יְאֻכַּל נְאֻכַּל יְאֻכְּלוּ תְּאֻכְּלוּ: וגו׳:

De בנין Hiphíl. Cap. XIIII.

העבר

1 2 3 plural. 1 2 3 ſingul.

הֶאֱכִיל הֶאֱכַלְתָּ הֶאֱכַלְתִּי הֶאֱכִילוּ הֶאֱכַלְתֶּם הֶאֱכַלְנוּ:

הֶאֱכִילָה הֶאֱכַלְתְּ הֶאֱכַלְתֶּן:

In hoc loco, vt in Nipháľ, אָלֶף vecta cum חֲטַף סְגוֹל, ſub הָא coniugationis litera voluit eſſe סְגֹל.

הַבֵּינוֹנִי

מַאֲכִיל מַאֲכִילִים מַאֲכִילָה מַאֲכִילוֹת:

הַפָּעוּל

מָאֳכָל מָאֳכָלִים מָאֳכָלָה מָאֳכָלוֹת:

חֲטַף קָמֵץ ſub prima, iubet מֵם ancillarem literam habere קָמֵץ. Nam gutturalis cum motione rapta, præcedenti literæ, præſertim ſeruili, eandem motionem liberam præbet.

המקור *Infinitiuus.*

הַאֲכֵל כְּהַאֲכִיל בְּהַאֲכִיל לְהַאֲכִיל מֵהַאֲכִיל:

הַצִּוּוּי

הַאֲכֵל הַאֲכִילוּ הַאֲכִילִי הַאֲכֵלְנָה:

איתן *Futurum.*

2 3 1 plural. 2 3 1 ſingul.

אַאֲכִיל יַאֲכִיל תַּאֲכִיל נַאֲכִיל · יַאֲכִילוּ תַּאֲכִילוּ:

תַּאֲכִיל תַּאֲכִילִי תַּאֲכֵלְנָה:

בִּנְיַן הפעל *Coniugatio hophál.*

הָעָבָר

1 2 3 plural. 1 2 3 ſingul.

הָאֳכַל הָאָכְלְתָּ הָאֳכַלְתִּי הָאָכְלוּ הָאֳכַלְתֶּם הָאֳכַלְנוּ:

הָאָכְלָה הָאֳכַלְתְּ הָאֳכַלְתֶּן:

הָאָכְלוּ. Duobus in locis poſt ◌ֳ ſequitur ſheuá, nempe tertia plurali, & tertia ſingulari fœminina, quibus in locis ◌ֳ ſuum amiſit ſheuá, & tamen ſonum retinuit, ac קָמֵץ חָטֵף appellatur. Nam ◌ָ ſine accentu ante ſheuá hatéph caméts legitur.

המקור *Infinitiuus.*

הָאֳכַל. Caret literis בכלם.

איתן *Futurum.*

2 3 1 plural. 2 3 1 ſingul.

אָאֳכַל יָאֳכַל תָּאֳכַל נָאֳכַל יָאָכְלוּ תָּאָכְלוּ:

תָּאֳכַל תָּאָכְלִי תָּאֳכַלְנָה:

בִּנְיַן הִתְפַּעֵל *Coniugatio Hithpahél.*

3 2 1 plural. 3 2 1 ſingul.

הִתְאַכֵּל הִתְאַכַּלְתָּ הִתְאַכַּלְתִּי הִתְאַכְּלוּ הִתְאַכַּלְתֶּם הִתְאַכַּלְנוּ:

הִתְאַכְּלָה הִתְאַכַּלְתְּ הִתְאַכַּלְתֶּן:

הַבֵּינוֹנִי

מִתְאַכֵּל מִתְאַכְּלִים מִתְאַכֶּלֶת מִתְאַכְּלוֹת:

הַמָּקוֹר

הִתְאַכֵּל בְּהִתְאַכֵּל כְּהִתְאַכֵּל לְהִתְאַכֵּל מֵהִתְאַכֵּל:

צהווי

הַצִּוּוּי *Imperatiuus modus.*

הִתְאַכֵּל הִתְאַכְּלוּ הִתְאַכְּלִי הִתְאַכֵּלְנָה׃

אֵיתָן *Futurum.*

1 ſingul. 3 2 1 plural. 3 2

אֶתְאַכֵּל יִתְאַכֵּל תִּתְאַכֵּל. נִתְאַכֵּל יִתְאַכְּלוּ תִּתְאַכְּלוּ׃

תִּתְאַכֵּל תִּתְאַכְּלִי תִּתְאַכֵּלְנָה׃

Huius verbi formam integram adiecimus, vt quam motionum varietatem pariat gutturalis, & à verbo perfecto diuerſam, cernas. Nam alioqui quieſcentia פֵּא אָלֶף à perfectis nuſquam differunt, præterquã in futuro binián cál.

De quieſcentibus פֵּא יוֹד. Cap. XV.

IN ſecunda claſſe quieſcentium ſunt illa, quorum prima litera radicalis eſt יוֹד, ſequente alia quauis quàm צֵרֵי, vt יָשַׁב ſedit, יָרַשׁ ſucceſſit, יָרַד deſcendit, quorum prima quieſcit quibuſdam in locis in cál, Nipál, hiphíl, & hophál. Iod, צֵרֵי ſequente, non quieſcentem, ſed caducam & deficientem literam eſſe dicimus.

בִּנְיָן קַל *Coniugatio cál.* הֶעָבָר

3 ſingul. 2 1 3 plural. 2 1

יָשַׁב יָשַׁבְתָּ יָשַׁבְתִּי יָשְׁבוּ יְשַׁבְתֶּם יָשַׁבְנוּ׃

יָשְׁבָה יָשַׁבְתְּ יְשַׁבְתֶּן׃

הַבֵּינוֹנִי

יוֹשֵׁב יוֹשְׁבִים יוֹשְׁבָה אוֹ יוֹשֶׁבֶת יוֹשְׁבוֹת׃

הַפָּעוּל Pahúl verba neutra carent.

הַמָּקוֹר

שֶׁבֶת בְּשֶׁבֶת כְּשֶׁבֶת לָשֶׁבֶת מִשֶּׁבֶת׃

Annotationes in Macór cál pé iód.

Præteritum & benoní ad inſtar perfectorum habet

hæc coniugatio.Infinitum verò modū ad inſtar הַחֲסֵרִים: nā prima radicali amiſſa,ad finem dictionis acceſſit תָּיו. Quòd ſi לָמֶד הַפֹּעַל vna fuerit è gutturalibus, pro duplici ſegól duplicem patách ſibi vendicat,vt à verbo יָדַע nouit, infinitum דַּעַת ſcire.

שֶׁבֶת. Quædam habent תָּיו adiectā vnà cum omnibus radicis literis, vt à יָבֵשׁ aruit, יְבוֹשֶׁת הַמָּיִם, exiccare aquas, Gen.8.מִבִּלְתִּי יְכֹלֶת,ne poſſit,Num.14,infinitus verbi יָכֹל, potuit: cuius in alia forma eſt מָקוֹר iód ablata videlicet, vt יָדַעְתִּי כִּי יָכֹל תוּכַל, noui quòd præualendo præualebis, Iob 42. Sunt denique quæ nihil patiuntur diuerſum à perfectis, vt à verbo יָאַב deſiderauit, modus infinitus,

יָאֹב אוֹ יְאֹב בִּיאֹב כִּיאֹב לִיאֹב מִיאֹב׃

הַצִּוּוּי

שֵׁב שְׁבוּ שְׁבִי שֵׁבְנָה׃

Annotationes in imperatiuum cál pé iód.

שֵׁב. Habent verba huius claſſis imperatiuum & futurum iuxta formam פָּעֵל, hoc eſt, cadentium in צֵרִי, quæ propter maccáph, vel dictionem מִלְעֵיל migrat in סְגוֹל, vt לֶךְ־נָא, veni quæſo, Geneſ. 27, שֶׁב־שָׁם, ſede ibi, Geneſ.35.Literam הֵא paragogen nonnunquam admittens, צֵרִי mutat in ſheuá, vt קוּם־נָא שְׁבָה, ſurge quæſo ſede,Gen.27, לְכָה אִתָּנוּ, veni nobiſcum,Deut.10.

אֵיתָן *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תֵּשְׁבוּ׃	יֵשְׁבוּ	נֵשֵׁב	תֵּשֵׁב	יֵשֵׁב	אֵשֵׁב
תֵּשַׁבְנָה׃			תֵּשְׁבִי	תֵּשֵׁב	

Annotationes in æthán cál pé iód.

אֵשֵׁב. Lámed happóhal gutturalis gaudet פַּתָּח magis quàm צֵרִי, & proinde à verbo יָדַע, dices דַּע ſcito, & fu-

turum

turum אֵדַע יֵדַע תֵּדַע נֵדַע. Quædam retinent יוֹד in ſcriptura, ſed in lectione ſilentem, vt à verbo יָטַב bonus fuit, אֵיטַב יֵיטַב תֵּיטַב. Eſt & tertia forma huius futuri, in qua iód apparens quieſcit in hiríc, vt à verbo יָרַשׁ poſſedit, futurum אִירַשׁ יִירַשׁ תִּירַשׁ. Verbum יָכֹל potuit, in ordinẽ cogi nõ potuit, ſed ſuo modo futurum format, nempe

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תּוּכְלוּ:	יוּכְלוּ	נוּכַל	תּוּכַל	יוּכַל	אוּכַל
	תּוּכַלְנָה:		תּוּכְלִי	תּוּכַל	

בנין נפעל *Coniugatio Niphál.*

1	2	3 plural.	1	2	3 ſingul.
נוֹשַׁבְנוּ:	נוֹשַׁבְתֶּם	נוֹשְׁבוּ	נוֹשַׁבְתִּי	נוֹשַׁבְתָּ	נוֹשַׁב
	נוֹשַׁבְתֶּן:			נוֹשַׁבְתְּ	נוֹשְׁבָה

In tota ſtructura Niphál, iód radicalis eſt mutata in וָיו ſilentem aliquando, aliquando ſonoram.

הַבֵּינוֹנִי

יוֹשָׁב יוֹשָׁבִים יוֹשָׁבָה יוֹשָׁבוֹת:

הַמָּקוֹר

הִוָּשֵׁב בְּהִוָּשֵׁב כְּהִוָּשֵׁב לְהִוָּשֵׁב מֵהִוָּשֵׁב:

הַצִּוּוּי

הִוָּשֵׁב הִוָּשְׁבוּ הִוָּשְׁבִי הִוָּשַׁבְנָה:

אֵיתָן *AEthan.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תִּוָּשְׁבוּ:	יִוָּשְׁבוּ	נִוָּשֵׁב	תִּוָּשֵׁב	יִוָּשֵׁב	אִוָּשֵׁב
תִּוָּשַׁבְנָה:			תִּוָּשְׁבִי	תִּוָּשֵׁב	

His tribus temporibus וָיו cum daghés prægnans, plenum habet ſonum.

בִּנְיָן פִּעֵל

Structura Pihél, cùm à perfecto ne tantillum quidem recedat, conſultò omittitur, vna cum ſuo paſſiuo

פֻּעַל. Nam vt à פָּקַד deducimus פֻּקַּד, ſic à יָשַׁב, יֻשַּׁב, & Puhál יֻשַּׁב.

בנין הפעיל *Coniugatio Hiphíl.* Cap. XVI.

1 2 3 plural. 1 2 3 ſingul.

הוֹשִׁיב הוֹשַׁבְתָּ הוֹשַׁבְתִּי הוֹשִׁיבוּ הוֹשַׁבְתֶּם הוֹשַׁבְנוּ:

הוֹשִׁיבָה הוֹשַׁבְתְּ הוֹשַׁבְתֶּן:

Iód prima radicis fit וָיו quieſcens, reliqua habet iuxta naturam coniugationis Hiphíl.

הוֹשִׁיב. In quibuſdam manet iód quieſcens in צֵרֵי, vt à verbo יָטַב bonus fuit, habemus in Hiphíl הֵיטִיב הֵיטַבְתָּ הֵיטַבְתִּי:

הַבֵּינוֹנִי

הוֹשִׁיב הוֹשִׁיבִים הוֹשִׁיבָה הוֹשִׁיבוֹת:

הַפָּעוּל

מוּשָׁב מוּשָׁבִים מוּשָׁבָה מוּשָׁבוֹת:

הַמָּקוֹר

הוֹשֵׁב בְּהוֹשִׁיב כְּהוֹשִׁיב לְהוֹשִׁיב מֵהוֹשִׁיב:

אֵיתָן *Futurum.*

2 3 1 plural. 2 3 1 ſingul.

אוֹשִׁיב יוֹשִׁיב תּוֹשִׁיב נוֹשִׁיב יוֹשִׁיבוּ תּוֹשִׁיבוּ:

תּוֹשִׁיב תּוֹשִׁיבִי תּוֹשֵׁבְנָה:

Iód verſa in וָיו quieſcit in holem, cætera perfectorum tenet formam.

בִּנְיַן הפעל *Coniugatio Hophál* הֶעָבַר.

1 2 3 plural. 1 2 3 ſingul.

הוּשַׁב הוּשַׁבְתָּ הוּשַׁבְתִּי הוּשְׁבוּ הוּשַׁבְתֶּם הוּשַׁבְנוּ:

הוּשְׁבָה הוּשַׁבְתְּ הוּשַׁבְתֶּן:

הַמָּקוֹר *Infinitum* הוּשַׁב.

איתן

אִיתָן

1 2 3 plural. 1 2 3 ſingul.

אוֹשֵׁב יוֹשֵׁב תּוֹשֵׁב נוֹשֵׁב יוֹשְׁבוּ תּוֹשְׁבוּ׃

תּוֹשֵׁב תּוֹשְׁבִי תּוֹשַׁבְנָה׃

הבנין התפעל *Coniugatio Hitbpabél.*

הֶעָבָר *Præteritum.*

1 2 3 plural. 1 2 3 ſing.

הִתְיַשֵּׁב הִתְיַשַּׁבְתָּ הִתְיַשַּׁבְתִּי הִתְיַשְּׁבוּ הִתְיַשַּׁבְתֶּם הִתְיַשַּׁבְנוּ וגו׳׃

Omnia tempora huius ſtructuræ normam tenēt perfectorum. Sed huius coniugationis eſt alia forma, in qua verſa eſt iód in וָיו reſonantem, vt

1 2 3 plural. 1 2 3 ſingul.

הִתְוַדַּע הִתְוַדַּעְתָּ הִתְוַדַּעְתִּי הִתְוַדְּעוּ הִתְוַדַּעְתֶּם הִתְוַדַּעְנוּ׃

הִתְוַדְּעָה הִתְוַדַּעַתְּ הִתְוַדַּעְתֶּן׃

סוּג Genus in verbis duplex eſt, nēpe זָכָר וּנְקֵבָה. Perſonæ tres (נִדְבָּרִים vocantur) numeris diuerſæ & genere.

מְדַבֵּר בַּעֲדוֹ מְדַבְּרִים בַּעֲדָם מְדַבֶּרֶת בַּעֲדָהּ מְדַבְּרוֹת בַּעֲדָן׃

נִסְתָּר נִסְתָּרִים נִסְתֶּרֶת נִסְתָּרוֹת׃

נִמְצָא נִמְצָאִים נִמְצֵאת נִמְצָאוֹת׃

De *quieſcentibus* עַיִן. *Cap.* XVII.

Quieſcentia עַיִן eſſe dicimus, quorum ſecunda eſt וָיו, vel יוֹד quieſcens. Vt intelligas וָיו háin hapóhal, in nonnullis moueri, vt אֶגְוַע וְעַיִן לֹא תְרְאֵנִי, efflabo animam, & oculus me non videbit, Iob 10. Idem ſentiendum de iód עַיִן הַפֹּעַל, vt וְאָיַבְתִּי אֶת־אֹיְבֶיךָ, inimicus ero inimicis tuis. παράδειγμα.

Coniugatio cál נחי העין.

1 2 plural. 1 2 3 ſing.

בָּן בַּנְתָּ בַּנְתִּי בָּנוּ בַּנְתֶּם בַּנְּנוּ או בַּנּוּ׃

בָּנָה בַּנְתְּ בַּנְתֶּן׃

Annot.

Annotationes in præteritum cál baín.

בָּן. Sicut in perfectis triplex reperitur forma, nempe פָּעַל פָּעֵל פָּעֹל: ſic in hac claſſe quieſcentium עַיִן, vt קָם קָמְתָּ ſurrexit, מֵת מַתָּ, mortuus fuit, טוֹב טוֹבְתָּ, bonus fuit. Hæc varietas non in omnibus deprehenditur temporibus.

בָּן. Literæ אֶהֱוִי commutantur inuicem, vnde אלף quãdoque loco וָיו vel יוֹד ſubiicitur: vt וְקָאם שָׁאוֹן, & ſurget tumultus, Hoſ. 10. Non vbique, ſed in tertiis perſonis ſolùm magna motio quietem repræſentat, in aliis פֵּא mouetur cum –, vt ſheuá ſub lámed הַפֹּעַל quieſcat, vt in perfectis.

קַמְתָּ.קַמְתִּי. Prima & ſecunda perſona ſunt Milhél, ſed cum וָיו conuerſiuo fiunt milrhá, vt in verbo perfecto.

בָּנוּ. Milhél, vt diſcernatur à tertia plurali quieſcẽtium לָמֶ״ד הֵא, vt בָּנוּ ædificauerunt, בָּנוּ intellexerunt.

בָּנָה. Eſt Milhél, ſed participium fœm. בָּנָה eſt milrhá, qua ſola nota ſecernuntur.

הַבֵּינוֹנִי

בָּן בָּנִים בָּנָה בָּנוֹת׃

In Benoni tres reperimus terminationes, prima eſt בָּן, ſecunda בָּן בָּנִים, tertia, טוֹב טוֹבִים.

הַפָּעוּל

בּוֹן בּוֹנִים בּוֹנָה בּוֹנוֹת׃

הַמָּקוֹר

בּוֹן בְּבוֹן כְּבוֹן לָבוֹן מִבּוֹן׃

הַצִּוּוּי

בּוֹן בּוֹנוּ בּוֹנִי בּוֹנְנָה׃

Literam הֵא paragogen frequenter recipit hic imperandi modus, vt שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל, reuertere Iſraël, Hoſ. 14.

חוּסָה יְהוָֹה עַל עַמֶּךָ, miſerere Domine populi tui, Ioel 2.

איתן *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תְּבוֹנוּ :	יָבוֹנוּ	נָבוֹן	תָּבוֹן	יָבוֹן	אָבוֹן
תְּבוֹנֶנָה :			תָּבוֹנִי	תָּבוֹן	

Annotationes in futurum cál hain.

His tribus vltimis ſeu modis ſeu tẽporibus, nẽpe, infinito, imperatiuo & futuro, triplex illa varietas non ſeruatur, quam in præterito annotauimus, nempe קָם ſurrexit, טוֹב bonus fuit, מֵת mortuus eſt, ſed omnium vna vox in his modis, quæ paſſim eſt וּ, & quibuſdam in locis וֹ, vt קוּם ſurgere, מוֹת mori, אוֹר lucere.

אָבוֹן. In magna motione, quæ eſt ſub literis איתן, quæ aliquando eſt צֵרֵי, quieſcit עֵין הַפֹּעַל: nam ו non radicis, ſed protractionis eſt litera, אוֹת הַמֶּשֶׁךְ vocant Grãmatici.

אָבוֹן יָבוֹן. Hæ, & ſimiles voces huius futuri, cum וָיו הַפּוּךְ retrahunt accentum in penultimã, & ו mutant in ֹ, quæ lata quidem ſcribitur, ſed קָמֵץ חָטֵף legitur, vt וַיָּקָם יַעֲקוֹב, & ſurrexit Iacob, Geneſ. 31, וַיָּשָׁב אַבְרָהָם, & reuerſus eſt Abraham, Geneſ. 22.

אָבוֹן. Idem patitur hoc futurum, ſi per maccáph nectatur voci ſequenti, vt תָּשָׁב־נָא נֶפֶשׁ הַיֶּלֶד, reuertatur nũc anima pueri, 1. Reg. 17.

הבנין נפעל *Coniugatio Niphál.*

1	2	3 plural.	1	2	3 ſingul.
נְבוּנוֹנוּ :	נְבוּנוֹתֶם	נָבוֹנוּ	נְבוּנוֹתִי	נְבוּנוֹתָ	נָבוֹן
	נְבוּנוֹתֶן :			נְבוּנוֹת	נָבוֹנָה

Annotationes in præteritum Niphál hain.

נָבוֹן. Camets ſub נוּן, ſolùm in tertiis perſonis, in aliis cõmutatur in ſheuá. Peculiare eſt aliquot coniugationũ

huius claſſis, & duplicantium, habere חוֹלָם loco ſheuá quieſcentis: & hinc rurſum eſt, quòd ו habeant vice י, præterquā in tertiis perſonis. Nam ו poſt ו pronuntiādi difficultatem habet.

נָבוֹן. Quædam loco קָמֵץ ſubſtituunt צֵרֵי, vt כִּי נֵעוֹר מִמְּקוֹם קָדְשׁוֹ, nā excitatus eſt à loco ſanctitatis ſuæ, Zach. 2.

הַבֵּינוֹנִי נָבוֹן נְבוֹנִים נְבוֹנָה נְבוֹנוֹת׃

Vltima ore pleno reſonat חוֹלָם, ſed non vbique, vt נְבוּכִים הֵם בָּאָרֶץ, intricati ſunt in terra, Exod. 14, כְּעִיר נְצוּרָה, vt ciuitas obſeſſa, Eſa. 1.

הַמָּקוֹר הִבּוֹן בְּהִבּוֹן כְּהִבּוֹן לְהִבּוֹן מֵהִבּוֹן׃

הַצִּוּוּי הִבּוֹן הִבּוֹנוּ הִבּוֹנִי הִבּוֹנָּה או הִבּוֹנֶנָה׃

Hi duo modi vendicant ſibi הֵא, deficiente נוּן coniugationis, quæ in futuro quoque tollitur, quod daghés indicat.

איתן *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תִּבּוֹנוּ׃	יִבּוֹנוּ	נִבּוֹן	תִּבּוֹן	יִבּוֹן	אֶבּוֹן
תִּבּוֹנָּה או תִּבּוֹנֶנָה׃			תִּבּוֹנִי	תִּבּוֹן	

Annotationes in futurum Niphál báin.

אֵבּוֹן. Cum פא הפעל gutturali, vel רֵישׁ, literæ איתן habent צֵרֵי, vt moris eſt, vt וַיֵּאוֹר לָהֶם בְּחֶבְרוֹן, & illuxit illis in Hebron, 2. Samu. 2. Idem obſeruatur in מָקוֹר, cum literis בכלם, vt לֵאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים, vt illuminetur lumine viuētiū, pro לְהֵאוֹר, & הֵא ſublata, māſit eius motio ſub lámed.

הַבִּנְיָן הפעיל *Coniugatio Hiphíl.* *Cap.* XVIII.

הֵבִין. Fecit intelligere, vel intellectum dedit. Iód eſt litera protractionis, vt in הִפְקִיר, & עַיִן הַפֹּעַל quieſcit in motione magna ſub הֵא coniugationis, הֵרַע לָעָם הַזֶּה, afflixit

flixit populum hunc, Exod.5.Quia לָמֶד eſt gutturalis, לָמֶד פֵּא mouetur per פַּתָּח. Idem vſu venit his, quorum לָמֶד הַפֹּעַל eſt רֵישׁ, vt אֶת־בְּרִיתִי הֵפַר, fœdus meum irritum fecit, Geneſ. 17.

הֶעָבָר *Præteritum Hiphil.*

1	2	3 plural.	1	2	3 ſingul.
הֲבִינֹונוּ׃	הֲבִינוֹתֶם	הֵבִינוּ	הֲבִינוֹתִי	הֲבִינוֹתָ	הֵבִין
	הֲבִינוֹתֶן׃			הֲבִינוֹת	הֵבִינָה

Annotationes in præteritum Hiphil *bain.*

Habet quoque hæc ſtructura ו pro ſheuá quieſcente, & הֵא ſolùm in tertiis habet צֵרֵי, in aliis ־ֲ.

הֵבִין. In aliquibus cadit הֵא: vt מַדּוּעַ אֵלָיו רִיבוֹתָ, cur aduerſus illum litigaſti, Iob 33. בִּינוֹתִי בַּסְּפָרִים, intellexi in libris, Dan.9. הֲבִינוֹתִי. Ante פֵּא הַפֹּעַל גְּרוֹנִית dilatatur הֵא cum פַּתָּח, pro ־ֲ, vt הַעִידֹתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת־הַשָּׁמַיִם, teſtificatus ſum cõtra vos hodie cœlos, Deu.4. הַעִירוֹתִי מִצָּפוֹן וַיַּאת, excitaui ab aquilone & venit, Eſa. 41.

הֵבִינוּ. Motiones ſunt affines חִירֶק & צֵרֵי, & permutantur, præſertim in tertiis, vt הֵרֵעוּ הֵפֵרוּ ,הֵרֵעָה הֵפֵרָה.

Eſt huius coniugationis in hac claſſe alia forma, cum ſheuá quieſcente ſub לָמֶד הַפֹּעַל vbique, demptis tertiis, quæ ſunt eædem in vtraque formula.

1	2	3 plural.	1	2	3 ſingul.
הֲבַנּוּ׃	הֲבַנְתֶּם	הֵבִינוּ	הֲבַנְתִּי	הֲבַנְתָּ	הֵבִין
	הֲבַנְתֶּן׃			הֲבַנְתְּ	הֵבִינָה

Ecce הֵא coniugationis ſuum צֵרֵי ſeruat vbique. Hæc varietas in ſolo præterito reperitur.

הַבֵּינוֹנִי מֵבִין מְבִינִים מְבִינָה מְבִינוֹת׃

מֵבִין. Tſerí loco hirík (præſertim cùm רֵישׁ eſt למד הפעל) vt מֵפֵר אוֹתוֹת בַּדִּים, irrita facit ſigna mẽdaciũ, Eſa.44.

vt כְּלֵב אִשָּׁה מְצֵרָה, ſicut cor mulieris parturientis, Hiere. 49. מֵבִין, & מֵרַע malum faciens, cum פַּתָּח.

הַפָּעוּל　מוּבָן　מוּבָנִים　מוּבָנָה או מוּבֶנֶת　מוּבָנוֹת׃

הַמָּקוֹר　הָבִין או הָבֵן　בְּהָבִין　כְּהָבִין　לְהָבִין　מֵהָבִין׃

הַצִּוּוּי *Imperatiuus.*

הָבִין או הָבֵן　הָבִינוּ　הָבִינִי　הָבֵנָּה או הָבֵנֶּנָה׃

הָבִין. In multis deſideratur הֵא, vt שִׂים כֹּה, pone ſic, Geneſ. 31, לִין פֹּה, pernocta hîc, Iudic. 19.

איתן *Futurum.*

2　3　1 plural.　2　3　1 ſingul.

אָבִין או אָבֵן　יָבִין　תָּבִין　נָבִין　יָבִינוּ　תָּבִינוּ׃

תָּבִין　תָּבִינִי　תָּבֵנֶּנָה׃

Annotationes in AEthán Hiphíl háin.

Accentu in penultimam retracto, corripitur vltima cum סֶגּוֹל, vt מַה־יָּגֶל מְאֹד, quantopere exultabit, Pſal. 21. Gutturales gaudent פַּתָּח per totam coniugationem, vt עַתָּה נָרַע לְךָ מֵהֶם, nunc affligemus te magis quàm illos. Geneſ. 19.

Caméts ſub literis איתן duplici de cauſa mutatur in ſheuá, vel cùm multiplicantur motiones, vel cùm pronomina affixa concipiuntur, vt יְשִׁיבֵנוּ יְקִימֵנוּ.

יָבִין. Quoties ratione ויו retrahitur accentus, vltima corripitur ſuo accentu deſtituta, vt וַיָּקֶם יְהוָה, & ſurrexit Dominus, 1. Reg. 8, וַיָּטֶל שָׁאוּל, & iecit Saul, 1. Samu. 18.

Quorum vel לָמֶד הפועל, vel בא הפעול eſt גְּרוֹנִית: vel quorum רֵישׁ למד הפועל eſt, quia gaudent, etiam in hac coniugatione vt in cál, ſenſu ſolùm, non ſono ſeparantur futura huius, & illius coniugationis.

Coniugatio

הַבִּנְיָן הָפְעַל *Coniugatio Hophál* הֶעָבָר.

1	2	3 plural.	1	2	3 ſingul.
הוּבַנּוּ:	הוּבַנְתֶּם	הוּבְנוּ	הוּבַנְתִּי	הוּבַנְתָּ	הוּבַן
	הוּבַנְתֶּן:			הוּבַנְתְּ	הוּבְנָה

אֶתֵּן *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תּוּבְנוּ:	יוּבְנוּ	נוּבַן	תּוּבַן	יוּבַן	אוּבַן
	תּוּבַנֶּנָה או תּוּבַנָּה:		תּוּבְנִי	תּוּבַן	

פּוֹעֵל מְרֻבָּע *Coniugatio quadrata.* Cap. XIX.

Sequentes Dauidem Chimhi, Pohél Merubba poſt Hiphíl ſubſtituimus, quanuis locum Pihél & Puhál in quieſcentibus עַיִן, hæc vna occupet. Ex quatuor conſtat literis, geminata videlicet למד הפועל. De verbis quadratis poſteà dicemus, hîc de cōiugatione quadrata agitur. Coniugatio מְרֻבָּע, quæ ex geminantibus deducitur, non פּוֹעֵל, ſed פּוֹעֵל מְרֻבָּע vocatur. הֶעָבָר

1	2	3 plural.	1	2	3 ſingul.
בּוֹנַנּוּ:	בּוֹנַנְתֶּם	בּוֹנְנוּ	בּוֹנַנְתִּי	בּוֹנַנְתָּ	בּוֹנֵן
	בּוֹנַנְתֶּן:			בּוֹנַנְתְּ	בּוֹנְנָה

In his vocibus וָיו eſt עַיִן הַפֹּעַל.

הַבֵּינוֹנִי מְבוֹנֵן מְבוֹנְנִים מְבוֹנֶנֶת או מְבוֹנְנָה מְבוֹנְנוֹת:

Ex Benoni, ablata מֵם litera ancillante, fit שֵׁם תֹּאַר, vt יְמִין יְהוָה רוֹמֵמָה, dextera Domini excelſa, Pſal. 118.

הַפָּעוּל מְבוֹנָן מְבוֹנָנִים מְבוֹנָנָה מְבוֹנָנוֹת:

Solùm per camėts(quam motionem vbique retinet) à benoni diſtinguitur.

הַמָּקוֹר Infinitus modus à Dauide Chimhi prætermiſſus, apud alios huiuſmodi eſt.

בּוֹנֵן בְּבוֹנֵן כְּבוֹנֵן לְבוֹנֵן מִבּוֹנֵן:

הַצִּוּוּי. בּוֹנֵן בּוֹנְנוּ בּוֹנְנִי בּוֹנֵנָה אוֹ בּוֹנֵנָּה :

אֵיתָן Futurum.

2 3 1 plural. 2 3 1 ſingul.

אֲבוֹנֵן יְבוֹנֵן תְּבוֹנֵן נְבוֹנֵן יְבוֹנְנוּ תְּבוֹנְנוּ :

תְּבוֹנֵן תְּבוֹנְנִי תְּבוֹנֵנָה אוֹ תְּבוֹנֵנָּה :

Hithpahél huius claſſis, nempe quieſcentium עַיִן, pēdet ex coniugatione quadrata, formatúrque ab ea adiectione literarum הִת, vt

1 2 3 plural. 1 2 3 ſingul.

הִתְבּוֹנֵן הִתְבּוֹנַנְתָּ הִתְבּוֹנַנְתִּי הִתְבּוֹנְנוּ הִתְבּוֹנַנְתֶּם הִתְבּוֹנַנּוּ :

הִתְבּוֹנְנָה הִתְבּוֹנַנְתְּ הִתְבּוֹנַנְתֶּן :

הַבֵּינוֹנִי מִתְבּוֹנֵן מִתְבּוֹנְנִים מִתְבּוֹנֶנֶת אוֹ מִתְבּוֹנְנָה מִתְבּוֹנְנוֹת :

הַמָּקוֹר הִתְבּוֹנֵן בְּהִתְבּוֹנֵן כְּהִתְבּוֹנֵן לְהִתְ מֵהִתְ :

הַצִּוּוּי הִתְבּוֹנֵן הִתְבּוֹנְנוּ הִתְבּוֹנְנִי הִתְבּוֹנֵנָּה :

איתן Futurum.

2 3 1 plural. 2 3 1 ſingul.

אֶתְבּוֹנֵן יִתְבּוֹנֵן תִּתְבּוֹנֵן נִתְבּוֹנֵן יִתְבּוֹנְנוּ תִּתְבּוֹנְנוּ :

תִּתְבּוֹנֵן תִּתְבּוֹנְנִי תִּתְבּוֹנֵנָּה :

In hac ſtructura, & in merubba (quæ locum ſupplet duarum, nempe Pihél & Puhál) cùm וָיו עַיִן הַפֹּעַל quieſcat, non potuit pungi cum daghés, & proinde geminatur למד הפעל, & fiunt quatuor literæ radicis, & coniugationes quadratæ.

Cæterum daghés, quam vides in פֵּא הַפֹּעַל, בֵּית, eſt lenis quam ſibi vendicant בְּגַד כְּפַת poſt ſheuá quieſcentem.

Eſt & alia forma Hithpahél in hac verborum claſſe, nēpe illa, in qua עין הפעל amiſſa, geminantur פא & למד, vt הִשְׁתַּעַשְׁעוּ, clamauerunt, & vociferati ſunt, Eſa. 29. à radice שׁוּעַ. Aliud exemplum, הִתְחַלְחַל מַלְכָּה, conſternata fuit regina, Heſter 4.

De quieſcen-

De quieſcentibus לָמֶד הֵא. *Cap.* XX.

Vltima claſſis quieſcentium, eſt לָמֶד הפעל, quæ duas conſtituit ſpecies, nempe למד אלף, & למד הא, de qua Dauidē Chimhi ſequentes, prius tractabimus. Litera הֵא aliquādo ſcripta quieſcit, aliquādo ablata de ſcriptura: vertitur nonnunquā in iód, & aliquando in תָּיו. Omnē hanc varietatem ſubiecta tabella monſtrabit.

הבנין קל *Coniugatio cál.*

1	2	3 plural.	1	2	3 ſingul.
בָּנִינוּ :	בְּנִיתֶם	בָּנוּ	בָּנִיתִי	בָּנִיתָ	בָּנָה
	בְּנִיתֶן :			בָּנִית	בָּנְתָה

Annotationes in præteritum cál laméd hé.

Verba quieſcentia לָמֶד, à perfectorum claſſe recedūt, quòd cum duplici caméts in ipſo fonte ſcribantur, vt בָּנָה ædificauit, קָרָא vocauit.

בָּנוּ. Habet accentum in vltima, & מִלְרַע vocatur, quāuis contra regulam reperiantur aliquot cum accētu in priore, vt תָּעוּ מִדְבָּר, errauerunt in deſerto, Eſa.16, כָּלוּ כְעָשָׁן כָּלוּ, defecerunt, ſicut fumus defecerunt, Pſal.37.

בָּנוּ. Pro בָּנְהוּ, ſublata litera הֵא tertia radicali, eius motionem נוּן proximè præcedens ſuſcepit.

בָּנוּ. Quandoque in hac tertia plurali, vt in aliis, vertitur הֵא in יוֹד, vt כִּמְעַט נָטְיוּ רַגְלָי, ferè declinauerunt pedes mei, Pſal.73. Porrò eſt obſeruandum in hoc exemplo, טֵית moueri cū קָמֶץ, vt facilius proferatur יוֹד ſequēs.

בָּנְתָה. Accedente הֵא fœminina, הֵא radicis verſa eſt in תָּיו. Tamen alicubi adinſtar aliarum formatur, הֵא videlicet mutata in יוֹד, vt בְךָ חָסָיָה נַפְשִׁי, in te ſperauit anima mea, Pſal. 57, cum ְ ſub ſecunda radicali in loco ſheuá.

בָּנְתָה. Quandoque ſatis habet conuertere הֵא in תָּיו, neglecta הֵא generis fœminini, vt עָשָׂת אֶת הַתְּבוּאָה, fecit prouentum pro עָשְׂתָה.

הבינוני בּוֹנֶה בּוֹנִים בּוֹנָה בּוֹנוֹת׃

Annotationes in Benoni cál lámed hé.

בּוֹנֶה. Quæ ſunt benonim huius ordinis, exeunt in סֶגוֹל: quæ verò ſunt למד אלף, in צֵרֵי, עוֹשֵׂה פֶלֶא, faciens miraculum, Exod.15, אֶת־שָׂשׂ וְעוֹשֵׂה צֶדֶק, gaudenti & faciẽti iuſtitiam, Eſa.62, ſunt in regimine, & nomina tóar potius quàm Benonim habenda ſunt huiuſmodi.

בּוֹנָה. Mutatur הֵא in יוֹד locis aliquot, vt כְּאֹהֶל רֹעִי, in tentorio paſtoris. Aliquãdo in תָּיו mutatam הֵא reperies. בֵּן־פֹּרָת יוֹסֵף בֵּן פֹּרָת עֲלֵי עָיִן, filius florens Ioſéph, filius florẽs ſuper fontem, Geneſ.49.

בּוֹנָה. In hac communi forma reiecta eſt הֵא radicis, accedente הֵא fœminina. Sed ſunt quæ nihil ſui iuris amittunt, vt אֶהְיֶה כְּעוֹטְיָה, ero quaſi declinans, Cant.1. צוֹפִיָּה הֲלִיכוֹת בֵּיתָהּ, ſpeculatur vias, vel tranſitus domus ſuæ, Prouerb.31. יוֹד pro הֵא adeſſe vides in iſtis, & ſimilibus.

הפעול *Pahúl quieſcentium* הֵא.

בָּנוּי בְּנוּיִם בְּנוּיָה בְּנוּיוֹת׃

Hoc tempus nihil amiſit, nam הֵא abiens voluit יוֹד ſuas occupare vices.

המקור *Modus infinitus.*

בְּנוֹת בִּבְנוֹת כִּבְנוֹת לִבְנוֹת מִבְּנוֹת׃

Annotationes in Macór cál lámed hé.

בְּנוֹת. Literam וָיו protractionis, vt in שָׁמוֹר, vt in זָכוֹר, ſunt qui volunt eſſe, & תּיו vices הֹא ſupplere. Vtcunque ſunt quædam cum וָיו loco הֵא: vt בְּכוּ בָכוֹ, flete flẽdo, Hie.22, בָּכוֹ לֹא־תִבְכֶּה, flẽdo ne fleas, Eſa.30, הָלוֹךְ וּבָכוֹ יֵלֵכוּ eundo,

eundo, & flendo ibunt, Hierem. 50.

בְּנוֹת. Tertiam formam habet, vt קְנֹה חָכְמָה מַה־טּוֹב poſſidere ſapientiam, quàm bonum! Prouerb. 16, רְאֹה פָנֶיךָ לֹא פִלָּלְתִּי, videre faciem tuam nō iudicaui, Gen. 48.

הַצִּוּוּי בְּנֵה בְּנוּ בְּנִי בְּנֶנָה:

בְּנֵה. Quid exigat litera gutturis meminiſſe oportet (vt עֲלֵה אֵלַי הָהָרָה, aſcende ad me in montem, Exod. 24.) nēpe ֲ vel ֱ pro ſheuá. אלף aliquando petit צֵרֵי in principio, nam magis dilatari gaudet, vt אֲשֶׁר תֹּאפוּ אֵפוּ, quæ cocturi eſtis coquite, Exod. 16.

איתן AEthan.

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תִּבְנוּ:	יִבְנוּ	נִבְנֶה	תִּבְנֶה	יִבְנֶה	אֶבְנֶה
תִּבְנֶינָה:			תִּבְנִי	תִּבְנֶה	

Annotationes in AEthán cál lámed hé.

אֶבְנֶה. Cum סֶגּוֹל. Quòd quædam צֵרֵי habeant, præter conſuetudinem euenit, vt וּמַה תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל, & quid facies nomini tuo magno? Ioſu. 7.

אֶבְנֶה. Huius futuri ſublata הֵא magna naſcitur varietas & forma multiplex. Prima, וַיִּקֶן אֶת־חֶלְקַת הַשָּׂדֶה, & poſſedit partem agri, Geneſ. 33, הֵא abiens, omni motione ſpoliauit עין הפעל, porrò חִירֶק ſub literis איתן iuſſit ſiſti cum mugitu, גַּעְיָה vocant Hebræi, ad hunc modum, אֶבֶן יִבֶן תִּבֶן נִבֶן יִבְנוּ תִּבְנוּ. Quæ ſunt huius claſſis plurima habent צֵרֵי ſub literis איתן, vt וָאֵפֶן וָאֵרֵד, reſpexi & deſcendi, Deut. 9, אַל־תֵּפֶן אֶל־מִנְחָתָם, ne reſpicias ad oblationem eorum, Deut. 16.

Secunda forma huius futuri eſt eorum, quorum פֵּא גְּרוֹנִית eſt אוֹ לָמֶד הַפֹּעַל, in qua cadens הֵא, ſub פֵּא vult eſſe פַּתָּח, & literas אֵיתָן agitari cū צֵרֵי, vel cum חִירֶק. תַּחַת גְּעָרָה

M.i.

בְּמֵבִין, capietur increpatio ab intelligente, Prouerb. 17, וַיִּחַר לְמֹשֶׁה, & iratus fuit Moyſes, Deut.16.

Tertia forma literas אֵיתָן mouet cum ־ָ, quoties עַיִן eſt פא הפעל, & aliquando vbi חֵית eſt פא הפעל, vt וְתֶחֱזֶינָה בְּצִיּוֹן עֵינֵיךָ, & videbunt in Sion oculi tui, Mich.4. Paradigma עַיִן cùm fuerit prima litera, וַיַּעַל וַיַּעַן וַיַּעַשׂ, & aſcēdit & reſpondit & fecit.

Quarta forma tollit הֵא vnà cum motione עַיִן, & פא הפעל omni motione priuat, relicta ſub literis איתן חִירֶק vel צֵרֵי, vt וַיִּפְתְּ בַּסֵּתֶר לִבִּי, & deceptum fuit in occulto cor meum, Iob 31, וַיֵּשְׁתְּ מִן הַיַּיִן, & bibit de vino, Geneſ.9.

בנין נפעל *Coniugatio Niphál.* Cap. XXI.

	1	2	3 plural.	1	2	3 ſingul.
הֶעָבָר.	נִבְנֵינוּ	נִבְנֵיתֶם	נִבְנוּ	נִבְנֵיתִי	נִבְנֵיתָ	נִבְנָה
		נִבְנֵיתֶן			נִבְנֵית	נִבְנְתָה

Iód, quæ locum occupat למד הפעל, nunc in צֵרִי, nunc in חִירֶק latet.

הַבֵּינוֹנִי נִבְנֶה נִבְנִים נִבְנָה נִבְנוֹת׃

Quanuis genus in participio ſingulari deprehendatur in caſu vocis, cadit enim maſculinum in סֶגּוֹל, fœmininum in קָמֵץ, tamen multa maſculina per caméts clauduntur, vt נִרְאָה אַתָּה יְהוָה, appares tu Domine, Deut. 14, הַנִּרְאָה אֵלַי בַּתְּחִלָּה, viſus mihi in principio, 1. Reg.11. Dici poteſt authore Dauide Chimhi, huiuſmodi præteriti temporis eſſe, & literam הֵא poni loco relatiui אֲשֶׁר, nam verbis non iungitur articulus.

המקור *Modus Infinitus.*

הִבָּנֵה הִבָּנֵה בְּהִבָּנֵה כְּהִבָּנֵה לְהִבָּנֵה מֵהִבָּנֵה׃

Diuerſis

Diuerſis caſibus variatur, nam aliquando cadit in תִּי, vt וּבְיוֹם הֵרָאוֹת בּוֹ, & in die apparendi in eo, Leuit. 13. Aliquando in הֵא quieſcentem in חוֹלֶם, vt לְהֵרָאֹה בְשִׁילֹה vt appareat in Silo, 1. Samu. 3.

הַצִּוּוּי הִבָּנֵה הִבָּנוּ הִבָּנִי הִבָּנֶינָה׃

אִיתָן Futurum.

2 3 1 plural. 2 3 1 ſingul.

אֶבָּנֶה יִבָּנֶה תִּבָּנֶה נִבָּנֶה יִבָּנוּ תִּבָּנוּ׃

תִּבָּנֶה תִּבָּנִי תִּבָּנֶינָה׃

Annotationes in AEtbán Niphál laméd hé.

אֶבָּנֶה: Fit alia forma הֵא ablata, vt in cál, ad hunc modum, בְּדוֹר אַחֵר יִמַּח שְׁמָם, אֶבֶן יִבֶּן תִּבֶּן, in generatione altera delebitur nomen eorum, Pſal. 109. Quòd verbum יִמַּח exit in ־ pro חִית עַיִן הַפֹּעַל ־ eſt in cauſa.

הַבִּנְיָן פִּעֵל Coniugatio Pihél. Cap. X X I I.

IN hac ſtructura, vt in prima, הֵא quieſcit nunc in ־, nunc in סֶגוֹל, nunc in צֵרִי, nunc conuerſa in יוֹד, quieſcit in חִירֶק, aut in צֵרִי, vel in תָּיו denique conuertitur: Exempli cauſa proponimus verbum גִּלָּה migrauit.

1 2 3 plural. 1 2 3 ſingul.

הֶעָבָר גִּלָּה גִּלִּית גִּלִּיתִי גִּלּוּ גִּלִּיתֶם גִּלִּינוּ׃

גִּלְּתָה גִּלִּית גִּלִּיתֶן׃

גִּלִּיתִי. Reuelaui, אֲנִי צִוֵּיתִי לִמְקֻדָּשָׁי, ego præcepi ſanctificatis meis, Eſa. 13. Hoc in loco & aliis benè multis, יוֹד quæ ſucceſſit pro הֵא, in צֵרִי latet.

הַבֵּינוֹנִי מְגַלֶּה מְגַלִּים מְגַלָּה מְגַלּוֹת׃

מְגַלֶּה. Pro סֶגוֹל multis in locis צֵרִי reperies, vt נָגִיד וּמְצַוֵּה לְאֻמִּים, principem & præcipientem populis, Eſa. 55.

הַפָּעוּל מְגֻלֶּה מְגֻלִּים מְגֻלָּה מְגֻלּוֹת׃

הַמָּקוֹר *Infinitus modus.*

גַּלֵּה אוֹ גַּלֹּה אוֹ גַּלּוֹת בְּגַלֵּה כְּגַלֵּה לְגַלֵּה מְגַלֵּה ׃ גַּלֵּה. Formam hanc quæ per צֵרֵי libratur, primo in loco ponimus. Secundo verò hãc, קַוֹּה קִוִּיתִי יְהוָה, expe-ctando expectaui dominum. Tertia denique in וֹת: vt יוֹם עַנּוֹת אָדָם נַפְשׁוֹ, dies affligendi hominem animam ſuam, Eſa. 58.

הַצִּוּוּי גַּלֵּה גַּלּוּ גַּלִּי גַּלֶּינָה ׃

אֵיתָן *Futurum.*

2 3 1 plural: 2 3 1 ſingul.

אֲגַלֶּה יְגַלֶּה תְּגַלֶּה נְגַלֶּה יְגַלּוּ תְּגַלּוּ ׃

תְּגַלֶּה תְּגַלִּי תְּגַלֶּינָה ׃

אֲגַלֶּה. Ex hoc futuro nonnunquam abſcinditur הֵא: vt וַיְחַל מֹשֶׁה, & precatus eſt Moyſes, Exod. 32.

אֲגַלֶּה. Accentus הֶפְסֵק creſcere facit motionem, & ex סֶגוֹל fit צֵרֵי: vt לֹא תְגַלֵּה, non reuelabis, Leuit. 18.

הַבִּנְיָן פֻּעַל. אוֹ. שֶׁלֹּא נִזְכַּר פּוֹעֲלוֹ ׃

1 2 3 plural. 1 2 3 ſingul.

הֶעָבָר גֻּלָּה גֻּלֵּיתָ גֻּלֵּיתִי גֻּלּוּ גֻּלֵּיתֶם גֻּלֵּינוּ ׃

גֻּלְּתָה גֻּלֵּית גֻּלֵּיתֶן ׃

הַבֵּינוֹנִי גֻּלֶּה גֻּלִּים גֻּלָּה גֻּלּוֹת ׃

הַמָּקוֹר גֻּלּוֹת ׃

2 3 1 plural. 2 3 1 ſingul.

אֵיתָן אֲגֻלֶּה יְגֻלֶּה תְּגֻלֶּה נְגֻלֶּה יְגֻלּוּ תְּגֻלּוּ ׃

תְּגֻלֶּה תְּגֻלִּי תְּגֻלֶּינָה ׃

הַבִּנְיָן הִפְעִיל *Coniugatio Hiphil.* Cap. XXIII.

1 2 3 plural. 1 2 3 ſingul.

הִגְלָה הִגְלִיתָ הִגְלֵיתִי הִגְלוּ הִגְלִיתֶם הִגְלִינוּ ׃

הִגְלְתָה הִגְלֵית הִגְלִיתֶן ׃

הִגְלָה הִגְלִיתָ. הֵא tertia radicis mutata in יוֹד, ſilet ſub

צרי

צֵרִי, vel ſub חִרִיק cognatis motionibus.

הָא. הִגְלָה coniugationis nota mouetur vel cum hiric, vel cum סְגוֹל: ſemper autem cum ſegól, ſi prima radicis ſit vna ex gutturalibus, vel etiam cum פַּתַח, vt הֶעֱלָה הֶעֱלִית הֶעֱלִיתִי. Nam litera præcedens gutturalem, præſertim ſeruilis, motionem accipit à gutturali, vt antè monuimus.

הַבֵּינוֹנִי מַגְלֶה מַגְלִים מַגְלָה מַגְלוֹת׃

מַגְלֶה. Cum ſegól, מַשְׁקֵה מֶלֶךְ מִצְרַיִם, pocillator regis AEgypti, Geneſ.40, cum צֵרִי, quòd in regimine videatur eſſe, vt illud, מַלְוֵה יְהוָה, fœnerans Domino, Prouerb.19. לְםַרְבֵּה הַמִּשְׂרָה, multiplicanti imperium, Eſa.9, hoc ſolo loco mem clauſa, quæ non finit dictionem.

הַפָּעוּל מָגְלֶה מָגְלִים מָגְלָה מָגְלוֹת׃

מָגְלֶה. Vt vides cum קִבּוּץ, vel cum קמץ חטף, vt אֲשֶׁר אַתָּה מָרְאֶה בָּהָר, quæ oſtenſa eſt tibi in monte, vel cuius tu factus es ſpeculator in monte, Exod.25.

הַמָּקוֹר הַגְלוֹת אוֹ הַגְלֵה אוֹ הַגְלוֹת׃

Hac triplici forma inuenitur Macór. Prima eſt vulgatiſſima, nempe,

הַגְלוֹת בְּהַגְלוֹת כְּהַגְלוֹת לְהַגְלוֹת מֵהַגְלוֹת׃

הַצִּוּוּי הַגְלֵה הַגְלוּ הַגְלִי הַגְלֶינָה׃

הַגְלֵה. Depoſita הָא reſtabit הֶגֶל cum duplici סְגוֹל, vt הֶרֶב כַּבְּסֵנִי, multiplica, laua me, vel lauando me, Pſal.15.

איתן *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תַּגְלוּ	יַגְלוּ	נַגְלֶה	תַּגְלֶה	יַגְלֶה	אַגְלֶה
תַּגְלֶינָה			תַּגְלִי	תַּגְלֶה	

Annotationes in AEthán Hiphíl lámed hé.

In סְגוֹל exit ſicut futurum cál, & proinde in his, quo-

rum prima eſt gutturalis, literæ tres futuri, nempe יתן habent פַּתַח in vtraque cõiugatione, nec poſſunt ſecerni niſi ex intelligentia loci. Verùm prima איתן nẽpe אלף, in cál ferè habet ֶ, in Hiphíl verò פַּתַח. Cæterùm illud Iob אַעֲנֶה אַף אֲנִי חֶלְקִי, reſpondebo etiam ego partẽ meã, Iob 32, & illud Hieremiæ, אַעֲלֶה אֲכַסֶּה אֶרֶץ, aſcendam & operiam terram, Hie. 46, putantur eſſe coniugationis cál, contra canonem modò traditum.

אֶגְלֶה. Si de medio tollatur למד הפעל, aliam faciem induit: vt אֶגֶל יִגֶל תִּגֶל, vt ſit diuerſum ab illis formis, quæ futuro cál conueniunt, הֵא ablata, quorum frequẽtiſſima eſt illa, אַל תֵּפֶן אֶל מִנְחָתָם, ne reſpicias ad oblationem illorũ, Nume. 16. Quòd ſi פֵּא הַפֹּעַל fuerit vna è gutturalibus, cum duplici veniũt pathách futura vtriuſque coniugationis, cál inquam & Hiphíl, vt וַיַּעַל משה, & aſcẽdit Moſes, de cál: וַיַּעַל עוֹלֹת, & obtulit holocauſta, ex Hiphíl. Tamen vbi חֵית eſt פא הפעל, erit diſcrimen: nã in cál cum hiric mouentur literæ איתן: vt וַיִּחַר לְמשֶׁה, & iratus fuit Moyſes, Nume. 16: in Hiphíl verò cum פַּתַח, וַיַּחַר עָלַי אַפּוֹ, fecit iraſci iram ſuam contra me, Iob 19. In verbo רָאָה vidit, non eſt diſcrimen: nam in vtroque futuro legitur, יֵרָא, vt וַיַּרְא אותה, & vidit eam, Geneſ. 34, in cál. Verùm illud Regum 2, וַיַּרְא אוֹתָם אֶת־בֶּן־הַמֶּלֶךְ, & oſtendit illis filium regis, 2. Reg. 11, eſt Hiphíl.

הבנין הָפעל *Coniugatio Hophál.* *Cap.* XXIIII.

1	2	3 plural.	1	2	3 ſingul.
הָגְלֵינוּ:	הָגְלֵיתֶם	הָגְלוּ	הָגְלֵיתִי	הָגְלֵיתָ	הָגְלָה
	הָגְלֵיתֶן:			הָגְלֵית	הָגְלְתָה

הָגְלָה. Si פא הפעל fuerit gutturalis, ſub ea collocabitur חטף,

חטף קמץ , & קמץ latum ſub הא litera coniugationis, vt הָעֳלָה עַל־הַמִּזְבֵּחַ.הָחֳלָה הָחֳלֵית Ab hoc canone illud excipitur הַבָּנוּי, oblatus fuit, vel iuſſus eſt offerri ſuper altare conſtructum, Iud.6.

הִגָּלֵה. Infinitiuus הַמָּקוֹר

איתן Futurum.

2 3 1 plural. 2 3 1 ſing.

אֶגְלֶה יִגְלֶה תִּגְלֶה נִגְלֶה יִגְלוּ תִּגְלוּ :

תִּגְלֶה תִּגְלִי תִּגְלֶינָה :

אֶגְלֶה ; vel אֲגְלֶה, hoc eſt cum קִבּוּץ, vel קָמֵץ חָטֵף minime refert.

בנין התפעל Hithpabél.

2 3 1 plural. 2 3 1 ſingul.

הִתְגַּלָּה הִתְגַּלֵּית הִתְגַּלֵּיתִי הִתְגַּלּוּ הִתְגַּלֵּיתֶם הִתְגַּלֵּינוּ :

הִתְגַּלְּתָה הִתְגַּלֵּית הִתְגַּלֵּיתֶם :

הִתְגַּלָּה. Cum duplici daghés, prior eſt lenis in בֶּגֶד כֶּפֶת poſt ſheuá quieſcentem, ſed quæ in lamed pungitur, eſt fortis, ſic enim exigit coniugationis ratio.

הַבֵּינוֹנִי מִתְגַּלֶּה מִתְגַּלִּים מִתְגַּלָּה מִתְגַּלּוֹת :

הַמָּקוֹר Infinitiuus.

הִתְגַּלֵּה או הִתְגַּלּוֹת בְּהִתְגַּלּוֹת כְּהִתְגַּלּוֹת לְהִתְגַּלּוֹת מֵהִתְגַּלּוֹת :

הַצִּוּוּי הִתְגַּלֵּה הִתְגַּלּוּ הִתְגַּלִּי הִתְגַּלֶּינָה או הִתְגַּל בְּחִסָּרוֹן :

אֵיתָן Futurum.

2 3 1 plural. 2 3 1 ſingul.

אֶתְגַּלֶּה יִתְגַּלֶּה תִּתְגַּלֶּה נִתְגַּלֶּה יִתְגַּלּוּ תִּתְגַּלּוּ :

תִּתְגַּלֶּה תִּתְגַּלִּי תִּתְגַּלֶּינָה :

אֶתְגַּלֶּה. Reiecta הֵא lamed Happohál, alia extat forma: nempe אֶתְגַּל יִתְגַּל תִּתְגַּל נִתְגַּל.

Annotationes in AEthán verbi הָיָה.

Verbi הָיָה fuit, futurum cál integrum eſt.

אהיה

אֶחְיֶה יִהְיֶה תִּהְיֶה נִהְיֶה יִהְיוּ תִּהְיוּ׃

Ex hac integra deſcendit ſecunda, cum defectu הֵא lamed Happohál, retracta videlicet ſheuá, & ſub literis æthán ſuſpenſa, & viciſſim hiríc literarum אֵיתָן procedente ad חֵא primam radicis, vt

אֶחִי יְהִי תְּהִי נְהִי׃

Tertia forma eſt hæc,

אֶחִי יְחִי תְּחִי נְחִי׃

Quòd ſi reliqua ſuæ claſſis ſequi voluiſſet, hanc haberet formam, nempe, אֶחִי יְחִי תְּחִי, ſicut אֶפֶן יִפֶן תִּפֶן.

Quatuor verba לָמֶד הֵא perfectorum ſequuntur normam, vbique ſeruantes mobilem ſuam הֵא, & ſunt hæc גָּבַהּ ſuperbiuit, כָּמַהּ deſiderauit, נָגַהּ ſplenduit, תָּמַהּ admiratus eſt.

De *quieſcentibus* למד אלף. Cap. XXV.

VLtimum in locum tranſtulimus hanc claſſem, Dauidem Chimhi ſecuti, quæ cum quieſcentibus לָמֶד הֵא in duplici קָמֶץ conuenit, vt חָטָא peccauit, קָרָא vocauit, מָצָא inuenit. Quædam formam פָּעֵל imitantur, vt מָלֵא impleuit.

הַבִּנְיָן קַל *Coniugatio cál.*

1	2	3 plural.	1	2	3 ſingul.
מָצָאנוּ׃	מְצָאתֶם	מָצְאוּ	מָצָאתִי	מָצָאתָ	מָצָא
	מְצָאתֶן׃			מָצָאת	מָצְאָה

מָצְאוּ. Inuenerunt, & מָצְאָה. His duobus locis אלף, ſheuá præcedente, eſt mota, omnibus aliis quieſcit in ·.

מָצְאוּ in hac perſona quandoque tollitur è medio אלף, vt in quieſcentibus לָמֶד הֵא, vt, וְאֶת־בְּנֵיהֶם כָּלוּם בַּבָּיִת, & vitulos earum clauſerunt domi, 1.Samu.6.

מצאח

מָצְאָה, inuenit illa. Pro הֵא litera generis fœminini habet תָיו alicubi, vt וְחָטָאת עַמֶּךָ, peccauit populus tuus, Exod.5, pro חָטְאָה.

הבינוני *Benoni.*

מוֹצֵא מוֹצְאִים מוֹצְאָה אוֹ מוֹצֵאת מוֹצְאוֹת:

Sheuá mota præcedente, mouetur etiam אלף, alioquin vbique quieſcit, & aliquando in ſegól, מוֹצֶא אֲנִי מַר מִמָּוֶת, inuenio ego amarius morte, Eccle.7.

הַפָּעוּל מָצוּא מְצוּאִים מְצוּאָה מְצוּאוֹת:

מָצוּא, inuentus. Sunt quæ referunt formam quieſcentium לָמֶד הֵא, vt אַשְׁרֵי נְשׂוּי־פֶּשַׁע, beati quibus remiſſa eſt tranſgreſſio, Pſal.32.

הַמָּקוֹר *Infinitiuus.*

מְצֹאת בִּמְצֹאת כִּמְצֹאת לִמְצֹאת מִמְּצֹאת:

מְצֹאת, vel מְצֹא inuenire, more verbi perfecti.

מְצֹאת. Loco אלף habet וָיו illud Geneſ. 20. מֵחֲטוֹ־לִי, à peccando in me.

Has tres formas, nempe מְצֹא, מְצֹאת & מְצוֹ, in vno cõprehenſas habes, in כִּמְלֹאות הַיָּמִים הָאֵלֶּה, cùm impleti eſſent dies illi.

הַצִּוּוּי מְצָא מִצְאוּ מִצְאִי מְצֶאנָה:

מְצֶאנָה. Ex hac voce nonnunquam cadit הֵא, vt וּמְצֶאןָ מְנוּחָה, & inuenite requiem, Ruth 1.

מְצֶאנָה. Non ſolùm הא, ſed קָמֶץ quoque aliquando euaneſcit, vt קְרֶאןָ לוֹ, vocate eum, Exod.2.

אֵיתָן *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תִּקְרְאוּ:	יִקְרְאוּ	נִקְרָא	תִּקְרָא	יִקְרָא	אֶקְרָא
תִּקְרֶינָה:			תִּקְרָא. תִּקְרְאִי		

הבנין נפעל Coniugatio Niphál. Cap. XXVI.

1	2	3 plural.	1	2	3 ſingul.
נִמְצֵאנוּ׃	נִמְצֵאתֶם	נִמְצְאוּ	נִמְצֵאתִי	נִמְצֵאתָ	נִמְצָא
	נִמְצֵאתֶן׃			נִמְצֵאת	נִמְצְאָה

הַבֵּינוֹנִי

נִמְצָא נִמְצָאִים נִמְצָאָה נִמְצָאוֹת׃

המקור *Infinitiuus.*

הִמָּצְאת בְּהִמָּצְאת כְּהִמָּצְאת לְהִמָּצְאת מֵהִמָּצְאת׃

הַצִּוּוּי

הִמָּצֵא הִמָּצְאוּ הִמָּצְאִי הִמָּצֶאנָה׃

Quibuſdam in locis mouetur אֱלֶף iuxta normã verbi perfecti.

איתן *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תִּמָּצְאוּ׃	יִמָּצְאוּ	נִמָּצֵא	תִּמָּצֵא	יִמָּצֵא	אֶמָּצֵא
	תִּמָּצֶאנָה׃		תִּמָּצְאִי	תִּמָּצֵא	

Sheuá mobili præcedente, mouetur quoque אלף.

הַבִּנְיָן פִּעֵל Coniugatio Pibél.

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
מִצֵּאנוּ׃	מִצֵּאתֶם	מִצְּאוּ	מִצֵּאתִי	מִצֵּאתָ	מִצֵּא
	מִצֵּאתֶן׃			מִצֵּאת	מִצְּאָה

הבינוני *Benoni.*

מְמַצֵּא מְמַצְּאִים מְמַצְּאָה אוֹ מְמַצֵּאת מְמַצְּאוֹת׃

הַפָּעוּל

מְמֻצָּא מְמֻצָּאִים מְמֻצָּאָה מְמֻצָּאוֹת׃

הַמָּקוֹר

מַצְּאת בְּמַצְּאת לְמַצְּאת מִמַּצְּאת׃

הצווי מַצֵּא מַצְּאוּ מַצְּאִי מַצֶּאנָה׃

איתן

איתן *Futurum.*

1 2 3 plural. 1 2 3 ſingul.

אָמְצָא יָמְצָא תָּמְצָא נָמְצָא יָמְצְאוּ תָּמְצְאוּ:

תָּמְצָא תָּמְצְאִי תָּמְצֶאנָה:

Similis eſt quies אלף lámed Happóhal in hac, quæ eſt in aliis coniugationibus: alioqui cum פֻּקַּד quadrat, eaſdem literas ancillares cum ſuis motionibus habens.

הַבִּנְיָן *Pubál.*

1 2 3 plural. 1 2 3 ſingul.

מֻצָּא מֻצֵּאתָ מֻצֵּאתִי מֻצְּאוּ מֻצֵּאתֶם מֻצֵּאנוּ:

מֻצְּאָה מֻצֵּאת מֻצֵּאתֶן:

Poſt ſheuá motam, אלף quoque mouetur, aliis in locis quieſcit in tſerí.

הבינוני מֻצָּא מֻצָּאִים מֻצָּאָה מֻצָּאוֹת:

Literis יוֹד, הֵא vel וָיו ſequentibus, אלף mouetur vbique, non ſolùm in hoc benoni.

המקור *Infinitiuus* מֻצֵּאת.

איתן *Futurum.*

2 3 1 plural. 2 3 1 ſingul.

אֲמֻצָּא יְמֻצָּא תְּמֻצָּא נְמֻצָּא יְמֻצְּאוּ תְּמֻצְּאוּ:

תְּמֻצָּא תְּמֻצְּאִי תְּמֻצֶּאנָה:

הבנין הפעיל *Coniugatio Hiphíl.* Cap. XXIIII.

1 2 3 plural. 1 2 3 ſingul.

הִמְצִיא הִמְצֵאתָ הִמְצֵאתִי הִמְצִיאוּ הִמְצֵאתֶם הִמְצֵאנוּ:

הִמְצִיאָה הִמְצֵאת הִמְצֵאתֶן:

הבינוני מַמְצִיא מַמְצִיאִים מַמְצִיאָה מַמְצִיאוֹת:

הפעול מָמְצָא מָמְצָאִים מָמְצָאָה מָמְצָאוֹת:

הַמָּקוֹר *Infinitiuus.*

הַמְצֵאת בְּהַמְצֵאת כְּהַמְצֵאת לְהַמְצֵאת מֵהַמְצֵאת:

הצווי הַמְצֵא הַמְצִיאוּ הַמְצִיאִי הַמְצֶאנָה :

אֵיתַן *Futurum.*

2 3 1 plural. 2 3 1 ſingul.

אַמְצִיא יַמְצִיא תַּמְצִיא נַמְצִיא יַמְצִיאוּ תַּמְצִיאוּ :

תַּמְצִיא תַּמְצִיאִי תַּמְצֶאנָה :

הַבִּנְיָן הָפְעַל *Coniugatio Hophál.*

1 2 3 plural. 1 2 3 ſingul.

הָמְצָא הָמְצֵאתָ הָמְצֵאתִי הָמְצְאוּ הָמְצֵאתֶם הָמְצֵאנוּ :

הָמְצְאָה הָמְצֵאת הָמְצֵאתֶן :

Annotatio de caméts hatéph.

Animaduerte lector, hoc in loco, & in tota coniugatione caméts latum ſcribi, ſed legi caméts hatéph. Nā ſheuá ſequente, puncta rapta ſuum amittunt ſheuá, ne duo ſheuáim vnà legantur, neque in principio cuiuſuis dictionis cõcurrant. Qui ſcribunt hatéph caméts in orthographiam linguæ peccant, quò tironibus & imperitis conſulant in præſente lectione.

הַמָּקוֹר *Infinitiuus.* הָמְצֵאת

Imperandi modo caret, quòd omnino ſit paſſiua coniugatio.

איתן *Futurum.*

2 3 1 plural. 2 3 1 ſingul.

אָמְצָא יָמְצָא תָּמְצָא נָמְצָא יָמְצְאוּ תָּמְצְאוּ :

תָּמְצָא תָּמְצְאִי תָּמְצֶאנָה :

עהבר *Coniugatio Hithpahél.* הבנין התפעל

2 3 1 plural. 2 3 1 ſingul.

הִתְמַצֵּא הִתְמַצֵּאתָ הִתְמַצֵּאתִי הִתְמַצְּאוּ הִתְמַצֵּאתֶם הִתְמַצֵּאנוּ :

הִתְמַצְּאָה הִתְמַצֵּאת הִתְמַצֵּאתֶן :

הַבֵּינוֹנִי מִתְמַצֵּא מִתְמַצְּאִים מִתְמַצֵּאת מִתְמַצְּאוֹת :

המקור

הַמָּקוֹר *Infinitus modus.*

הִתְמַצְּאת בְּהִתְמַצְּאת כְּהִתְמַצְּאת לְהִתְמַצְּאת כַּהִתְמַצְּאת :
הַצִּוּוּי הִתְמַצֵּא הִתְמַצְּאוּ הִתְמַצְּאִי הִתְמַצֶּאנָה :

איתן *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תִּתְמַצְּאוּ :	יִתְמַצְּאוּ	נִתְמַצֵּא	הִתְמַצֵּא	יִתְמַצֵּא	אֶתְמַצֵּא
תִּתְמַצֶּאנָה :			תִּתְמַצְּאִי	תִּתְמַצֵּא	

De Duplicantibus. *Cap.* XXVIII.

QVartam verborum claſſem פָּעֳלֵי הַכֶּפֶל vocant Hebræi, & illa ſolùm intelligunt, quorũ עין ולמד הַפֹּעַל eadem eſt litera. Nam quorum prima & vltima, vel quorum duæ priores ſunt ſimiles, ad hanc claſſem non referuntur.

In geminantibus frequẽter cadit עין הפעל, & למד הפעל daghés tranſfigitur, ad innuendam illius abſentiam, quoties comodè poteſt: poteſt autẽ alia quauis litera ſequente, nã poſtrema pondere daghés nunquã oneratur.

Quæ duplicantia ſunt, perfectorum frequenter imitantur legem, vt דַּלְלוּ וְחָרְבוּ, extenuati ſunt & aruerunt, Eſa. 19, וְגָלְלוּ אֶת־הָאֶבֶן, & reuoluent lapidem, Geneſ. 29, וּזְקֵנִים לֹא חָנְנוּ, & ſenes non orauerunt, Zach. 8. Verùm frequentius truncantur, rarius integra remanent.

Obſeruatum eſt locis aliquot, אלף vel נון abſentiam duplicatæ literæ repræſentare, vnius exemplum eſt illud, אֲשֶׁר בָּזְאוּ נְהָרִים אַרְצוֹ, cuius terram diripuerunt flumina, Eſa. 18, בָּזְאוּ dixit, pro בָּזְזוּ. Alterius exemplum חַסְדֵי יְהֹוָה כִּי לֹא תָמְנוּ, miſericordiæ Domini, nam non ſunt conſumptæ, תָמְנוּ pro תַּמְמוּ, Thren. 3.

הבנין קל *Coniugatio cál.*

1 2 3 plural. 1 2 3 ſingul.

סַבֹּנוּ: סַבּוֹתֶם סַבּוּ סַבּוֹתִי סַבּוֹתָ סַב

סַבּוֹתֶן: סַבּוֹת סַבָּה

Annotationes in præteritum cál הַכְּפָלִים.

סַב circuiuit. In hac voce deficit עַיִן, & ſub פָּא Happóhal eius motio remanſit.

Quæ cum caméts leguntur, non ad hác claſſem, ſed ad quieſcentia עין הפעל ſpectant.

סַבָּה circuiuit illa. Tertia fœminina eſt mílhel, vt diſtinguatur à benoni fœminina milrhá.

סַבּוּ. Tertia pluralis mílhel, aliquando milrhá.

רַבּוּ דַמּוּ & ſimilia, ſequuntur formam פָּעַל, & integra ſunt רָבְבוּ, דָמְמוּ. Vel ad coniugationem quadratam pertinent, & legitur רֹבּוּ pro רָבְבוּ, דֹּמּוּ pro דָמְמוּ.

הַבֵּינוֹנִי סַב סַבִּים סַבָּה סַבּוֹת:

סַב. Multoties cum קמץ, vt à præterito diſtinguatur.

סַב. Quædam ſequuntur formam פָּעַל, vt גֹּול אֶל יְהוָה יְפַלְּטֵהוּ, qui reuolutus eſt ad Dominũ, liberabit eum, ſubauditur Dominus, Pſal.22, לָשׂוּם לֶחֶם חֹם, ad ponendum panem calidum, 1.Samu.21.

הפעול *Pahúl iuxta normam perfecti.*

סָבוּב סְבוּבִים סְבוּבָה סְבוּבוֹת:

המקור סוֹב בְּסוֹב כְּסוֹב לָסוֹב מִסּוֹב:

סוֹב circuire. Alia cum ו, vt וְלָבוּר אֶת־כָּל־זֶה, ad declarandum totum hoc, Eccleſ. 8.

סֹב. Aliquot habent ־, vt לָרַד לְפָנָיו גּוֹיִם, ad expandendum ante eum gentes, Eſa.45.

סוֹב. Recipit literam paragogen תָּיו, vt וָאֹמַר חַלּוֹתִי הִיא; & dixi occidere meum eſt, Pſal.77.

הצוי

הצצי סוֹב סוֹבוּ סוֹבִי סֻבֶּינָה׃

עָזָּה אֱלֹהִים vt ,קָבוּץ mutatur holé in הָא נִסֶּפֶת Cum .סוֹב ſis fortis Deus, Pſal.68.

קָמֶץ in חֹלֶם Quoties fiunt milrhá mutant .סֹבּוּ סֹבִּי hatéph, vel קָבוּץ.

איתן *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תָּסוֹבּוּ׃	יָסוֹבּוּ	נָסוֹב	תָּסוֹב	יָסוֹב	אָסוֹב
תְּסֻבֶּינָה׃			תָּסוֹבִּי	תָּסוֹב	

Annotationes in futurum cál geminantium.

אָסוֹב circuibo. Motio maior ſub literis איתן repræſentat nobis tertiam radicalem, in his perſonis, quibus daghés non pungitur.

אָסוֹב. Quoties annectitur וָיו הַהִפּוּךְ, ſic vt fiat dictio mílhel, conuertitur חֹלֶם in קָמֶץ hatéph, vt וַיָּחָם בְּשַׂר הַיֶּלֶד, & calefacta eſt caro pueri, 2. Reg.4.

אָסוֹב. In loco חֹלֶם quædam habent שׁוּרֶק, vt יָרוּן וְשָׂמֵחַ, canet & gaudebit, Prouerb.29, יָשׁוּד צָהֳרָיִם, vaſtabit meridie, Pſal.90.

אָסוֹב. Quandoque צֵרֵי habent literæ איתן, vt וָאֵקַל בְּעֵינֶיהָ, & deſpecta ſum in oculis eius, Geneſ.16.

אָסוֹב. Non ſemper magna motio, vt antea dictum eſt, ſatiſfacit pro tertia litera abſente, ſed aliquando daghés in פא הפעל, vt מָה אֶקֹּב, cur maledicam׃ אֶקֹּב pro אֶקְבֹּב, Num.25, & illud, וָאֶכֹּת אוֹתוֹ טָחוֹן, & contudi eum molendo, Deut.9.

Coniugatio Niphál. Cap. XXIX.

EAdem eſt varietas huius coniugationis iſtius claſſis, quæ eſt verbi perfecti in cál, quod ad vltimam ſpectat

ctat Syllabam. Sunt enim cum ˉ vt נָקַל vilis factus eſt, נִחַר גְּרוֹנִי, aruit guttur meum, Pſal.69. Sunt cum צֵרִי, vt נָמֵס בְּתוֹךְ מֵעָי , diſſolutum eſt in medio ventris mei, Pſal. 22. Sunt denique cum חֹלֶם, vt נָגֹלּוּ כַסֵּפֶר הַשָּׁמָיִם, plicati ſunt vt liber cœli, Eſa.34.

בנין נפעל *Coniugatio Niphál.* הֶעָבָר

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
נְסַבּוֹנוּ :	נְסַבּוֹתֶם	נָסַבּוּ	נְסַבּוֹתִי	נְסַבּוֹתָ	נָסַב
	נְסַבּוֹתֶן :			נְסַבּוֹת	נָסַבָּה

Annotationes in præteritum Niphál Geminantium.

נָסַב & נָסַבָּה . Index coniugationis נון in tertiis duntaxat perſonis retinet ſuum camets, in aliis verò commutat in ſheuá.

נָסַב . Aliam formam habent נָחַל & נָחַת: vt נִחֲתָה קֶשֶׁת נְחוּשָׁה זְרוֹעֹתָי, fractus eſt arcus æreus brachiis meis, Pſal. 18.

הַבֵּינוֹנִי נָסַב נְסַבִּים נְסַבָּה נְסַבּוֹת :

נְסַבָּה . Prima radicalis parua motione reſonat, nunc פַּתָּח, nunc חִירֶק, vt כִּי הָיְתָה נְסִבָּה מֵעִם הָאֱלֹהִים, nam fuit reducta à deo, 2.Paral.1.

הַמָּקוֹר הִסּוֹב בְּהִסּוֹב כְּהִסּוֹב לְהִסּוֹב מֵהִסּוֹב :

הִסּוֹב . Eſt alia forma cum צֵרִי, vt כְּהִמֵּס דּוֹנַג, vt liquefit cæra, Pſal.68.

הַצִּוּוּי הִסַּב הִסַּבּוּ הִסַּבִּי, הִסַּבְנָה :

הִסַּב . Habet aliam formam, nempe in holem deſinentem, vt הִגּוֹל הִתּוֹם.

אֶתֵּן *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תִּסַּבּוּ :	יִסַּבּוּ	נִסַּב	תִּסַּב	יִסַּב	אֶסַּב
תִּסַּבְנָה :			תִּסַּבִּי	תִּסַּב	

Annot.

Annotationes in futurum Niphál.

אִסַּב. Vt præteriti,ſic futuri tripartita eſt vltima: primã ſubiecimus cum פַּתָּח: ſecunda eſt פָּעוֹל,vt לֹא יִתּוֹם פִּרְיוֹ, non conſumetur fructus eius, Ezech.47. Vel cum שׁוּרֶק loco hólem, inquit Dauid Chimhi, exempli cauſa ſubiiciens, תִּתֹּם הֶלְאָתָהּ, finietur ſpuma eius, Ezech.24. Tertia eſt פֵּעֵל cum צֵרִי, vt יִמַּסֵס, diſſoluetur, vt יִדַּלֵל attenuabitur, vt יִמַּקֵק liquefiet. Vel cum vna ex geminatis, vt הִמֵּס יִמַּס, diſſoluendo diſſoluetur, 2.Samu.17,camécs habet propter accentum.

תִּסַּב. In quibuſdam alia fit diſtributio motionum, vt וַתֵּקַל גְּבִרְתָּהּ, & deſpecta fuit hera eius, vel vilis apparuit domina eius: ne daghés, quæ non pungitur in prima radicis,periret,literæ איתן voluerunt habere motionem maiorem, nempe צֵרִי.

Habent quoque צֵרִי ante פא הפעל gutturalem,vt אַל־תִּירָא וְאַל־תֵּחַת, ne timeas, neque paueas.

Coniugatio.Pibél. *Cap.* XXX.

HOc in loco vulgus Grammaticorum ſubſtituunt Pihél, quæ omnibus modis cum Pihél perfectorum quadrat, vt סִבֵּב סִבַּבְתָּ סִבַּבְתִּי סִבְּבוּ סִבַּבְתֶּם: & ſuam paſſiuam סֻבַּב סֻבַּבְתָּ. His duabus noluimus paginas onerare, cùm nulla in re à פִּקֵּד & פֻּקַּד differant. Neque de his vlla fit mentio à Dauide Chimhi in ſuo מִכְלוֹל, verùm in loco vtriuſque vnam propoſuit, quam vocat פּוֹעֵל, omnino ſimilem coniugationi Merrubba, quam poſt Hiphíl & Hophál nos quoque ſubiiciemus.

הבנין הפעיל *Coniugatio Hiphíl.*

1	2	3 plural.	1	2	3 ſingul.
הֲסִבּוֹנוּ :	הֲסִבּוֹתֶם	הֵסֵבּוּ	הֲסִבּוֹתִי	הֲסִבּוֹתָ	הֵסֵב
	הֲסִבּוֹתֶן :			הֲסִבּוֹת	הֵסֵבָּה

הֵסֵב. Quædam vltima correpta leguntur, nimirum cum פַּתָּח in loco צֵרֵי, vt הֵקַל אַרְצָה זְבוּלֻן, alleuiata fuit terra Zebulon, Eſa. 9. הֵמַר שַׁדַּי, amaritudine affecit omnipotens, Ruth 1.

הַבֵּינוֹנִי   מֵסֵב   מְסִבִּים   מְסִבָּה   מְסִבּוֹת :

מֵסֵב, vel מֵסַב, vt מֵסַב קֶלַע, circundans petram, 1. Reg. 6. חֹרֶשׁ מֵצַל, ramo faciens vmbram, Eze. 31.

הפעול   מוּסָב   מוּסַבִּים   מוּסַבָּה   מוּסַבּוֹת :

המקור   הָסֵב   בְּהָסֵב   כְּהָסֵב   לְהָסֵב   מֵהָסֵב :

הצווי   הָסֵב   הָסֵבּוּ   הָסֵבִּי   הֲסִבֶּנָה :

איתן *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תָּסֵבּוּ :	יָסֵבּוּ	נָסֵב	תָּסֵב	יָסֵב	אָסֵב
תְּסִבֶּינָה :			תָּסֵבִּי	תָּסֵב	

Annotationes in futurum Hiphíl.

אָסֵב. In quibuſdam non tam clare ſonant literæ איתן, ſed humilius motæ cum ֲ, vt וְלֹא אַחֵל אֶת־שֵׁם קָדְשִׁי, nō prophanabo nomen ſanctitatis meæ, Eze. 39.

אָסֵב, vel אָסִיב. Nam affines ſunt חִירֶק & צֵרֵי, vt וַנַּשִּׁים עַד נֹפַח, & deſolauimus vſque ad Nophach, Num. 21.

יָסֵב. Vltima corripitur, ſi accedat וָיו conuerſiuum cū accentu in penultima, vt וַיָּסֶךְ בִּדְלָתַיִם יָם, & cohibuit veluti ianuis mare, Iob 38.

בנין הפעל *Coniugatio Hophál.*

1	2	3 plural.	1	2	3 ſingul.
הוּסַבּוֹנוּ :	הוּסַבּוֹתֶם	הוּסַבּוּ	הוּסַבּוֹתִי	הוּסַבּוֹתָ	הוּסַב
	הוּסַבּוֹתֶן :			הוּסַבּוֹת	הוּסַבָּה

אֵיתָן *Futurum:*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תּוֹסַבּוּ:	יוֹסַבּוּ	נוֹסַב	תּוֹסַב	יוֹסַב	אוֹסַב
תּוֹסַבֶּנָה או תּוֹסַבֶּינָה:			תּוֹסַבִּי	תּוֹסַב	

יוֹסַב. Quandoque daghés oneratur פֵּא הַפֹּעַל, vt עַל כַּמּוֹן יוּסַּב, ſuper cyminum rotabitur. Præter more motionem magnam deſtitutam accentu ſequitur daghés, ſatiſfaciens pro literæ iactura ſequentis, ídque præter morem.

הַבִּנְיָן הַפֹּעַל *Coniugatio Pobál.* *Cap.* XXXI.

1	2	3 plural.	1	2	3 ſingul.
סוֹבַבְנוּ:	סוֹבַבְתֶּם	סוֹבְבוּ	סוֹבַבְתִּי	סוֹבַבְתָּ	סוֹבַב
	סוֹבַבְתֶּן:		סוֹבַבְתְּ	סוֹבְבָה	

סוֹבֵב. Quadrata coniugatio in quieſcentibus עין הפעל producit vltimam, iſta verò corripit, cætera conueniũt.

הַבֵּינוֹנִי מְסוֹבֵב מְסוֹבְבִים מְסוֹבְבָה או מְסוֹבֶבֶת מְסוֹבְבוֹת:

מְסוֹבָב. Nulla ratione recedit à מְכוֹנָן.

הפעול	מְסוֹבָב	מְסוֹבָבִים	מְסוֹבָבָה	מְסוֹבָבוֹת:	
המקור	סוֹבֵב	בְּסוֹבֵב	כְּסוֹבֵב	לְסוֹבֵב	מְסוֹבֵב:
הצווי	סוֹבֵב	סוֹבְבוּ	סוֹבְבִי	סוֹבֵבְנָה:	

איתן *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תְּסוֹבְבוּ:	יְסוֹבְבוּ	נְסוֹבֵב	תְּסוֹבֵב	יְסוֹבֵב	אֲסוֹבֵב
תְּסוֹבֵבְנָה:			תְּסוֹבְבִי	תְּסוֹבֵב	

התפעל *Hithpahál.*

Huius inflexionem reperio duplicem, alteram quæ cum perfectis conuenit,

הִתְסַבֵּב הִתְסַבַּבְתָּ הִתְסַבַּבְתִּי הִתְסַבְּבוּ וגו׳:

Altera de coniugatione Merubba deſcẽdit, & formatur duabus literis adiectis הת, Hithpahél characteribus.

1 2 3 plural. 1 2 3 ſingul.
הִתְסוֹבֵב הִתְסוֹבַבְתָּ הִתְסוֹבַבְתִּי הִתְסוֹבְבוּ הִתְסוֹבַבְתֶּם הִתְסוֹבַבְנוּ:
הִתְסוֹבְבָה הִתְסוֹבַבְתְּ הִתְסוֹבַבְתֶּן:

De verbis quatuor aut quinque literarum.

Verba geminantia ex ſe gignunt non ſolùm coniugationes quadratas, ſed verba quoque quadrata. Fiunt etiam ex claſſe quieſcentium עֵין וָיו, geminatis videlicet prima & vltima, vt à verbo עוּר venit עַרְעֵר הִתְעַרְעֵר confringendo confringetur, Hier. 51, וְגִלְגַּלְתִּיךָ מִן הַסְּלָעִים, reuoluam te de petris, Hier. 51. Sunt verba quatuor literarum, vel potius duarū duplicatarū: quæ in duabus reperiuntur cōiugationibus, nempe Pihél, & Hithpahél.

הבנין פעל *Coniugatio Pihél.*

1 2 3 plural. 1 2 3 ſingul.
כִּלְכֵּל כִּלְכַּלְתָּ כִּלְכַּלְתִּי כִּלְכְּלוּ כִּלְכַּלְתֶּם כִּלְכַּלְנוּ:
כִּלְכְּלָה כִּלְכַּלְתְּ כִּלְכַּלְתֶּן:
הבינוני מְכַלְכֵּל מְכַלְכְּלִים מְכַלְכֶּלֶת או מְכַלְכְּלָה מְכַלְכְּלוֹת:
הפעול מְכֻלְכָּל מְכֻלְכָּלִים מְכֻלְכָּלָה מְכֻלְכָּלוֹת:
המקור כַּלְכֵּל בְּכַלְכֵּל כְּכַלְכֵּל לְכַלְכֵּל מִכַּלְכֵּל:
הצווי כַּלְכֵּל כַּלְכְּלוּ כַּלְכְּלִי כַּלְכֵּלְנָה:

איתן. *Futurum.*

2 3 1 plural. 2 3 1 ſingul.
אֲכַלְכֵּל יְכַלְכֵּל תְּכַלְכֵּל נְכַלְכֵּל יְכַלְכְּלוּ תְּכַלְכְּלוּ:
תְּכַלְכֵּל תְּכַלְכְּלִי תְּכַלְכֵּלְנָה:

Ad eundum modum flectere licet paſſiuum פֻּעַל, quæ motionibus imitatur verbum perfectum, vt

1 2 3 plural. 1 2 3 ſingul.
כֻּלְכַּל כֻּלְכַּלְתָּ כֻּלְכַּלְתִּי כֻּלְכְּלוּ כֻּלְכַּלְתֶּם כֻּלְכַּלְנוּ:
כֻּלְכְּלָה כֻּלְכַּלְתְּ כֻּלְכַּלְתֶּן:
בינוני כֻּלְכָּל מקור כֻּלְכּוֹל:
איתן

איתן *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תְּכַלְכְּלוּ:	יְכַלְכְּלוּ	נְכַלְכֵּל	תְּכַלְכֵּל	יְכַלְכֵּל	אֲכַלְכֵּל
תְּכַלְכֵּלְנָה:			תְּכַלְכְּלִי	תְּכַלְכֵּל	:

Pungitur daghés in כף poſt ſheuá quieſcentem, iuxta regulam בֶּגֶד כֶּפֶת. Nam quod ad naturam coniugationis ſpectat, literis ſatis oneratur, non daghés.

Sunt verba quadrata quæ ex quieſcentibus lamed הא deſcendunt, vt à verbo שָׁעָה delectauit, תּוֹרָתְךָ שִׁעֲשָׁעְתִּי lege tua vehementer delectaui me.

De verbis quatuor literarũ diuerſarum. Cap. XXXII.

VErba quæ conſtant quatuor literis diuerſis pauca ſunt. Hæc à Dauide Chimhi proferuntur, כִּרְבֵּל operuit, כִּרְסֵם vẽtrem impleuit, quorum illud, 1. Paral. 15, וְדָוִד מְכֻרְבָּל בִּמְעִיל בּוּץ, & Dauid amictus pallio byſſino. Hoc verò Pſal. 80, יְכַרְסְמֶנָּה חֲזִיר מִיָּעַר, impleuit ventrem ex ea aper de ſilua, רֻטֲפַשׁ בְּשָׂרוֹ מִנֹּעַר, tenerior fuit caro eius quàm pueri, vel quàm in pueritia, Iob 26.

Sunt pauciſſima quinque literarum, quæ poſt tres radices addunt amplius duas poſtremas, vt הֲפַכְפַּךְ דֶּרֶךְ אִישׁ וָזָר, auerſa eſt via viri, & alieni, Prouerb. 21, à verbo הָפַךְ conuertit. Similiter à verbo חָמַר rubuit venit חֲמַרְמַר, vt פָּנַי חֳמַרְמְרָה מִנִּי־בֶכִי, facies mea contraxit ruborem propter fletum, Iob 16.

De verbis compoſitis. Cap. XXXIII.

COmpoſita vocant Grammatici, ex diuerſis conſtituta claſſibus. Exempli cauſa, נָשָׂא portauit, ex פא & לָמֶד אָלֶף, נוּן, vtriuſque literæ naturam ſequitur. Nam

נוּן ſuis in locis deficit, אלף verò ſuo more quieſcit, vt

הֶעָבָר

3 ſingul. 2 1 3 plural. 2 1

נָשָׂא נָשָׂאתָ נָשָׂאתִי נָשְׂאוּ נְשָׂאתֶם נָשָׂאנוּ׃

נָשְׂאָה נָשָׂאת נְשָׂאתֶן׃

הַבֵּינוֹנִי נוֹשֵׂא נוֹשְׂאָה נוֹשְׂאִים נוֹשְׂאוֹת׃

הַפָּעוּל נָשׂוּא׃

His tribus temporibus נוּן minimè deficit, verùm in tribus vltimis defectus cernitur.

הַמָּקוֹר שְׂאֵת׃ בִּשְׂאֵת אוֹ בִּשְׂאֵת כִּשְׂאֵת לָשֵׂאת מִשְּׂאֵת׃

הַצִּוּוּי שָׂא שְׂאוּ שְׂאִי שֶׂאינָה׃

אֵיתָן Futurum.

1 ſingul. 3 2 1 plural. 3 2

אֶשָּׂא יִשָּׂא תִּשָּׂא נִשָּׂא יִשְּׂאוּ תִּשְּׂאוּ׃

תִּשָּׂא תִּשְּׂאִי תִּשֶּׂאינָה׃

אָלֶף ſuo more quieſcit nunc in camets, nunc in tſerí, ſequentibus verò הֵא, וָיו, vel יוֹד mouetur.

Niphál הֶעָבָר Præteritum.

3 ſingul. 2 1 3 plural. 2 1

נִשָּׂא נִשֵּׂאתָ נִשֵּׂאתִי נִשְּׂאוּ נִשֵּׂאתֶם נִשֵּׂאנוּ׃

נִשְּׂאָה נִשֵּׂאת נִשֵּׂאתֶן׃

הבינוני נִשָּׂא המקור הִנָּשֵׂא הצווי הִנָּשֵׂא׃

איתן Futurum.

1 ſingul. 3 2 1 plural. 3 2

אֶנָּשֵׂא יִנָּשֵׂא תִּנָּשֵׂא נִנָּשֵׂא יִנָּשְׂאוּ תִּנָּשְׂאוּ׃

תִּנָּשֵׂא תִּנָּשְׂאִי תִּנָּשֶׂאנָה׃

Pihél, quod ad primam literam ſpectat, non recedit à norma perfectorum: quod verò ad vltimam, nempe אלף, vel quieſcit in tſerí, vel mouetur, vt in מָצָא.

Pihél.

Pihél עהבר *Præteritum.*

נִשָּׂא נִשֵּׂאתָ נִשֵּׂאתִי נִשְּׂאוּ נִשֵּׂאתֶם נִשֵּׂאנוּ׃
הבינוני מְנַשֵּׂא הפעול מְנֻשָּׂא המקור נַשְּׂאת׃
הצווי נַשֵּׂא איתן אֲנַשֵּׂא יְנַשֵּׂא תְנַשֵּׂא׃

Coniugatio Puhál.

הָעָבָר נֻשָּׂא נֻשֵּׂאתָ נֻשֵּׂאתִי הבינוני מְנֻשָּׂא׃
הַמָּקוֹר נֻשְּׂאת איתן אֲנֻשָּׂא יְנֻשָּׂא תְנֻשָּׂא׃

Coniugatio Hiphíl.

העבר הִשִּׂיא הִשֵּׂאתָ הִשֵּׂאתִי הבינוני מַשִּׂיא הפעול מֻשָּׂא׃
המקור הַשִּׂאת הצווי הַשֵּׂא איתן אַשִּׂיא יַשִּׂיא׃

In hac coniugatione & in ſua paſſiua Hophál, vbique deficit נון, vt in נגש. Et quod ad vltimam ſpectat literam, verbo הִמְצִיא vbique reſpondet.

Hophál.

הֻשָּׂא הֻשֵּׂאתָ הֻשֵּׂאתִי המקור הֻשְּׂאת איתן אֻשָּׂא׃

Hithpahél ratione אלף lamed Happohal refertur ad הִתְמַצֵּא, nam נון nihil patitur.

העבר הִתְנַשֵּׂא הִתְנַשֵּׂאתָ הִתְנַשֵּׂאתִי הִתְנַשְּׂאוּ הִתְנַשֵּׂאתֶם׃
הבינוני מִתְנַשֵּׂא המקור הִתְנַשְּׂאת הצווי הִתְנַשֵּׂא׃
איתן אֶתְנַשֵּׂא יִתְנַשֵּׂא וגו׃

Compoſita verba in cál non ſunt defectiua, prætérquam in futuro. Excipiuntur נִשָּׂא & יָצָא.

De compoſitis פֵּא נוּן & lamed הֵא. Cap. XXXIIII.

		1	2	3 plural.	1	2	3 ſingul.
הָעָבָר	נָטָה	נָטִיתָ	נָטִיתִי	נָטוּ	נְטִיתֶם	נָטִינוּ׃
	נָטְתָה	נָטִית			נְטִיתֶן׃	
הבינוני	נוֹטֶה			הפעול	נָטוּי׃	
המקור	נְטוֹת			הצווי	נְטֵה׃	
איתן	אֶטֶּה׃					

Solum

Solum futurum patitur defectum, cuius eſt & alia formatio.

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תִּטּוּ׃	יִטּוּ	נֵט	תֵּט	יֵט	אֵט
תִּטֶּינָה׃			תִּטִּי	תֵּט	

Prima radicis repræſentatur per daghés vbi commodè poteſt. הֵא iuxta formam quieſcentium lamed הֵא deletur è ſcriptura.

Niphál.

העבר נִטָּה נִטֵּית נִטֵּיתִי הבינוני נִטֶּה המקור הִנָּטוֹת׃
הצווי הִנָּטֵה איתן אֶנָּטֶה׃

Formatur imperatiuus & futurum cum abſentia הֵא lamed Happohál, vt

הצווי הִנָּט איתן אִנָּט יִנָּט תִּנָּט׃

In primis temporibus Niphál נוּן radicis, ſed in tribus poſtremis נוּן ſeruilis abſentiam ſupplet daghés.

Pihél.

העבר נִטָּה נִטִּיתָ נִטִּיתִי הבינוני מְנַטֶּה הפעול מְנֻטֶּה׃
המקור נַטּוֹת הצווי נַטֵּה איתן אֲנַטֶּה׃

Non eſt defectus literæ, ſed coniugationis natura, quòd in Pihél pungatur daghés.

Coniugatio Hiphíl.

העבר הִטָּה הִטִּיתָ הִטֵּיתִי הבינוני מַטֶּה הפעול מֻטֶּה׃
המקור הַטּוֹת הצווי הַטֵּה איתן אַטֶּה׃

In Hiphil נוּן ſublatum reponit daghés. Futuri eſt & alia forma, nempe,

איתן *Futurum.*

2	3	1 plural.	2	3	1 ſingul.
תַּטּוּ׃	יַטּוּ	נַט	תַּט	יַט	אַט
תַּטֶּינָה׃			תַּטִּי	תַּט	

Coniugatio Hophál. הפעל

הֻטָּה הֻטֵּיתָ הֻטֵּיתִי המקור הֻטּוֹת איתן אֻטֶּה׃

Hithpahél nullum defectum patitur.

הִתְנַטָּה הִתְנַטֵּיתָ הִתְנַטֵּיתִי הבינוני מִתְנַטֶּה׃
המקור הִתְנַטּוֹת הצווי הִתְנַטֵּה איתן אֶתְנַטֶּה׃

Compoſita ex פֵּא יוֹד *&* לַמֵּד אָלֶף. *Cap.* XXXV.

יָצָא יָצָאתָ יָצָאתִי הבינוני יוֹצֵא הפעול יָצוּא׃
המקור צֵאת בְּצֵאת אוֹ צֵאת אוֹ יָצוֹא׃
הצווי צֵא אוֹ צְאָה צְאוּ צְאִי צֶאֱינָה אוֹ צֶאנָה׃
איתן אֵצֵא יֵצֵא תֵּצֵא׃

Iód ante tſadí in hoc ſolo verbo quieſcit, in aliis verò deficit antè צֵרִי.

Coniugatio Niphál.

נוֹצָא נוֹצֵאתָ נוֹצֵאתִי הבינוני נוֹצָא׃
המקור הִוָּצֵא הצווי הִוָּצֵא איתן אִוָּצֵא׃

Iód prima radicis mutatur in וָיו, partim mobile, partim quieſcens, vt ſuprà annotauimus in ea verborum claſſe quæ in iód pé Happóhal quieſcunt.

Coniugatio Pihél.

יִצֵּא יִצֵּאתָ יִצֵּאתִי׃ הבינוני מְיַצֵּא הפעול מְיֻצָּא
המקור יַצֵּא הצווי יַצֵּא איתן אֲיַצֵּא׃

Sæpe monuimus cõiugationes illas, quæ præditæ ſunt daghés, nullũ pati defectum, neque primæ literæ quietẽ.

Coniugatio Pubál.

יֻצָּא יֻצֵּאתָ יֻצֵּאתִי הבינוני יֻצָּא המקור יֻצֵּאת׃
איתן אֲיֻצָּא׃

Coniugatio Hiphíl.

הוֹצִיא הוֹצֵאתָ הבינוני מוֹצִיא הפעול מוּצָא׃
המקור הוֹצֵא הצווי הוֹצֵא איתן אוֹצִיא׃

Iód prima radicis in וָיו ſilentem eſt conuerſa.

Coniugatio Hophál.

הוּצָא הוּצֵאת המקור הוּצָא איתן אוּצָא׃

Coniugatio Hithpaél.

הִתְיַצָּא הִתְיַצֵּאתָ הבינוני מִתְיַצֵּא׃
המקור הִתְיַצֵּא הצווי הִתְיַצֵּא איתן אֶתְיַצֵּא׃

Si iód in וָיו conuertatur, quod fieri ſolet, erit huius coniugationis alia forma, nempe hæc, הִתְוַדָּה, à verbo יָדָה confeſſus eſt.

Compoſita pé iód, lámed hé. Cap. XXXVI.

העבר יָפָה יָפִיתָ הבינוני יוֹפֶה הפעול יָפוּי׃
המקור יְפוֹת בִּיפוֹת כִּיפוֹת לִיפוֹת מִיפוֹת׃
הצווי יְפֵה יְפוּ יְפִי יְפֶינָה איתן אִיפֶה או אֶפֶּה׃

Iód vbique ſua motione vehitur præterquam in futuro.

Coniugatio Niphál.

נוֹפָה נוֹפֵית הבינוני נוֹפֶה המקור הִוָּפוֹת׃
הצווי הִוָּפֵה איתן אִוָּפֶה יִוָּפֶה או יִוָּפֶה׃

Iód in וָיו immobilem alicubi conuerſa eſt, alibi grauida daghés plenè reſonat.

Coniugatio Pihél.

יִפָּה יִפִּיתָ הבינוני מְיַפֶּה הפעול מְיֻפֶּה המקור יַפּוֹת׃
הצווי יַפֵּה איתן אֲיַפֶּה׃

Coniugatio Puhál.

יֻפָּה יֻפֵּית הבינוני יֻפֶּה המקור יֻפּוֹת איתן אֲיֻפֶּה׃

Coniugatio Hiphíl.

הוֹפָה הוֹפִיתָ הבינוני מוֹפֶה הפעול מוֹפֶּה׃
המקור הוֹפוֹת הצווי הוֹפֶה איתן אוֹפֶה׃

Sunt quibus non mutatur יוֹד in וָיו, ſed iod ſeruatur, & in

& in tſerí quieſcit, quia הֵא coniugationis diſtinctiua mouetur.

Futurum ablata הֵא hanc formam habet אוֹף, יוֹף.

Coniugatio Hophál.

הָעָבָר הוּפָה הוּפֵית הַמָּקוֹר הוּפוֹת אִיתָן אוּפֶה:

Magna motio וּ duobus ſatiſfacit, nempe iód primæ radicis, & paruæ motioni nempe hatéph caméts huius coniugationis propria motio.

Coniugatio Hithpabél.

העבר	הִתְיַפֶּה	הִתְיַפֵּית:
הבינוני	מִתְיַפֶּה:	
המקור	הִתְיַפּוֹת:	
הצווי	הִתְיַפֶּה:	
איתן	אֶתְיַפֶּה:	

In hac coniugatione ſolet יוֹד mutari in וָיו mobile. Sed hic erit de verbis imperfectis tractandi modus, & ſecundi libri finis.

קִצֶּר הַחֵלֶק רִאשׁוֹן הַמִּכְלוֹל

Compendij Michlol, hoc eſt,

GRAMMATICES ABSOLVTISSIMAE
Dauidis Chimhi liber tertius, Rod. Bayno authore.

De literarum ſeruilium officiis. Cap. I.

LIteras ancillantes eſſe vndecim, & his vocibus contineri, nempe מֹשֶׁה כָּתַב אֲלֵינוּ, prius diximus. Earum prima, (vt ordinem harum vocum ſequamur) מֵם, cum יוֹד numerum pluralem maſculinum in nominibus & participiis coſtituit.

מֵם participiis in tribus coniugationibus præponitur, videlicet פִּעֵל, vt מְפַקֵּד : הִפְעִיל, vt מַפְקִיד : & הִתְפַּעֵל, vt מִתְפַּקֵּד.

מֵם præfigitur quoque nominibus quæ à verbis deſcendunt, vt מַעֲשֶׂה opus, מִקְנֶה poſſeſſio.

מֵם vicem gerit præpoſitionis מִן, præfixa nominibus & infinitis modis, & ſublata litera נוּן, in litera ſequenti pungitur דָּגֵשׁ: verùm ante אהחע & רֵישׁ, quæ daghés recuſant, מֵם habet צֵרֵי.

מֵם pro יוֹתֵר magis, vim gradus comparatiui tribuit nominibus תֹּאַר.

שִׁין ſecũda, in principio vocis alicuius poſita, pro relatiuo אֲשֶׁר qui, quæ, accipitur, cuius motio eſt סֶגּוֹל ſe-

quente

quente דָּגֵשׁ: nam vt inquit Dauid Chimhi משׁה מפיק וכלב לא מפיק.

Tertia, הֵא quam vocant הֵא הַיְּדִיעָה, in principio vocis nominibus, pronominibus, & participiis adhærens, emphaſim quandam habet, & articuli vice fungitur. Motio verò eius פַּתַח ſequente daghés: ante אהחע & רֵישׁ ferè habet קָמֵץ, tamen ante gutturales קָמֵץ habentes הֵא ſolet habere ſegól.

הֵא interrogatiuum vel cum admiratione (הֵא הַשְּׁאֵלָה vocant) per hatéph patách ſecernitur ab הֵא הַיְּדִיעָה: verùm ante שְׁוָא, ante gutturalem, & cum מָתַי, habet ſolum פַּתַח.

הֵא haiedíha iuncta monoſyllabis, קָמֵץ habere ſolet. Quandoque pro vocandi aduerbio ponitur הֵא, vt הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם, audite ò cœli, Deut. 32.

הֵא verbis præfixa, pro relatiuo אֲשֶׁר accipitur.

הֵא tribus coniugationibus inſeruit, némpe Hiphíl, Hophál, & Hithpahél.

הֵא aliquando nominibus poſtpoſita ſenſum habet לְמַד, vt יָמָּה, ad mare, צָפוֹנָה, ad Aquilonem. Gen. 28.

הֵא denique poſt nomina & participia cum קָמֵץ & accentu, genus fœmininum indicare primo libro dictum eſt.

הֵא pronomen affixum, non ante ſe, ſed ſub ſe habet ּ, vel pungitur מַפִּיק.

Quarta כַּף, litera ſimilitudinis דִּמְיוֹן, & coniecturæ שִׁיעוּר, vel menſuræ, ſicut, circiter, vel quaſi ſignificans, motionem natiuam habet שְׁוָא. Sed nominibus præfixa toties הֵא הַיְּדִיעָה repræſentat, quoties illius motionem ſibi vendicat, hoc eſt, פַּתַח ſequente דָּגֵשׁ, aut קָמֵץ,

aliquando סגול iuxta legem הֵא haiediha.

Quinta, בֵּית, ſignificans in, cum, vel de, multáſque alias particulas pro oportunitate loci. Motionum eam habet varietatem, quam modò diximus, nempe שְׁוָא, niſi impediatur per gutturalem ſequentem, vel alia quauis ratione.

בית (vt כף) repræſentat abſentiam הא haiediha, quoties illius motionem poſſidet.

בית & כף modis ſeruire infinitis ex ſuperioribus conſtat, nempe in verborum flexione.

Sexta, תָּיו in verbis perſonas diſtinguit generis vtriuſque & numeri, non in præterito ſolùm, ſed etiam in futuro, vt ex verborum coniugationibus licet videre. Coiugationis vltimæ character eſt. Nominibus denique adhærens genus fœmininum deſignat, & eſt vna ex literis הָאֱמַנְתִּי.

Septima, אָלֶף ſeruit ad primam perſonam ſingularem futuri conſtituendam, in omni coniugatione.

אלף conſtituit nomina heemanti, vt אֶזְרוֹעַ brachium, אֶתְמוֹל heri.

Octaua, לָמֶד vna ex literis בִּכְלָם ſeruit infinitis verborum modis, & nominibus vertendis per dandi vel gignendi caſum.

למד multarum præpoſitionum loca poteſt ſupplere, nempe propter, in, ab, pro, ſicut, iuxta, poſt.

למד motionum eadem eſt ratio, quæ eſt כף & בית Porrò peculiare habet, quòd cum monoſyllabis, & vocibus מִלְעֵיל vendicat ſibi קמץ, vt לָקוּם ad ſurgendum, לָשֶׁבֶת ad manendum.

Nona יוֹד futuris verborũ præpoſita, eſt index tertiæ perſonæ,

perſonæ, poſtpoſita verò præteritis,primam ſingularẽ, futuris, ſecundam fœmininam denotat.

יוֹד הַיַּחַשׂ nominibus poſtpoſita gentile nomen cõſtituit, vt עִבְרִי Hebræus, מִצְרִי AEgyptius : aliquando nomen formale.

יוֹד nominibus affixa,pronominis primæ perſonæ vicem gerit, vt בֵּיתִי domus mea, עַבְדִּי ſeruus meus, נַפְשִׁי, anima mea.

יוֹד verbis affixa aſſumit נוּן, vt שְׁמָרַנִי ſeruauit me,חָנֵּנִי miſerere mei.

Superſunt נוּן & וָיו,quarum in inflexione verbi magnus eſt vſus. Sunt pluralis numeri indices, נוּן ex ſuperfluo frequenter adiicitur perſonis futuris quæ deſinunt in ו.

Hæ duæ נוּן & וָיו, duo pronomina conſtitunt,vel potius vnum quod vice duorum fungitur, nempe נו primæ pluralis, & tertiæ ſingularis, quod à priore per נוּן grauidam דגש diſtinguitur, vt אֲגַדְּלֶנּוּ magnificabo eũ.

נוּן vna ex literis heemanti fini nominum affigitur,vt זִכְרוֹן memoria, חָזוֹן viſio.

נוּן vna ex literis אֵיתָן primæ plurali futurorũ deſeruit.

וָיו copula, quandoque redundat. Præterea וָיו multa ſignificat,ſed,tunc, quando , ſic, vel, & alia . Quoties futuris verborũ iungitur וָיו, cum פַּתַח ſequente דגש in literis איתן, citra exceptionem futurum illud pro præterito ponitur, vt וַיֹּאמֶר & dixit.Iod cum ſheuà recuſat daghés poſt וָיו הַהִפּוּךְ.

ויו cum præteritis non ſemper vertit, Sanctis Pagnini canon eſt, וָיו cum præterito lógo,hoc eſt מִלְעֵיל copulat ſolùm,& non vertit.Quòd ſi præterito breui præfigatur, hoc

hoc eſt, כִּלְּרֶע, vertit illud in futurum. Secunda pars huius canonis veriſſima eſt in ſecundis & primis ſingularibus, authore etiam Dauide Chimhi.

וָיו natiua motio eſt שְׁוָא, quam mutat in ו ſequente שוא, vel ſequente vna ex literis בומף. Hactenus de literis ſeruilibus.

De mutatione punctorum. Cap. II.

MVtationis punctorũ quatuor ſunt cauſæ in nominibus, nempe pluralis numerus, genus fœmininum, regimen, & pronomen affixum.

Quatuor ſolùm ſunt motiones mutabiles, nempe קָמֵץ, חוֹלֶם, צֵרֵי, & סֶגוֹל. קָמֵץ prioris ſyllabæ ſemper mutatur in שְׁוָא, ſi vlla ex ſupradictis cauſis occurrat. Verùm ־ vltimæ ſyllabæ manet: tamẽ in regimine ſingulari, & cum duobus affixis, nempe כֶּם & כֶּן, mutatur in פַּתַח. Quæ diximus de mutatione קָמֵץ, in hoc exemplo ſpectabis, nempe דָּבָר verbum, quod iungi poteſt in ſingulari cum decem pronominibus, quinque videlicet ſingularibus: nam pronomina tertiæ perſonæ & ſecundæ ſunt in duplici genere, primæ verò ſunt communis generis.

דָּבָר דְּבַר דְּבָרוֹ דְּבָרְךָ דְּבָרִי דְּבָרָהּ דְּבָרֵךְ׃
דְּבָרָם דְּבָרָן דְּבַרְכֶם דְּבַרְכֶן דְּבָרֵנוּ׃

Vt in ſingulari, ita in plurali quoque manet ־ vltimæ, ſtatu regiminis excepto, & quatuor pronominibus, nempe כֶּם כֶּן, הֶם הֶן.

Eadem affixa quæ ſingulari, plurali quoque poſſunt affigi, præterquam quòd loco כֶּם & כֶּן, ſuccedant alia duo, nempe הֶם הֶן.

דְּבָרִים דִּבְרֵי דְּבָרָיו דְּבָרֶיךָ דְּבָרַי דְּבָרֶיהָ דְּבָרֶיךָ׃

Cum his quinque pronominibus ſingularibus manet ſecundæ ſyllabæ, ſed in regimine vtrunque קָמֵץ eſt mutata in שְׁוָא, deinde ne duo שְׁוָא occurrāt in principo dictionis, quod ὀρθογραφία linguæ non permittit, prius mutatur in חִרִיק. Hác formam regiminis quatuor multitudinis affixa ſeruant.

דְּבָרִים דִּבְרֵי דִּבְרֵיהֶם דִּבְרֵיהֶן דִּבְרֵיכֶם דִּבְרֵיכֶן דְּבָרֵינוּ׃

Iam abſoluimus tres rationes, ob quas mutantur motiones nominum duplicis קמץ. Quod ad quartum ſpectat, nēpe genus fœmininū, vnus eſt canon, & idem qui eſt pluralis numeri, videlicet, primum קָמֵץ ſemper mutari in שְׁוָא, ſecundum manere, vt יָשָׁר rectus, יְשָׁרָה recta, חָכָם ſapiens, חֲכָמָה ſapiens.

De צֵרֵי. *Cap.* III.

EAdem eſt mutandi ratio צֵרֵי, ſi modò cum קָמֵץ iungatur in eodem nomine, vt שֵׁכָר ſicera, & זָקֵן ſenex. In quorum priore mutatur צֵרֵי vt prior in דָּבָר, hoc eſt vbique in שְׁוָא. Secundæ ſyllabæ צֵרֵי (ſi modò fuerit in prima) vt זָקֵן, vel manet, vel tranſit in פַּתָּח, vel in שְׁוָא denique, vt de prius diximus. Verùm צֵרֵי cum alia quauis motione vel mutatur in שְׁוָא, vel manet, vt in hoc nomine כֹּרֵם vinitor.

כֹּרֵם כֹּרְמוֹ כֹּרְמְךָ כֹּרְמִי כֹּרְמָהּ כֹּרְמֵךְ׃

Cum his quinque pronominibus ſingularibus vbique mutatur צֵרֵי, in שְׁוָא. Quòd verò in vno loco, nēpe כֹּרֶמְךָ, vertatur in סֶגוֹל, vſu venit ne שְׁוָא ante שְׁוָא legatur in medio dictionis: nam legi oportebat poſt motionem magnam, ad hoc incommodum euitandum mutatur שְׁוָא in סֶגוֹל.

כֶּרֶם כַּרְמָם כַּרְמָן כַּרְמְכֶם כַּרְמְכֶן כַּרְמֵנוּ׃

Cum his quinque pronominibus צֵרִי mutatur in שְׁוָא, in סֶגוֹל alicubi propter rationem prædictam.

כְּרָמִים כְּרָמַי כְּרָמָיו כְּרָמֶיךָ כְּרָמַיִךְ כְּרָמֶיהָ כְּרָמֶיךָ׃

Habet pluralem cum quinque pronominibus ſingularibus, & צֵרִי vbique verſum in שְׁוָא. Sequitur pluralis cum affixis pluralibus.

כַּרְמֵיהֶם כַּרְמֵיהֶן כַּרְמֵיכֶם כַּרְמֵיכֶן כְּרָמֵינוּ׃

Duplicis צֵרִי pauca ſunt nomina, & ſunt propria, quæ quum neque pronomina recipiant affixa, neque numerum pluralem admittant, puncta non mutant.

Hólem prioris ſyllabæ ſequente סֶגוֹל vbique mutatur in חָטֵף קָמֵץ, alioqui ſi ſegól non ſequatur, manet immobilis, vt קֹדֶשׁ ſanctitas.

קֹדֶשׁ קָדְשׁוֹ קָדְשְׁךָ קָדְשִׁי קָדְשָׁהּ קָדְשֵׁךְ׃

In regimine ſingulari non mutantur nomina מִלְעֵיל. Cum pronominibus in ſingulari numero & in regimine plurali, propter שְׁוָא ſequentem, cogimur ſcribere קָמֵץ latum, ne duplex שְׁוָא ſcribatur in principio dictionis, ſed legimus camets hatéph, קָדְשׁוֹ codſho, non cadeſho.

קֹדֶשׁ קָדְשָׁם קָדְשָׁן קָדְשְׁכֶם קָדְשְׁכֶן קָדְשֵׁנוּ׃

In plurali סגול vertitur in קמץ, & proinde licet ſcribere, vt legimus ֲ ſub prima ad hunc modum.

קֳדָשִׁים קָדָשַׁי קֳדָשָׁיו קֳדָשֶׁיךָ קֳדָשַׁי קֳדָשֶׁיהָ קֳדָשַׁיִךְ׃

Ex quinque pronominibus pluralibus, & numero multitudinis affixis, ſunt quatuor quæ ſequuntur vbique ſtatum regiminis, vt

קֳדָשִׁים קָדְשֵׁי קָדְשֵׁיהֶם קָדְשֵׁיהֶן קָדְשֵׁיכֶם קָדְשֵׁיכֶן

קֳדָשֵׁינוּ׃

De סֶגוֹל. Cap. IIII.

SEgol ſecūdæ ſyllabæ cum pronominibus ſingulari numero affixis, mutatur in שְׁוָא, in plurali in ·: in regimine verò plurali, & pronominibus illis quæ normā regiminis ſequuntur, in שְׁוָא.

סֶגוֹל primæ ſyllabæ, & etiam צֵרֵי ſequente סֶגוֹל cum pronominibus in ſingulari mutantur in חִירֶק, vt בֶּגֶד veſtis, בִּגְדוֹ veſtis eius: vel in פַּתַח, vt דֶּרֶךְ via, דַּרְכּוֹ via eius. Verùm quæ à gutturali initiū habent, prius סגול ſemper mutant in פַּתַח, vt עֶבֶד ſeruus, עַבְדּוֹ ſeruus eius. Nomina verò quæ conſtant priori צֵרֵי & ſecūda סֶגוֹל, mutant primam in חִירֶק, vt סֵפֶר liber, סִפְרוֹ liber eius. Verùm עַיִן vel חֵית prima radicalis cum pronominibus exigunt סֶגוֹל, vt עֵגֶל vitulus, עֶגְלוֹ vitulus, eius: חֵלֶק pars, חֶלְקוֹ pars eius. Quædam excipiuntur, vt חֶזְקִי robur meum. Pluralis numerus vtriuſque claſſis ſequitur normam duplicis ·: tamen ſtatus regiminis habet פַּתַח vel סֶגוֹל, prout ſe habet numerus ſingularis cum pronominibus, vt, quo niam מֶלֶךְ cum pronominibus in ſingulari facit מַלְכּוֹ מַלְכִּי in regimine plurali facit מַלְכֵי הָעֹלָם, reges ſeculi, & quia חֵלֶק חֶלְקוֹ, in regimine plurali iuxta analogiam facit חֶלְקֵי Vtriuſque formæ παραδείγματα ſubiecimus.

בֶּגֶד בִּגְדוֹ בִּגְדְךָ בִּגְדִי בִּגְדָהּ בִּגְדֵךְ:

Sequuntur quinque pronomina pluralia cum nomine ſingulari.

בֶּגֶד בִּגְדָם בִּגְדָן בִּגְדְכֶם בִּגְדְכֶן בִּגְדֵנוּ:

Pluralis numerus adinſtar nominis duplicis · vt

בְּגָדִים בִּגְדֵי בְּגָדָיו בְּגָדֶיךָ בְּגָדַי בְּגָדֶיהָ בְּגָדַיִךְ:

Quatuor pronomina quæ numero multitudinis in-

telliguntur, nempe כֶּם כֶּן, & הֶם הֶן ſequuntur ſtatum regiminis.

בְּגָדִים בִּגְדֵי בִּגְדֵיהֶם בִּגְדֵיהֶן בִּגְדֵיכֶם בִּגְדֵיכֶן בְּגָדֶיךָ בִּגְדֵינוּ׃

Exemplũ duplicis ſegól cum gutturali in principio.

עֶבֶד עַבְדּוֹ עַבְדְּךָ עַבְדִּי׃

Ad claſſem duplicis סֶגוֹל ſpectant illa quæ ſub פֵּא habent צֵרֵי vel סֶגוֹל, & ſub עין פַּתָּח propter vltimã gutturalem, vt יֵשַׁע ſalus, זֶרַע ſemen, quorum prius cum pronomine יִשְׁעוֹ, ſecundum verò זַרְעוֹ facit.

Segól ſecundæ ſyllabæ mutari in שְׁוָא, etiam hólem præcedente prius dictum eſt, tamen עין gutturali alia punctorum ratio eſt, vt in hoc nomine אֹהֶל tentorium patet.

אֹהֶל אָהֳלוֹ אָהָלְךָ אָהֳלִי אָהֳלָה אָהָלֶךָ׃

Huius claſſis quædam pro ſegól habent פתח, vt תֹּאַר forma, פֹּעַל opus, פָּעֳלוֹ opus eius. Denique quæ duplicem habent פתח propter אחהע mediam literam, ad claſſem duplicis ſegól ſpectant, vt נַעַר iuuenis, & cum pronominibus ſimilem ſeruant formam, vt נַעֲרוֹ puer eius.

De *nomine fœm. in* הֵא. Cap. V.

NOmina fœminina in הֵא, in regimine, & cum pronominibus loco הֵא ſubſtituunt תָיו, & mutationem vocalium obſeruant, quam ſuperius monſtrauimus, & quam rurſum in hoc nomine צְדָקָה ſpectandam ſubiecimus.

צְדָקָה צִדְקַת צִדְקָתוֹ צִדְקָתְךָ צִדְקָתִי צִדְקָתָהּ צִדְקָתֵךְ׃

Plu. צְדָקוֹת צִדְקוֹת צִדְקוֹתָיו צִדְקוֹתֶיךָ צִדְקוֹתַי׃

Seruatur regula duplicis קָמֶץ, quorum prima vbique mutatur in שְׁוָא, ſecundum manet, vel mutatur in פַּתָּח in ſin-

in ſingulari numero, vt in דְּבַר.

In mutatione punctorum de duobus vltimis ſolùm habetur ratio : vt אִוֶּלֶת ſtultitia, אִוַּלְתּוֹ ſtultitia eius. In hoc ſeruanda eſt regula duplicis סֶגוֹל, prima motione ſemper retenta.

Non ignoramus motiones mutari propter accentus aliquot regios, vt iam frequentiſſimè eſt obſeruatum à nobis. Sed quoniam illa ratio mutandi inconſtans eſt, neque vbique ſeruatur, nihil aliud de ea traditur, quàm quòd ratione accentus mutentur motiones inferiores, in claras voces, & שְׁוָא in קָמֶץ, aliquando in צֵרֵי, aliquádo in חוֹלֶם : habita videlicet ratione prioris motionis vnde deſcenderat שְׁוָא, vt pro פִּקְדוּ in accentu dicetur פָּקָדוּ, pro יָכְלוּ potuerunt יָכֹלוּ, pro חָפְצוּ, voluerunt, חָפֵצוּ: שְׁוָא verò quæ ex nulla motione deſcenderat, tranſit ferè in סֶגוֹל, vt פְּרִי fructus, פֶּרִי.

De motionibus & ſheuá regulæ. Cap. VI.

QVinque motiones magnæ claritate vocis minores ſuperant. Alioqui motio פַּתַח, vt motio קָמֶץ, & motio סֶגוֹל vt motio צֵרֵי, ſed inferior. Similis eſt aliarum motionum mutua collatio, maiorum inquam ad minores.

Regula prima. Motiones magnas ſemper ſequitur נָח, daghés minimè, niſi fuerit dictio מִלְעֵיל: vt לָמָּה שָּׁמָּה.

Secunda. Sheuá poſt motionem magnam legitur, & motio illa dilatatur, vt זָכְרוּ אוֹמְרִים יֵרְדוּ recordati ſunt, deſcendent, dicentes.

Tertia. vnà cum ſheuá iungitur פתח ſub literis אחהע, quò laxior fiat ſonus : vt אֱלֹהַּ יַעֲלֶה. Plurimis tamen in

locis reperitur ſola ſheuá בְּאוֹת גְּרוֹנִית, vt וְלֹא־תַחְמוֹל וְלֹא־ תְכַסֶּה עָלָיו non parces, neque teges eum, Deut. 13.

Quarta. Poſt ־ cum accentu non ſemper legitur ſheuá: vt זָכַרְתִּי שְׁמַרְנוּ etiam ſi fuerit ſub אחהע, in dictione milhel, vt שְׁמַחְנוּ שָׂמַחְתִּי שָׁמַעְנוּ אֲנַחְנוּ, in his quieſcit ſheuá.

Quinta. Parua motione dilatata per accentum, cum ſheuá ſtatim ſequente iungitur ־ ſub אחהע, vt וּמִכֹּחֲכֶם שִׁחֲדוּ בַעֲדִי, & de facultate veſtra remunerate me. Iob 6. Idem fit ſub aliis literis, vt רֻטֲפַשׁ בְּשָׂרוֹ מִנֹּעַר fuit tenerior caro eius quàm pueri, vel quàm in pueritia. Iob 33.

Sexta. Quoties חירק protrahitur per virgulam הַמַּאֲרִיךְ, ſheuá ſequens legitur vt חָטֵף פַּתָּח, vt וְנִקַּף סִבְכֵי הַיַּעַר & excidet perplexitates ſyluæ, Eſa. 10. Sheuá, ſub בֵּית in סִבְכֵי, vt ־ legitur, authore Dauide Chimhí. Poſt ו quoque productam per virgulam גַּעְיָה, vel מַאֲרִיךְ, ſheuá ſequens ſono refert ־, vt וּסְגוֹר דְּלָתְךָ, & claude portam tuam, Eſa. 26. וּשְׁתֵה בְלֶב טוֹב יֵינֶךָ, & bibe animo læto vinum tuum, Eſa. 9. Verùm ſi per maccáph cum ſequente dictione fiat conglutinatio, ſheuá poſt ו dilatatam quieſcit: vt וּשְׁלַח־לִי עֲצֵי אֲרָזִים, mitte ad me ligna cedrorum. 2. Paralip. 2.

Septima. Poſt ־ omni accentu deſtitutam ſheuá quieſcit, nam ־ hatéph legitur, vt שָׁמְרֵנִי ſerua me, ſhomréni legitur, זָכְרֵנִי memento mei. Ante daghés quoq; camèts hatéph caret ſheuá, vt גָּזִּי נִזְרֵךְ tonde comã tuã, Hie. 7. רָנּוּ שָׁמַיִם, vociferati ſunt cœli rõnú non rannú.

Octaua. Motio magna poſt quam ſtatim ſequitur accentus, effertur ſubmiſſius, vt זָכַרְתִּי לָךְ memor ſum tui. Quam mox non ſequitur accentus, virgula retinenda

eſt

eſt motio magna, וְשָׁמַרְתָּ כָּל־חֻקָּיו, & obſeruabis omnia ſtatuta eius, Exod. 15. Motiones paruæ quoque אחהע præcedentes ſunt virgula מֶתֶג vel גַּעְיָה retinendæ, vt הַחִלּוֹתִי תֵּת לְפָנֶיךָ, incepi dare ante, vel principiũ meum dandi ante, Deut. 2.

De ſono & lectione ſheuá. Cap. VII.

שְׁוָא ante literas אחהע ad earum ſonum declinat, vt יְאַבֶּד הוֹן perdes opes, Prouerb. 29. ad פַּתָּח declinat ſheuá. In תְּאֵנָה ficus, refert צֵרֵי, in רְעוּ ſcitote ad שׁוּרֶק, in יְהִי אוֹר fiat lux, ad חִירֶק, in שְׁאוֹל, ad חוֹלֶם, in וּמִנְּעַר־בָּךְ, ad חֲטַף קָמֶץ denique, in voce deflectit ſheuá.

Quòd ſi ſheuá præcedens gutturalem mugiat cum גַּעְיָה, planè reſonat cum motione gutturalis, vt צִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל, iudicia tua ſicut montes Dei. Pſal. 36. Sheuá ſub כַּף clarè ſonat פַּתָּח.

Secunda regula. Sheuá quæ præcedit יוֹד declinat ad חִירֶק, & cum גַּעְיָה hiríc plenam reſonat, vt בְּיַד מֹשֶׁה in manu Moyſi, Pſal. 77. vt וְיֵדְעוּ כִּי אֱלֹהִים מוֹשֵׁל & cognoſcetis quòd Deus ſit imperator, Pſal. 57.

Tertia regula. Sheuá ante alias literas declinat ad ſonum פּתּח, vt רְשָׁעִים: & cum גַּעְיָה clarè ſonat פּתּח, vt בְּמַקְהֵלוֹת בָּרְכוּ אֱלֹהִים, in eccleſiis benedicite domino.

Hanc varietatem apud ſeculum prius recentiores non ſeruant, ſeruant autem ſecundam regulam, quæ eſt: Ante יוֹד ſheuá ſonat hiríc clarè, modò גַּעְיָה ad latus dexterum ſupenſam habeat.

De duplici שְׁוָא in fine dictionis nihil aliud tradit vulgus grammaticorum, præterquam quòd quieſcat vtrũque: nos verò, Dauide Chimhí authore, addimus poſterius

ſterius

ſterius debere legi, ſi ſequens dictio in ſenſu cohæreat cum priore, tunc inquam poſterior ſheuá legitur tanquam initium ſequentis dictionis, vt וַיֵּבְךְּ עָלָיו, & fleuit ſuper eum, Gen. 50. אַל תּוֹסְףְּ עַל דְּבָרָיו ne addas ad verba illius, Prouerb. 30. עַד לֹא שַׂמְתְּ אֵלֶּה עַל־לִבֵּךְ couſque vt non poneres hæc ſuper cor tuum, Eſa. 47.

Si ſequens dictio initium habeat à ſheuá, quieſcunt omnino duæ prioré dictionem claudentes, vt יַפְתְּ אֱלֹהִים dilatabit Deus.

Si in principio ſequentis dictionis ſit litera grauata daghés, quieſcit vtraque ſheuá in fine præcedentis, vt וַיִּפְתְּ בַּסֵּתֶר לִבִּי, & perſuaſum fuit, vel deceptum fuit in occulto cor meum. Iob 31.

Sub vltima litera, modò non ſit vna ex literis אהוי, intelligitur ſheuá quieſcens, & litera vocatur נָח נִרְאֶה.

In כַּף fœminino, & radicali ſheuá ſcripta cernitur, vt יָדֵךְ manus tua, רַגְלֵךְ pes tuus, עֵינֵךְ oculus tuus, מֶלֶךְ חֹשֶׁךְ, דֶּרֶךְ rex, tenebræ, via.

Omnibus literis בגד כפת dictioné aliquam claudentibus commune eſt, ſheuá habere, ſi daghés in illis pũgitur, vt וַיֵּרְדְּ וַיֵּשְׁבְּ וַיִּפְתְּ.

Quandoque ſheuá ſuſpenſum cernes ſub aliis literis præter בגד כפת, vt אַל יֵשְׁטְ ne declinet Prouer. 7, illud verò Exod. 18, וַיִּחַדְּ יִתְרוֹ, & gauiſus eſt Iethro, non abhorret à canone, nam חֵית cum ſheuá ſilere debuit, ſed lectionis difficultas non permiſit, vtcunque דָּלֶת nihil ſui iuris voluit amittere, habet enim daghés poſt ſheuá quieſcentem, & eadem ratione ſuſpenſam ſheuá.

Literæ בגד כפת claudentes dictionem lenes ſine daghés, etiam ſheuá carent, vt חֵטְאת עָשִׂית בָּנִית קָרָאת.

De his

De his quæ impediunt raphé in בגר כפת. Cap. VIII.

Literæ בגר כפת in principio dictionis onerantur daghés, tamen vna ex אהוי præcedentem claudente dictionem, vult רפה non daghés habere בגר כפת. Verùm ſunt quatuor quæ hoc rurſum impediunt, nempe מַפִּיק מַפְסִיק דְחִיק וְאָתֵי מֵרָחִיק. Quid ſit mappíc prius à nobis dictum eſt, nunc exemplo lectoris memoriam refricabimus, אֵלָיו פִּי קָרָאתִי, ad eum ore meo clamaui, Pſal. 66. אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח, domine labia mea aperies, Pſa. 15. ויו in dictione אֵלָיו, & יוד in שְׂפָתַי cum mappíc proferuntur, & impediunt רפה in בגר כפת poſt אהוי.

Secundum מַפְסִיק, hoc eſt accentus diſtinguens lectionem, vt עָשׂוּ כָּלָה fecerunt conſumptionem. Accētus פָּסִיק nomine impedit רפה in כָּלָה poſt אהוי.

Accentus qui hanc virtutē obtinent, hi ab Helia Grāmatico numerantur carmine.

זַרְקָא וְהַסֶּגוֹל וְהַטִּרְחָא תְּבִיר אַזְלָא וְכָל־זָקֵף אֱלֵי מִינֵהוּ׃
פָּזֵר וְקַרְנֵי פָּר וְשַׁלְשֶׁלֶת יְתִיב פְּסִיק וְרִיעַ לוֹ וְהַלְגַּרְמֵי הוּא
תְּ־שָׁא וְגֵרְשַׁיִם רְבִיעַ גַּם פַּשְׁטָא אֶתְנָח וְסוֹף פָּסוּק׃ גְּבוּל קִצֵּהוּ׃

Tertium eſt דָחִיק, vt מַה־תָּאֳרוֹ qualis forma eius? Sam. 28. Connexio dictionis monoſyllabæ in ּ, ּ, vel ּ exeuntis ad ſequentem per maccáph.

Quartum אָתֵי מֵרָחֵק, vt וְזָבַחְתָּ פֶּסַח immolabis paſcha, Deut. 16. veniens è lōginquo. Non intelligūtur omnes voces Mílhel, in quibus longè præcedit accentus, ſed ſolùm ex quæ exeunt in הא actu vel potentia, cum ּ, ּ, vel ּ, vt אָנַפְתָּ בִּי iratus fuiſti contra me. in motione ּ, ſub תָּיו eſt הא potentia. Poſt literas אהוי dictionem finiētes, alias quoque literas præter בגר כפת daghés habere

conſtat, cum aliis de cauſis, tum propter אָתֵי מֵרָחֹק, quod multis exēplis, ſed nullo certo canone tradit D. Chimhi, vt אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר ad Moyſem dicendo, Exod.30, קוּמוּ צְּאוּ ſurgite exite, Exod.12. וְעָשִׂיתָ קְּעָרֹתָיו & facies ſcutellas eius, Exod. 25, וְעָשִׂיתָ לּוֹ אַרְבַּע טַבְּעֹת & facies ei quatuor annulos, ibidem. Poſt הֵא noſéphet ſequitur daghés, vt וְלַיְלָה לְּלַיְלָה יְחַוֶּה־דָּעַת & nox nocti eructabit ſcientiā, Pſal.19. וְכִעֲסַתָּה צָּרָתָהּ & irritauit inimica eius, 1.Reg.1.

Munera daghés quod חִזּוּק vocamus præcipua ſunt hæc, literas caducas compenſare, coniugationes aliquot (vt in primo libro patet) inſignire, וָיו הַהִפּוּךְ & הֵא הַיְּדִיעָה ſe comitem præbere.

הֵא litera mobilis dictionem claudens non ſheuá notatur ſed מַפִּיק, quo veluti ab occulto profertur, ſiue radicalis fuerit, vt גָּבַהּ כָּמַהּ, altitudo, deſyderauit: ſiue ſeruilis, vt יָדָהּ רַגְלָהּ, manus eius, pes eius.

Non ſolùm בגד כפת ſed omnes omnino literæ poſt ſheuá motā lenius proferuntur præter יוֹד, quæ ſemper leniter proferri debet, niſi grauetur daghés.

In dictionibus מַלְכוּת in, מַלְבֵּי מַלְכֵיהֶם & in, עַבְדֵי עַבְדֵיהֶם & aliis quibuſdam poſt ſheuá quieſcētem leniter proferuntur בְּגַד כְּפַת.

De ſpeciebus nominum. Cap. IX.

NOminum aliud שֵׁם פֹּעַל, nempe quod deſcendit à verbo, vt שִׁמְעוֹן, vt רְאוּבֵן, vel à quo verbū procreatur, vt צַדִּיק iuſtus, חָכָם ſapiens, רָשָׁע iniquus, חֶרֶב enſis, שֶׁלֶג nix.

Aliud שֵׁם דָּבָר, vt אִישׁ vir, אִשָּׁה mulier, אֶבֶן lapis, גֶּפֶן vitis, סוּס equus, פֶּרֶד mulus, ab his nullum formabis verbū, neque

neque viciſſim ſunt à verbis deducta.

Ex nominibus quædã ſunt בִּלְשׁוֹן זָכָר lingua vel voce maſculina, alia ſunt בִּלְשׁוֹן נְקֵבָה:& ſunt quæ vno genere vtrunque comprehendunt,vt גָּמָל חֲזוֹר שָׁפָן אַרְנֶבֶת,camelus,aſinus,cuniculus,lepus. כָּל־צִפּוֹר טְהוֹרָה auis munda.

In quibuſdam reperitur generis diuerſitas, ſed in vocibus omnino diuerſis, vt אָדוֹן dominus, גְּבֶרֶת או גְּבִירָה domina, non אֲדוֹנָה, עֶבֶד ſeruus, שִׁפְחָה אָמָה ancilla. חֲמוֹר aſinus, אָתוֹן aſina.

Nomina ſpecierum συλλήβδην ſumuntur, וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר fuerunt mihi boues & aſini, Geneſ.32.

Nomina metallorum ſemper in ſingulari, quia ſub ſe ſpecies alias non habent, vt בַּרְזֶל ferrum, כֶּסֶף argentum. Quod ſi multitudinis numero aliquando reperiantur,non ipſa metalla,ſed per metaphoram res alias ſignificant, vt וְאָסִירָה כָּל־בְּדִילָיִךְ & auferam omnia ſtanna tua.

Numero multitudinis quædam leguntur,quæ ſingularem non ſuæ ſed alterius מִשְׁקָל habent, vt בְּקָרִים, חֲרָשִׁים, non חָרָשׁ neque בָּקָר, ſed חֹרֶשׁ בֹּקֶר in ſingulari reperiuntur.

De nominibus imperfectis. Cap. X.

EAdem eſt omnino diuiſionis ratio in nominibus, quæ in verbis. Sunt quædã defectiua פֵּא נוּן, vt מַפָּלָה ruina, quædam פֵּא יוֹד, vt מַצָּע ſtratum. Sunt quieſcentia פֵּא אָלֶף, vt אָשָׁם peccatum, quamuis in hoc nomine & ſimilibus אָלֶף nunquam quieſcat, tamen cùm ab אָשַׁם verbo quieſcente פֵּא אָלֶף deſcendat, ad eãdem claſſem refertur. Secundus quieſcentium מִשְׁקָל eſt פֵּא יוֹד: vt

רֵעַ ſcientia, Tertius eſt עַיִן וַיו: vt זָר alienus, נֵר lucerna. Quartus מִשְׁקָל quieſcentium eſt למר אלף, vt צָבָא exercitus. Quinta claſſis quieſcentium למר הא, vt שָׁנָה annus Poſt perfecta, defectiua, & quieſcentia quarto loco ſubſtituimus duplicantia, vt תָּמִים perfectus.

Quinta denique claſſis conſtat ex variis, Grãmatici ordinem compoſitorum vocant, vt מַכָּה plaga, à verbo נָכָה percuſſit: ex duobus ordinibus conſtans, nempe defectiuorum פה, & quieſcentium למר. מוֹצָא ortus, à יָצָא exiuit, יָפֶה pulcher: quorum hoc ex פָּא יוֹד, & למר הא, illud verò ex פא יוד, & למר אלף conſtat. Sed non ſolùm hac ratione diſtinctæ ſunt nominũ imperfectorum claſſes, ſed eiuſdem claſſis magna eſt varietas, motionum diuerſitate & literarum הָאֶמַנְתִּי. Nos aliquot exempli clauſa collectis ſyluam ingentem legẽtium oculis breuiter ſubiiciemus, ſed in varias claſſes ſeparatam.

חסרי הפא *Defect. pé.*

1		2		3	
מַשּׂוֹר	ſerra	מַטָּע	plantatio	מַפָּלָה	caſus
מַבּוּל	diluuiũ	מַסָּע	profectio	מַטָּרָה	cuſtodia

מַגֵּפָה plaga. מַצֵּבָה ſtatua 4. In regimine מַצֶּבֶת, vt מַצֶּבֶת קְבֻרַת־רָחֵל. Tamen nihil impedit, quo minus dicamus vtranque formam eſſe בכוכרת: nempe מַמְלָכָה & מַמְלֶכֶת, vt וַתָּשֶׂם אֶת־הַמַּקֶּבֶת בְּיָדָהּ, & poſuit malleum in manu ſua, Iud.4. שִׂיא magnitudo, שִׂיג comprehenſio.

נחי הפא *Quieſcentia pé..* *Cap.* XI.

1		2		3	
מוֹשָׁב	ſedes	מוֹרָשָׁה	poſſeſſio	מוֹפֵת	portẽtũ
מוּסָר	diſciplina	מוֹעָדָה	cõgregatio	מוֹקֵד	exuſtio

4		5		6	
מוֹעֵלָה	vtilitas	מוֹלֶדֶת	cognatio	מֵיטָב	bonitas
מוֹעֵצָה	cõſilium	מוֹדַעַת	cognitio	מֵישָׁר	rectitudo
				מישור	

מִישׁוֹר rectitudo. 7. תֵּימָן meridies 8 תִּירוֹשׁ muſtū 9. תּוֹשָׁב incola. 10. תּוֹלְדָה vel תּוֹלֶדֶת generatio. 11. ſic תּוֹכֵחָה vel תּוֹכַחַת reprehenſio.

שֵׁנָה ſomnus	12	צוֹאָה ſtercus	13	דֵּעַ ſcientia	14
עֵצָה conſiliū		צוֹאַת in regi.		צֵא excremẽtū	
בּוּל fructus	15	צֶאֱצָא germen	16.		
שׁוּעַ ſalus		צֶאֱצָאִים in plural.			

עין. נחי העין Quieſcentia עין. Cap. XII.

מָקוֹם locus	1	מוּצָק anguſtia	2	חִיצוֹן exterior	3
מָשׂוֹשׂ gaudiū		מוּעָף obſcuritas		זָדוֹן ſuperbus	
לָצוֹן nugæ	4	סִיר ſpina	5	בַּיִת domus	6
שָׂשׂוֹן gaudiū		קִיר paries		בָּתִּים in plural.	
נֵר lucerna	7	זָר alienus	8	בּוֹר ciſterna	9
רֵישׁ pauper		רַע malus		שׁוֹר שְׁוָרִים bos	
יוֹם יָמִים dies	10	שׁוּר murus	11	צוּרָה figura	12
לוֹג לֻגִּים ſextarius		רוּחַ ſpiritus		רוֹמָה altitudo	
צֵרָה teſta	13	קָמָה ſeges	14	חִידָה ænigma	15
שֵׂיבָה canities		צָרָה anguſtia		שִׁירָה canticū	

עֵדֶת teſtimonium, in plurali עֵדְווֹת. עֵדוֹת teſtimonia deſcendit à ſingulari עֵדָה. גֵּרוּת peregrinatio 16.

בֹּשֶׁת pudor	17	תְּבוּנָה intelligẽtia	18	מְרוּצָה curſus	19.
נֹפֶת fauus		תְּכוּנָה diſpoſitio		מְצוּדָה rete	

נחי הלמד Quieſcentia lámed hé. Cap. XIII.

תַּרְמָה dolus. תְּהִלָּה lumen תֹּאֲנָה. óccaſio, 1. in nomine תַּאֲנָה verſa eſt הקמץ לחולם להרחיב.

תִּגְרָה prouocatio	2	תַּכְלִית perfectio	3	תַּחֲנוֹת mãſio	4
תַּאֲוָה appetitus		תַּכְלִיּוֹת perfectiões		תַּחֲנוּיוֹת: ones	

תְּעָלָה aquæduct' } מִקְנֶה poſſeſſio } מֵעַר latus }
תְּלָאָה labor } 5 מִקְנֵה in regi. } 6 מֵעַל ſupernè } 7
מִרְמָה dolus } 8 אֶתְנָה merces } תְּאוֹ oryx }
מַרְאָה viſio } אַחֲוָה annũciatio } 9 דְּיוֹ atramẽtũ } 10
אָחוּ pratum } 11 צְלִי aſſus } 12 פְּרִי fructus }
שְׂחוּ natatio } נָקִי innocẽs } פִּרְיוֹ fructus eius } 13
דְּמִי ſilentiũ } 14 הֶגִיג meditatio } 15 יָגוֹן dolor }
חֳרִי ira } זְנוּן ſtuprum } 16 חִזּוֹן viſio } 17
שְׁבוּת captiuitas } 18 שְׁבִית captiuitas } גָּלוּת captiui. }
פְּדוּת redẽptio } חֲנִית lancea. } 19 גָּלְיוֹת tates. } 20
עֵדוּת ornamẽtũ pro עֲדָיוֹת, vt pro גֵּאָיוֹת } שׁוֹאָה deſola- }
עֲדָיוֹת ornamenta גֵּאוּת magnificẽtia } 21 שׁוֹאִים tiões } 22
תּוֹעָה error 23. וְהַהֵא לִנְקֵבָה וְלָמֶד הַפֹּעַל נִפְלָה.
נֵדֶה merces } 24 רֵעֶה amicus } 25 קָנֶה קָנִים } 26
בֶּכֶה fletus } גֵּאֶה ſuperbus } שָׂרֶה vel שְׂרוֹה }
עָלֶה & עָלֶה זַיִת } שָׁנָה שָׁנִים vel שְׁנוֹת } מֵאָה מֵאוֹת }
קָצֶה קָצֵהוּ } שָׂפָה שְׂפָתַיִם vel שְׂפָתוֹ } 27 גֵּוָה corpus } 28
שֶׁקֶת שְׁקָתוֹת } צֶפֶת צְפָתוֹת } 30 אָחוֹת ſoror }
קֶבֶת קְבָתוֹת } 29 שֶׁקֶת canale } אֲחָיוֹת in plural. } 31
אֲחֹתִי ſoror mea, אֲחֹתוֹ vel אֲחֹתוֹ ſoror eius מן הרגוש. צִי na-
uis רִי irrigatio 32 in plural. רִים vel רִיִּים. פֶּה os oris בסמוך
פִּי cum affix. פִּיו os eius vel פִּיהוּ. פִּיךָ os tuum, פִּי os meum.
numero multitud. אוֹפִּיפִיּוֹת. פִּיּוֹת או פִּיּוֹת פִּיּוֹתָיו.
אָב pater } בְּסָמוּךְ אֲבִי אָבִיו או אָבִיהוּ אָבִי. אָבוֹת
אָח frater } 33 אֲחִי אָחִיו אָחִי אֲחֵיכֶם אַחִים אֶחָיו אַחֶיךָ
יָד manus } יָדַיִם יָדָיו יָדֶיךָ יְדֵיכֶם וִידֵכֶם. דָּם דְּמֵכֶם
שֵׁם nomen שֵׁמוֹת : בֵּן filius 34 בָּנִים. בֶּן־בְּנוֹ.

Quieſcentia

ושה למר שלהם אלף *Quieſcentia lámed áleph.* Cap. XIIII.

צְבָאוֹת צָבָא | גְּבָאִים גָּבָא 1 | גְּמָאוֹ גֹּמֶא
צָמָא ſitis | חֵטְא peccatū 2 | עֳפָאִים עֹפֶה ramus 3
כִּסְאוֹת כִּסֵּא foliū | 4 נְצִיאֵי נָשִׂיא princeps | 6 | קְרָאת 8
דַּכָּאִים דַּכָּא attrit' | 5 מְלֹו או מְלֹא plenitudo | 7 לִקְרָאת אִישׁ
חַטָּאוֹת חַטָּאת peccatum 9 נְשָׂאוֹת נְשֵׂאת munus 10.

חסרי הפא ונחי למר. *Defectiua pe & quieſcentia lámed.*

מַצּוֹת מַצָּה contentio | מַכִּים מַכָּה plaga
מַסָּה tentatio 1 | מַטּוֹת מַטֶּה virga 2
מַצּוֹת contentio.3. vel מַטִּים

נחי הקצות *Quieſcentia vtrinque.*

תּוֹרָה lex · | תּוּפִין concoctio | שָׁרְשׁוֹ
תּוֹרָה confeſſio 1 | תֻּפִינִים concoctiones 2 | אֵפֶה
pé iód lámed áleph מוֹצָא exitus.

בעלי הכפל *Duplicantia.* Cap. XV.

מָעוֹז robur | מֵסַב circuitus | מֶכֶס ſupputatio 1
מָחוֹל chorus 1 | מְסִבּוֹת או מְסִבִּים 2 | מֶמֶר amaritudo 3
מָגֵן clypeus 4. מָגִנֵּנוּ רְאֵה אֱלֹהִים, Pſal. 84, מָסָךְ 5. in regimine מָסַךְ מַפֶּתַח, Exod.40. מֹרֶךְ mollis 6.
מוֹרֶד ex panſio | 7 מְגִלָּה volumē | מְאֵרָה maledictio
מַשָּׁק curſus | 8 מְגִנָּה dolor | 9 מְגֵרָה ſerra 10
תְּהִלָּה hymnus | תֶּבֶל confuſio | הֲמַס diſſolutio
תְּהִלּוֹת או תְּהִלִּים 11 | תֶּמֶס liquefactio 12 | הֲמָסִים tiones 12
נִדָּה menſtruum | חַדָּה acutum | סֻכָּה tentoriū
דִּבָּה obloquium 14 | שַׁמָּה ſolitudo 15 | גֻּלָּה peluis 16
חַגָּה feſtiuitas | תֻּמּוֹ תֹּם perfectio | דַּל pauper
מָרָה amaritudo 17 | עֻזּוֹ עֹז fortitudo 18 | זַךְ purus 19
קֵן nidus
חֵן gratia 20.

שמות שהם בני ארבע אותיות

Nomina quatuor literarum. Cap. XVI.

סִרְפַּד vrtica 1 כִּסְלֵו Nouember 2 גַּנְזַךְ theſaurus 3 צָרְפַת
Gallia 4 דַּרְכְּמוֹן drachma 5 בַּרְזֶל ferrũ 6 אַבְנֵט baltheus 7
שַׁרְבִיט virga 8 סְפָרַד Hiſpania 9 עֲמָלֵק Hamalec 10 עֲרָפֶל
caligo 11 עֲטַלֵּף veſpertilio 12 שְׁקַעְרוּר niger 13 פְּתִיגִיל fa-
ſcia 14 חַלָּמִישׁ ſilix 15 כַּפְתּוֹר ſphæra 16 קַרְסֹל crus 17
פִּלֶגֶשׁ concubina 18. בְּדוֹלַח margarita.

ויש בני חמש אותיות *Sunt quinque literarum.*

אַרְגְּמָן purpura . אַרְגְּוָן purpura. אֲגַרְטָל phiala . אֲדַרְכֹן
drachma. צְפַרְדֵּעַ rana . שַׁעַטְנֵז veſtis ex lino & lana.

De numeris. Cap. XVII.

אֶחָד vnus, בִּסְמוּךְ cum duplici patách, אַחַד הָעָם אֶת־אִשְׁתֶּךָ
Geneſ. 16.

Quandoque cum duplici בְּלֹא סְמִיכוּת, vt לְאַחַד קָרָאתִי
נוֹעַם, vnum vocaui pulchrum.

אֶחָת vna, in athnách vel ſúph paſúc: & aliquando in
zaceph motiones commutat ad hunc modum.

וַיְחַבֵּר אֶת־חֲמֵשׁ הַיְרִיעֹת אַחַת אֶל־אֶחָת
μετὰ τῆς ἀποκοπῆς τοῦ אָלֶף, חַד & חַת vnus vna.

שְׁנַיִם duo שְׁתַּיִם duæ מִשְׁפָּטוֹ שְׁנָתַיִם , & in regimine
שְׁנֵים עָשָׂר duodecim in maſcul. & שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה duodecim,
in fœminino, vel שְׁנֵי & שְׁתֵּי in regimine.

Nomina numerorum in regimine non occurrũt, niſi
vel numero ſequente, vel re quam ſupputamus, vt שְׁנֵי
אֲנָשִׁים duo viri. Res quæ ſub numerũ cadunt, gaudẽt re-
gimine ſeqũte numero: vt בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם anno ſecundo.

Si quãdo ſuſcipiant numeri pronomina affixa, per ea
quæ

quæ ſeparata vocamus ſunt vertenda, vt שְׁנֵיהֶם illi duo. שְׁנֵיכֶם vos duo, pro אַתֶּם שְׁנַיִם, & שְׁנֵינוּ nos duo. צְאוּ שְׁלָשְׁתְּכֶם exite tres veſtri, pro אַתֶּם הַשְּׁלֹשָׁה vos tres. duo veſtri, vel tres veſtri non dicimus. Nam ad hunc modum numeri cum affixis non reperiuntur, præter חֲמִשִּׁים quinquaginta, vt וַתֹּאכַל אוֹתְךָ וְאֶת־חֲמִשֶּׁיךָ & deuorabit te & quinquaginta tuos, 2. Reg. 1. Idē vſu venit in maximis numeris, vt הִכָּה שָׁאוּל בַּאֲלָפָיו וְדָוִד בְּרִבְבֹתָיו percuſſit Saul in millibus ſuis, & Dauid in myriadibus ſuis, 1. Samu. 18.

Ex שְׁנַיִם nomen Toar ordinem ſignificans שֵׁנִי ſecūdus pro שְׁנִיִּי, in plural. שְׁנִיִּים. In fœm. שֵׁנִית vel שְׁנִיָּה, & מִשְׁנֶה לַמֶּלֶךְ ſecundus regi, 1. Samu. 15. Numeros vſurpant διὰ ὑπερβολῆς quandoque ad augendum, quandoque ad minuendum, vt שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה גַּרְגְּרִים בְּרֹאשׁ אָמִיר duo tria grana in cacumine rami, Eſa. 17. Ad augēdum זֶה עֶשֶׂר פְּעָמִים תַּכְלִימוּנִי his decem vicibus afficietis me ignominia, hoc eſt multis, Iob 19.

שְׁלֹשָׁה in regimine לִשְׁלֹשֶׁת אַחְיוֹתֵיהֶם tres ſorores ſuas, וַיֵּצְאוּ שְׁלָשְׁתָּם & egreſſi ſunt tres illi, Iob 1.

שָׁלֹשׁ tres in fœminino, & in regimine, שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה tredecim.

A שְׁלֹשָׁה nomen Toar ordinem indicans שְׁלִישִׁי שְׁלִשִׁים & fœm. שְׁלִישִׁית vel שְׁלִישִׁיָּה tertia.

אַרְבָּעָה in duali אַרְבַּעְתַּיִם bis quatuor, fœm. אַרְבַּע, in regimine non mutatur, רְבִיעִי רְבִיעִית quartus, quarta, vel רִבֵּעַ רִבֵּעִים.

חֲמִשָּׁה in regimine חֲמֵשֶׁת, in fœm. חָמֵשׁ quinque, חֲמִישִׁי, חֲמִישִׁית quintus, quinta.

שִׁשָּׁה, & שֵׁשֶׁת in regimine, שֵׁשׁ in fœm. vt שֵׁשׁ־הֵנָּה שָׂנֵא

S.i.

יְהֹוָה ſex iſta odit Dominus, Prouerb. 6. שִׁשִּׁי שִׁשִּׁית ſextus, ſexta.

שִׁבְעָה & שִׁבְעַת in regimine, שִׁבְעָתַיִם in duali.

שֶׁבַע ſeptem, שְׁבַע מֵאוֹת ſeptingenti, שְׁבִיעִי שְׁבִיעִית ſeptimus, ſeptima.

שְׁמֹנָה & שְׁמֹנֶה in fœm. שְׁמִינִי שְׁמִינִית octauus, octaua.

תִּשְׁעָה & תֵּשַׁע in fœm. תְּשִׁיעִי תְּשִׁיעִית nonus, nona.

עֲשָׂרָה, in regimine עֲשֶׂרֶת, & אַחַד עָשָׂר cum alio numero, עֶשְׂרִים viginti, עֶשֶׂר decem in fœm. & cum alio numero אַחַת עֶשְׂרֵה viginti vnum, שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה viginti tres, עֲשִׂירִי עֲשִׂירִית decimus, decima, vel עָשׂוֹר עֲשׂוֹרָה decimus, decima.

אַחַת עֶשְׂרֵה אַחַד עָשָׂר עַשְׁתֵּי עָשָׂר vndecim } שְׁנֵים עָשָׂר שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה } 12 שְׁלשָׁה עָשָׂר שְׁלשׁ עֶשְׂרֵה } 13

אַרְבָּעָה עָשָׂר אַרְבַּע עֶשְׂרֵה } 14.

עֶשְׂרִים עֶשְׂרִים nõ } 20 שְׁלשִׁים אַרְבָּעִים } 30 40 חֲמִשִּׁים שִׁשִּׁים } 50 60.

Et ſic omnes vſque ad centum, & à centũ vſque ad mille duabus vocibus exprimuntur, מֵאָה centum, מָאתַיִם 200. שְׁלשׁ מֵאוֹת 300. אַרְבַּע מֵאוֹת 400. אֶלֶף mille, אַלְפַּיִם bis mille.

A` mille quoque vſque ad myriadem duabus vtuntur vocibus, quæ vtrique generi ſubſeruiunt, vt שְׁלשֶׁת אֲלָפִים ter mille, אַרְבַּעַת אֲלָפִים quatuor millia, רְבָבָה decem millia, in plurali רְבָבוֹת & רִבְבוֹת: quandoque cadente litera בית, רִבּוֹ vel רִבּוֹא, vt אַרְבַּע רִבּוֹא quatuor myriades. Dicimus præterea עֲשָׂרָה אֲלָפִים decem millia, & עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים, & שִׁשָּׁה עָשָׂר אֶלֶף, & מֵאָה אֶלֶף.

De ver-

EX quatuor cauſis mutationis punctorum, tres verbis cum nominibus ſunt communes, nempe numerus plural. genus fœm. & pronominum conglutinatio. Quarta verò, nimirum regiminis ſtatus, verbis minimè quadrat. Cæterùm cuiuſmodi motionum varietatem gignit ſeu numerus multitudinis, ſeu genus fœmininum, ſatis ſupérque in verborum flexionibus eſt obſeruatum.

Supereſt vt illã ſubiiciamus, quæ naſcitur pronominibus adiectis. Hîc quoq; - primæ ſyllabæ in ſheuá vertitur, ſecũda ſyllaba producta, paucis exceptis, vt in nomine דָּבָר. Sed his de rebus vſqueadeò variis, non præceptis, ἀλλὰ τῷ παραδειγματίζειν omnia certũ eſt expedire.

פתוחי פָּקַד עשרה. Decem affixa.

פָּקַד פְּקָדוֹ או פְּקָדָהוּ visitauit eum.

פְּקָדְךָ או פְּקָדֶךָ או פְּקָדֵךְ : או פְּקָדְכָה visitauit te.

פְּקָדַנִי ובהפסק פְּקָדָנִי וזולת הפסק צְרָפַתְנִי visitauit me.

פְּקָדָם או כנוי במם ויו כִּסָּמוֹ יָם visitauit eos. Exod. 15.

פְּקַדְכֶם וכן כל כם וכן בסגול visitauit vos.

פְּקָדָנוּ visitauit nos.

פְּקָדָהּ במפיק וכן כל הא אשר לא קמוצה visitauit eam.

פְּקָדֵךְ ונוספת יוד עם הכף בחירק vt הַמְעַטְּרֵכִי qui coronat te.

פְּקָדָן visitauit eas. פְּקַדְכֶן visitauit vos.

Quæ ſunt formæ פִּעֵל cum affixis ſeruant צֵרֵי, vt עֲלָמוֹת אֲהֵבוּךָ virgines amauerunt te, Cant. 1.

Quæ ſunt tertiæ formæ, nempe פָּעֹל, vel ſeruant hólem, vt יְכָלוֹ præualuit ei, יְכוֹלְךָ præualuit tibi: vel mutant hólem in caméts hateph, vt יְכָלְכֶם præualuit vobis, יְכָלְתִּיו præualui ei, Pſal. 13.

S.ii.

פְּקַדְתָּ cum ſex pronominibus ſolùm. Nam ſecundæ perſonæ pronomina cum ſecundis non cohærent perſonis, non enim concinnè dicitur viſitaſti te, vel vos.

פְּקַדְתּוֹ העין פתוחה וכן כלם או פְּקַדְתָּהוּ.. viſitaſti eum.
פְּקַדְתַּנִי התיו פתו׳ viſitaſti me. פְּקַדְתָּם התיו קמוצה. viſitaſti eos.
פְּקַדְתָּנוּ פְּקַדְתָּה פְּקַדְתָּן viſitaſti nos, eám, eas.

פָּקַדְתִּי cum octo pronominibus: פְּקַדְתִּיו אוֹ פְּקַדְתִּיהוּ viſitaui eum, עין הפעל cum pathach in omnibus. Reperitur hiríc in loco pathách, vt וְלֹא שְׁאִלְתִּיהוּ, & non interrogaui eum, Iud. 13.

פְּקַדְתִּיךָ פְּקַדְתִּים פְּקַדְתִּיכֶם פְּקַדְתִּיהָ פְּקַדְתִּיךְ פְּקַדְתִּין פְּקַדְתִּיכֶן :

Quòd ſi fuerit idem agens & patiens, dicemus פְּקַדְתִּינִי viſitaui me, שְׁמַרְתִּינִי cuſtodiui me. Verùm quod legitur, Ezech. 29. וַאֲנִי עֲשִׂיתִינִי exponitur, עָשִׂיתִי לִי feci pro me. Nam pronomen affixum pro ſeparato frequenter accipitur, vt כִּי אֶרֶץ הַנֶּגֶב נְתַתָּנִי quia terram auſtralem dediſti mihi, pro נָתַתָּ לִי.

פָּקְדוּ viſitauerunt, cum decem pronominibus.

פְּקָדוּהוּ העין קמוצה וכן בכלם : פְּקָדוּךָ פְּקָדוּנִי פְּקָדוּם :
פְּקָדוּכֶם פְּקָדוּנוּ פְּקָדוּהָ פְּקָדוּךְ פְּקָדוּן פְּקָדוּכֶן :

פְּקַדְתֶּם viſitauiſtis, cum ſit ſecundæ perſonæ, quatuor pronomina eiuſdem perſonæ non admittit, præterea mem clauſam commutat in ו vt,

פְּקַדְתּוּהוּ העין פתוחה וכן בכלם פְּקַדְתּוּנִי פְּקַדְתּוּם :
פְּקַדְתּוּנוּ פְּקַדְתּוּהָ פְּקַדְתּוּן : פָּקַדְנוּ
פְּקַדְנוּהוּ פְּקַדְנוּךָ פְּקַדְנוּם פְּקַדְנוּכֶם פְּקַדְנוּהָ פְּקַדְנוּךְ פְּקַדְנוּן פְּקַדְנוּכֶן :

פָּקְדָה viſitauit mulier, decem admittit pronomina, vertendo הֵא in תָּיו more nominum in הֵא deſinentiū.

פְּקָדַתְהוּ העין קמוצה והלמד פתוחה : אוֹ פְּקָדַתּוּ :

in qua voce תָּיו litera fœminina eſt per daghés intellecta,

tellecta, & תֵּיו in qua pungitur, nata eſt ex priore litera pronominis הוּ.

פְּקַדְתְּךָ פְּקַדְתַּנִי פְּקַדְתֶּם העין והלמד קמוצים פְּקַדְתֶּכֶם :
פְּקַדְתָּנוּ פְּקַדְתָּהּ כולו קמוץ או פְּקַדְתַּהּ :

Lámed happóhal cum pathách, & תֵּיו cum daghés, iure debuit eſſe פְּקַדְתְּתָהּ cum duabus literis, nempe תהּ indicio generis fœminini.

פְּקַדְתִּיךְ פְּקַדְתַּן פְּקַדְתְּכֶן :

פָּקַדְתְּ cum ſex copulatur pronominibus, & ſheuá poſterior vertitur in חִירֶק גָּדוֹל, ita vt nullum ſit omnino diſcrimen inter hanc ſecundam fœmininam, & ſingularem primam perſonam, vt

פְּקַדְתִּיו פְּקַדְתִּינִי פְּקַדְתִּים פְּקַדְתִּינוּ פְּקַדְתִּיהָ פְּקַדְתִּין :

Quædam ſub תֵּיו habent. , vt אֲשֶׁר הִשְׁבַּעְתָּנוּ quæ feciſti nos iurare, Ioſu.2, פְּקַדְתֶּן cum affixis non differt à פְּקַדְתֶּם, quaſi dicas, cum affixis non eſt diſcrimen generis in hac ſecunda plurali.

הבינונים participia, rationem mutandi puncta nominibus ſimilem ſeruant, ſed pronominibus verborum potius quàm nominum gaudent, vt

פּוֹקֵד פּוֹקְדוֹ או פּוֹקְדֵהוּ : הלמד בצרי פּוֹקֶדְךָ בסגול עין הפועל
או בחירק או בפתח : אוֹיִבְךָ אוֹהַבְךָ : פּוֹקְדִי או פּוֹקְדֵנִי
פּוֹקְדָם או פּוֹקְדֵהֶם פּוֹקֶדְכֶם פּוֹקְדֵנוּ פּוֹקְדָהּ או פּוֹקְדֶהָ פּוֹקְדֵךְ
פּוֹקְדָן פּוֹקְדֵהֶן :

פּוֹקְדִים viſitantes, more nominis eiuſdem claſſis cum pronominibus coaleſcit, nempe adinſtar כּוֹרְמִים, ſuperius, cap.3. huius.

פּוֹקֶדֶה, cum hac voce fœm. non ſolent pronomina copulari, ſed cum altera videlicet פּוֹקֶדֶת, & hólem vbique manente mutatur ſegól prior in pathách, poſterior ve-

rò in ſcheuá, vt ſuperius oſtenſum eſt in nominibus duplicis ſegól. Cap.4. huius.

פּוֹקְדוֹת cum affixis nullã patitur pũctorum mutationẽ.

פָּקוֹד quoque legem nominum ſeruat, - vbique commutans in ſheuá, ו manente, motione videlicet immutabili.

מָקוֹר fons vel vena dicitur modus infinitus, non ſolùm quòd ab eo tanquã ex fonte reliqua defluant tempora, quod ad ſignificationem vocum ſpectat, ídque facilè intelliges, ſi naturam rerum & ſenſum perpendas. Nam ſi dicere oporteat de aliquo שָׁמַר cuſtodiuit, vel שׁוֹמֵר cuſtodit, vel denique יִשְׁמוֹר cuſtodiet, prius in loquentis animo præceſſit fons cuiuſuis actionis, & temporis huius verbi, nempe שָׁמוֹר cuſtodire. Verùm non ſolùm hac ratione (inquam) fons vocatur infinitus, ſed etiam quòd aliorum temporum ſiue modorũ occupet locũ, Participii, vt וְהַמַּיִם הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר pro הוֹלְכִים וְחוֹסְרִים aquæ ibant & deficiebant, Geneſ.8. Præteriti יָלְדָה וְעָזוֹב pro עָזְבָה, peperit & reliquit, Hier.14. Futuri אֶתְכֶם הוֹצִיא מִתּוֹכָהּ, pro אוֹצִיא, educam vos de medio eius, Ezech.11. Imperatiui שָׁמוֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת, ſerua diẽ ſabbati, Deut.5.

מָקוֹר verbum ſuum præcedens, illi viam quodammodo ſternit, & ſenſum corroborat. Aliquando poſtponitur verbo, vt וַיְבָרֶךְ בָּרוֹךְ אֶתְכֶם, benedicet benedicendo vobis, Ioſu.24.

Loco nominis poni מָקוֹר tritum eſt, וּמַר עָזְבֵךְ אֶת־יְהוָה אֱלֹהָיִךְ & amarũ relinquere te dominũ deum tuũ, Hie.4.

Infinitus modus cum decem affixis.

פְּקוֹד פָּקְדוֹ פָּקְדְךָ אוֹ פְּקָדְךָ פָּקְדִי אוֹ פְּקָדֵנִי פָּקְדָם
אוֹ פָּקְדֵם בצרי פָּקְדְכֶם אוֹ פְּקָדְכֶם פָּקְדֵנוּ פָּקְדָהּ אוֹ פָּקְדָהּ
או פקדנה

אוֹ פְּקָדְנָה פְּקָדְךָ פְּקָדָן פְּקָדְכֶן :

Sub עין הפעל ſi fuerit אוֹת גְרוֹנִית ſuſpendes ־ & camẽts latum ſub פֵּא, vt יַעַן מָאָסְכֶם, eò quòd ſpreueritis, Eſa.30. עַל מָאָסָם תּוֹרַת יְיָ, eò quòd contemnant legem domini, Amos 2. אִם לֹא לְגָאֳלֵךְ יַחְפּוֹץ, ſi nolit redimere te, Ruth 3.

Quæ ſunt formæ פְּעַל, vt פְּתַח aperire, שְׁבַר frangere, cũ affixis ſheuá mutant in hiríc, vt בְּשִׁבְרִי לָהֶם מַטֵּה לֶחֶם cum fregero illis baculum panis, Leuit. 26, בְּפִתְחִי אֶת־ קִבְרוֹתֵיכֶם, cùm aperuero monumenta veſtra, Ezech.37, vel ſheuá mutant in ־, vt בַּחֲטָאָה בִּשְׁגָגָה, cùm peccauerit ipſa per errorem, Numeri 15.

Affixa modi infiniti quandoque ſunt agentis, quandoque ſunt patientis. Iód ſola eſt agentis, ני verò patiẽtis: ſed non ſeruatur regula vbique.

Imperatiuus modus ſex pronomina ſolùm admittit, & punctorum ratione infinitiuo ſimilem retinet, vt פְּקוֹד פְּקָדֵהוּ אוֹ פְּקָדוֹ פְּקָדֵנִי פְּקָדֵם פְּקָדֵנוּ פְּקָדָה אוֹ פָּקְדָה פְּקָדֵן :

Forma פְּעַל, ſeruata ſheuá mutat - in ־, vt רְפָאֵנִי יְהוָֹה ſana me Domine, Hier.17. קוּם מְשָׁחֵהוּ, ſurge vnge eum, 1.Samu.16.

Ad hunc modum ſumunt affixa omnia quorum עַיִן הַפֹּעַל eſt è gutturalibus, ſiue formæ פְּעוֹל, ſiue פְּעַל : videlicet cum ſheuá ſub pé, & - ſub háin, vt סְעָדֵנִי וְאִוָּשֵׁעָה ſuſtenta me, & ſaluus ero, Pſal. 119. בְּחָנֵנִי יְהוָֹה proba me Domine, Pſal.26.

פְּקָדוּ cum affixis nullam mutationẽ patitur in punctis, vt פְּקָדוּהוּ פְּקָדוּנִי פְּקָדוּם. Habet aliam formã tamen cum camẽts hateph ſub pé : vt פָּקְדוּהוּ פָּקְדוּנִי פָּקְדוּם.

פִּקְדִי quoque ſumit affixa ſine motione punctorum ad hunc modum, פִּקְדִיהוּ פִּקְדִינִי פִּקְדִים פִּקְדִינוּ פִּקְדִיהָ פִּקְדִין

cum

cum hiríc, vel hatéph camécts. פְּקֹדְנָה cum affixis non differt à פִּקְדוּ, quaſi dicas, פִּקְדוּ cum affixis eſt vtriúſque generis.

Prima futuri אֶפְקוֹד octo pronomina recipit.

אֶפְקְדֵהוּ או אֶפְקְדֶנּוּ אֶפְקָדְךָ ובהפסק אֶפְקְדֶךָּ אֶפְקְדֵם (וכן יִפְקְדֵם תִּפְקְדֵם נִפְקְדֵם) ׃ ובא בפתח במקום הצרי מפני ההפסק ׃ אֶפְקָדְכֶם אֶפְקְדֵנָה אֶפְקְדֶהָ או אֶפְקְדֶהָ אֶפְקְדֵךְ אֶפְקְדֵן אֶפְקָדְכֶן ׃

Ad hunc modum ſumunt affixa tres perſonæ ſequẽtes, nempe יִפְקוֹד תִּפְקוֹד נִפְקוֹד. Cæterùm יִפְקְדוּ, qua ratione ſumat affixa videamus.

יִפְקְדוּהוּ או יִפְקְדֻנּוּ או יִפְקְדֻנְהוּ בתוספת נון יִפְקְדוּךָ יִפְקְדוּנִי יִפְקְדוּם יִפְקְדוּכֶם יִפְקְדוּנוּ. יִפְקְדוּהָ יִפְקְדוּךְ או יִבְעָלוּךְ העין קמוצא מפני שהיא גרונית וכןבשאר הכנוים בהיות עין הפעל גרונית ׃ וכן כשלמד הפעל גרונית ׃

Non ſheuá ſed camécts habent ſub עַיִן cum affixis verba, quorum vel עין vel למד eſt gutturalis, vt יִבְעָלוּךְ בָּנָיִךְ habitabunt filii tui, Eſa.62, יִשְׁמָעֵנִי אֱלֹהָי audiet me Deus, Thren.7, וַיְשַׁלֵּחֲךָ יְהוָה בַּדָּרֶךְ & miſit te Dominus in via, Samu.15. Vel dicendum eſt, hæc habere camécts, eò quòd ſint de משקל אֶפְעַל יִפְעַל cũ -. Sequũtur, יִפְקְדֻן יִפְקְדוּכֶן ובא בםם לנקבות כמו וַיָּבֹאוּ הָרֹעִים וַיְגָרְשׁוּם venerunt paſtores & eiecerunt eas, Exod.2.

תִּפְקֹדְנָה. De hac, vt de vltima imperatiui diximus, traditum eſt, eam videlicet cum affixis non eſſe diuerſam à תִּפְקְדוּ. Cuius exemplũ non ponimus, quòd ad inſtar יִפְקְדוּ affixa ſuſcipiat, תִּפְקְדִי verò refertur ad פִּקְדִי hoc eſt, nullam punctorum mutationem patitur.

Ante gutturales literæ איתן habent פתח, præter אלף, quæ ſegól gaudet, quanuis & ipſa cum pathách reperiatur, vt וְאַהַרְגָה אֶת־יַעֲקֹב אָחִי & interficiam Iacob fratrem meum,

meum, Geneſ.27. Habent & aliæ literæ איתן interdum ſegól, præſertim in forma אֶפְעַל יִפְעַל, vt כִּי לֹא יֶחְדַּל אֶבְיוֹן non ceſſabit inimicus, Exod. 15.

Quoties prima radicis habet קמץ חטף, quòd ſit gutturalis, איתן habent קמץ רחב, vt וְלֹא תָעָבְדֵם & non coles ea, Exod. 20.

Verba paſſiua pronomina ſeparata non affixa petunt, in aliis verò ratio ſeruatur ea, quæ in nominibus tradita eſt. Tamen in verbis quieſcentibus למד הא analogia non ſeruatur vbique, vt

גָּלָה גָּלְךָ גָּלְנִי גָּלָם גָּלְכֶם גָּלְנוּ גָּלָהּ גָּלֵךְ גָּלָן גָּלְכֶן :
גָּלִית גְּלִיתוֹ אוֹ גְּלִיתָהוּ גְּלִיתַנִי גְּלִיתֶם וגו׳ :
גָּלוֹ גָּלוּהוּ גָּלוּךָ גָּלוּנִי גָּלוּם גָּלוּכֶם גָּלוּנוּ :
גָּלְתָה גָּלָתְהוּ אוֹ גָּלַתּוּ גָּלָתְךָ גָּלָתְנִי : גּוֹלֶה גּוֹלוֹ אוֹ גּוֹלֵהוּ :

מִלִּים Dictiones. Cap. XIX.

PArtes orationes quæ nec verba, nec nomina ſunt, Grammatici vocant מִלִּים dictiones, quia ſolummodo dictiones ſunt, & ad ſyntaxim nominum & verborum ſubſeruiunt: vt ſi quis dicat, רְאוּבֵן הָרַג שִׁמְעוֹן, ſcire non poſſumus quis fuerit interfectus, & quis interfector, verùm ſi dicas, רְאוּבֵן הָרַג אֶת־שִׁמְעוֹן, dictio אֶת indicat patientem.

Vbi verò conſtat, quid agat, & quid patiatur, opus non eſt adiicere dictionem את, vt הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים אָדָם עַל־הָאָרֶץ בָּרָא אֱלֹהִים. Quòd verò additur alicubi, vt וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הַשָּׁמַיִם creauit Deus cœlum, Deut.4, אֶת־ declaratio eſt, ad fruſtrandam opinionem הַמִּינִין.

את duobis modis dicitur, primo שבורה על עצם הפעול ipſam rem patientem indicat: ſecundo עם בִּמְקוֹם.

את motio eius צֵרִי, ſed cum מקף habet סגול. Tamen non ſemper, nam aliquando ſequente מקף habet צרי, & ſine maccáph ſegól tribus in locis, אֶת גְּאוֹן יַעֲקֹב אֲשֶׁר אָהֵב סֶלָה gloriam Iacob quem dilexit, Sela, Pſal. 47. Alius locus habetur, Prouerb. 3. Tertius Pſal. 60.

אֵת cum pronominibus iuncta צֵרִי mutat in hólem. Aliquando cum וָיו, vt אוֹתִי אוֹתְךָ אוֹתוֹ, & alia quæ in obliquo caſu intelliguntur: vt eſt à nobis traditum, in primo huius Compendii libro, capite 29.

אֵת in ſenſu עִם, pronomina recipit, ad hunc modum, אִתּוֹ אִתְּךָ אִתִּי אִתָּם אִתְּכֶם. Daghés in his eſt loco quietis.

אֵין cum tſeri, in ſequentem dictionem reuoluitur ſenſus eius, vt אֵין אֶשְׁכּוֹל לֶאֱכֹל non eſt botrus ad comedendum, Mich. 7.

אַיִן cum heríc, ſed in הַפְסֵק, habet פַּתָּח ſub אלף, & hiric ſub יוֹד, vt וְאָדָם אַיִן, Geneſ. 2. Cum pronominibus ad hũc modũ iungitur אֵינֶנּוּ אוֹ אֵינוֹ אֵינֶנִּי אוֹ אֵינִי אֵינָם אֵינְכֶם nõ eſt, non ſum, non ſunt, nõ eſtis, vel non ipſe, nõ ego.

אָנָּא obſecrantis particula, cum ־ & מִלְעֵיל, & עין cum daghés. Aliquando cum הא vt אָנָּה יְיָ כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ quæſo Domine, quia ego ſeruus tuus, Pſal. 116.

אַף ad huc, etiam, ſemper cum פַּתָּח.

אָז tunc, אַךְ verùm, tamen, hoc cum ־, illud cum ־ אָכֵן cum, ־, verè.

אָן quo loco, quo tempore, cum ־ אָנָה quò.

אֲבָל ſed, profectò, cum ־ in vltima.

אַי & אַיֵּה vbi, cum pronominibus אַיּוֹ vel אַיֵּהוּ, vbi ipſe, אַיֶּךָּ vbi tu, vel אַיֶּכָּה, in accentu pauſante.

אֶל ad, ſemper cum ſegól, iuncta plurali accipit יוד cum צֵרִי. אֱלֵי מָיִם ad aquas, Iob. 29, cum pronomine,

אליו

אֵלָיו אֵלַי אֵלֶיךָ אֲלֵיהֶם, ad eum, ad me, ad te, ad illos.

עַל ſuper, cum פַּתַח, cũ pronominibus habet קָמֵץ. עָלָיו עָלֶיךָ עָלַי עֲלֵיכֶם עֲלֵיהֶם, cum iód pluralis numeri cũ omnibus pronominibus. Aliquando habet יוֹד abſque pronomine, vt עֲלֵי נָהָר ſuper flumẽ, vel iuxta flumen, Num. 24.

בִּלְתִּי niſi, præter, non, cum iód נֹסֶפֶת. Cum pronominibus בִּלְתְּךָ בִּלְתִּי præter te, præter me. Cum literis ſeruilibus לְבִלְתִּי, vt non, מִבִּלְתִּי, eò quòd non.

בַּל בְּלִי non, pronomina non recipit, neque faciem pluralis induit.

בִּלְעֲדֵי præter, niſi. יוֹד multitudinis ſignum, & in ſingulari nõ inuenitur. cũ pronominibus, בִּלְעָדֶיךָ בִּלְעָדַי בִּלְעָדָיו.

בֵּין inter, cum affixis, בֵּינוֹ בֵּינְךָ בֵּינִי בֵּינָם אוֹ בֵּינֵיהֶם

Solet aliquando geminari in eadem clauſula, vt בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֹל, inter ſanctum & prophanum, Leuit. 10. Vbi verò iungitur pronomini perſonas patiẽtes ſignificanti, ſufficit vnum, vt כִּי הַמֵּלִיץ בֵּינֹתָם, nam interpres erat inter eos, Geneſ. 42. יִהְיֶה שֹׁמֵעַ בֵּינוֹתֵינוּ, erit auditor inter nos, Iudic 11.

גַּם etiam, cum -, non copulatur pronominibus, neque multitudinis ſpeciem admittit.

הֵן ecce, cum צֵרֵי, quam motionem commutat in ſegól triplici de cauſa, nempe, מַקָּף ſequẽte, monoſyllaba, vel dictione מִלְּעֵיל. Verùm בְּתוֹסֶפֶת הַהֵא hanc habet formam, הִנֵּה, cum affixis.

הִנּוֹ אוֹ הִנֶּנּוֹ הִנְּךָ הִנִּי אוֹ הִנְנִי אוֹ הִנֵּנִי אוֹ הִנְנִי הִנְנוּ אוֹ הִנֶּנּוּ הִנָּם :

זוּלַת præter. cum פַּתַח, vel cum iód noſéphet זוּלָתִי, cum - זוּלָתוֹ זוּלָתְךָ זוּלָתִי.

כֵּן ſic, cum צֵרֵי, quam in סֶגוֹל mutat propter tres cauſas modò dictas: non admittit pronomina affixa, ſed

T.ii.

literas officii,vt כֵּכֵן לָכֵן.

כֹּל omnis,mutat hólē in קמץ חטף propter מַקַּף,propter verò affixa in קִבּוּץ, vt כֻּלּוֹ כֻּלְּךָ כֻּלִּי כֻּלָּה כֻּלָּךְ :
כְּמוֹ cum affixis : כְּמוֹהֶם כָּמוֹהוּ כָּמוֹךָ כָּמוֹנִי

לַז communis generis pronomen,hic,hæc,ille, illa,cui ſi adiicias הֶא, vt ſit לַזֶּה, ad ſexum maſculinum contrahitur hic, ille: ſi verò addideris ו vt ſit לַזּוּ, ad alterum ſexum refertur.

לֹא non, לוּ fortaſſis, vtinam. Non ſuſcipiunt affixa, neque multitudinis faciem induunt.

מָה quid, cum מַקַּף mutatur · in -, מַה־בְּרִי quid fili mi? Prouerb.30. Ante literas חֵית & עַיִן habet סֶגוֹל, ſeptem deme loca, quorum quinque habet קָמֶץ, duobus verò פתח. ſic maſſoréth,tradens præterea viginti quatuor locis ſcribi מֶה cum ſegól.

מָה cum pronominibus הוּא & הִיא habet -.

מָה recipit literas בֵּית & כַּף cum patháh, vt כַּמָּה יַמְרוּהוּ בַמִּדְבָּר quoties exaſperauerunt eũ in deſerto,Pſal.78,& cũ ſheuá בְּמָה שֶׁיִּהְיֶה אַחֲרָיו, in eo quod erit poſt eũ Ioel 3.

מָה cum לָמָּה,לָמָּה . גם כן ברגש והוא מלעיל והוא כלו קמץ etiam cum daghés,& eſt milhel.

לָמָה cõnexa literis אהע eſt milrhá,& à ſarcina daghés immunis, vt לָמָה אָמַרְתְּ אֲחוֹתִי הִיא quare dixiſti ſoror mea eſt? Geneſ.12.

עִם cum. habet affixa ad hunc modũ עִמּוֹ ſecũm, עִמְּךָ tecum. מֵם cum שְׁוָא,& כף cum -, verum in מֵם,הַפְּסֵק habet -, & cáph habet שְׁוָא. Idem vſu venit ſine pauſa עִמָּדִי, וְהִנֵּה אָנֹכִי עִמָּךְ, Geneſ. 28. דָּגֵשׁ innuit מֵם abeſſe, mecum: ſi cum aliis affixis ſimili ratione colligetur, non ſatis conſtat.

מִן cum iód noſépheth, vt סוּרוּ מִנֵּי דֶרֶךְ, Eſa.30, הַטּוּ מִנֵּי אֹרַח, Iudic. 5. cum tſerí, vel cum חִירֶק. Affixa recipit, vel מֵם geminata, vt מִמֶּנּוּ ab eo, מִמֶּנִּי à me, vel מֵם ſimplici, vt שְׁעוּ מִנִּי אֲמָרֵר בַּבֶּכִי, reſpicite à me afficiam me amaritudine in fletu, Eſa. 22. מִמְּךָ à te. Cum ſimplici מֵם, vt מֵהֶם ab illis, מִכֶּם à vobis. מִמֶּנּוּ à nobis, נוּן cum דָּגֵשׁ vt cum affixo tertiæ ſingularis, ſenſus loci quo reperiũtur diſtinguit inter מִמֶּנּוּ ab eo, & מִמֶּנּוּ à nobis. Quandoque inter primã & tertiæ perſonæ latũ eſt diſcrimen, nempe cum ſimplici מֵם, & pronomine הוּ, vt מֵאוֹיְבִים מִנֵּהוּ Pſal.68. vel ad hũc modũ, וַתִּקַּח אָזְנִי שֶׁמֶץ מֶנְהוּ, Iob 4.

עַתָּה nunc, עין cum פַּתָּח, & eſt מִלְּרַע, ſed in הפסק eſt milhél.

עוֹד adhuc, recipit pronomina primæ & tertiæ perſonæ cum נון, vt עוֹדֶנִּי adhuc ego, עוֹדֶנּוּ adhuc ille עוֹדֶנָּה adhuc illa. Cum ſecunda fœm. ſine נוּן, vt עוֹדָךְ מְדַבֶּרֶת שָׁם עִם הַמֶּלֶךְ, adhuc te loquente cum rege, 1. Reg. 1.

פֶּן cum ſegól, פֹּה hîc, neque pronomina recipiunt, neque formam pluralem induunt.

תָּוֶךְ in medio, תּוֹכְךָ תּוֹכֵהּ תּוֹכֵנוּ תּוֹכְכֶם תּוֹכָם תּוֹכִי תּוֹכֵךְ תּוֹכוֹ תּוֹכָן או תּוֹכָנָה. Sunt dictiones aliquot quæ non reperiũtur abſque aliqua ex literis בכלם, vt בִּגְלַל propter, בַּעֲבוּר propter. לְמַעַן, vt. Hæc hactenus de tertia parte orationis nempe מִלָּה.

His tribus libris quanta potuimus perſpicuitate & breuitate, præcipua quæque tocius Grammatices complexi ſumus, quibus de ſyntaxi Hebræa, Domino iuuante, nouum opus breui addemus.

לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד : חזק.

Pag.	linea.	lege	Pag.	linea.	lege.
6	18	pungitur.	96	vltĩ	תִּסַּבֶּנָה
7	penul.	וַיַּבְדֵּל	98	18	תְּסֻבֶּנָה
13	15	orbus	104	18	נִטָּה
25	7	imperitus	116	14	אֲהַלֵּךְ
25	27	פְּקוֹדְנָה	119	18	וַיֵּדְעוּ
26	20	לְכִי	ibidẽ	Pſal.	59
28	1	pro enĩ,alicubi	121	18	וְגֵרְשִׁים
28	26	וַתְּנַבֵּהְנָה	121	22	וְזָבַחְתָּ פֶּסַח
39	8	לְאַרְבַּעְתָּם	122	8	iudicabit
52	8	הִגִּישָׁה	125	16	רוּחַ
61	19	תִּתְיַצְּבוּ	125	17	eſca
68	10	כֹּל	131	23	פְּקַדְכֶּן
88	penul.	כֻּלּוֹ	134	26	עֲזָבֶךָ
89	vlt.	תִּקְרֶאנָה	134	27	Hier. 2.
95	25	אֶקְבּוֹב	134	vlt.	פְּקַדָּה.

NEAPOLIS ✝ BIBLIOTHEC. CAPVCCINORVM CONCEPTIONIS
BIB. NOV.
A01 1672127

Scantia L num 2 libro ~~27~~ 80 Ms.to

~~Scan 42 N.o 21 Ms.~~

BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
XXVII
E
48
NAPOLI

E
48
NAPOLI

NAZ.
III
I